

میرزا محمد علی قزوینی
میرزا محمد علی قزوینی
میرزا محمد علی قزوینی
میرزا محمد علی قزوینی
میرزا محمد علی قزوینی

હૃદયપ્રેમાંજલિ.

* When I am gone from this mortal coil
 The skies will wear their summer blue
 The clouds distil the summer rain
 On leafy wood and grassy plain
 And flowers will smile through every dew
 The birds I loved will still be true
 To their old haunts, singing through
 The boughs, not after the night star
 When I am gone
 The silent moon will wax and wane
 Her disk that I once once again.
 Cold stars will glow in winter sky,
 But heart-warm heart-possessors a few
 With loving tears will cheer the day
 When I am gone. *

S. F. N. 1877

મારા જીવા બાઈ હીનમ !

(સર સ્વા.)

મું દેને દલની જુ ! દલની ને દલ બહે,
 દિવસ દિલું લિ હું દિવસે લી દેખને
 મમલ ને હીનમી બની દુઝો દેવુ મદદની !
 ન લે મુખને મું તે કહે ! દેવદાસુ મુંદ મંદની.
 મમલ કે મેમમમું હું મંદને મું ! મદને મું.
 મદન મું કે નવિ મું મું ! મું દેવ મંદને મું !

भस्त्रावन

આ
નવ પુત્રને જીત પ્રસન્નવતી હી નર છે
સ્વામિવિદ્ય પ્રદેશ એ વાવ તેમ છે, જવ
પુત્રનાં કાળેને દોષી એમાં હી વડું ચિત્તિ
મુગ્ધવતી ચિત્તિમાં સખી કદાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર મ
પૂજ્ય સીતે મંત્ર દીનું મુનિવાચ સ્વર્નચમી વચા
અને આ પુત્રની કુષાચ વધારે અર્પેની નથી આદરિએ મ
નરથી પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવતી દોષથી આ જીત પ્રસન્નવતી સખ
વતી નર રહી છે.

આ આદિનિર્મિત સ્વચ્છતા તથા સ્વચ્છતા દેવ ના
દાવર ને મુશ્કેલી બનતે વધારાની પ્રયત્ન કર્યો છે, અને સ્વચ્છતાની
સ્વચ્છતા પ્રવાહને કોઈ કોઈ કારણોમાં અને કોઈકે કોઈકે કારણોમાં
સુધારો વધારો કરવામાં આવ્યો છે. આ પુસ્તકની પ્રથમ આદિનિ
સંવત્ર ૧૯૫૮ (સીમરી સન ૧૯૧૧) માં બધાર પડવામાં આવી
હતી; કારણકે તે પુસ્તક પહેલે પહેલે બધાં દેવો વચ્ચે જેમ જેમ
તેના અધિકારી વર્ગમાં તેને કોઈકે સિન સિન સિન થતો ગયો તેમ
તેમ તેની મુશ્કેલી અને દિલ અને મુશ્કેલીને કારણે તરફથી વધારે
વધારામાં અને મુશ્કેલી તથા કુશળ કુશળતામાંથી મુશ્કેલીને કારણે
તરફથી કુશળ કુશળ મુશ્કેલીને વધારે પડવાથી તેને કારણે વધારે
વધારામાં અને તેની કોઈ કોઈ પ્રયત્ન બધી મર્મ અને મુશ્કેલી
કારણે કોઈકે કોઈકે આદિનિ થેલા કુશળ વધારા અને કોઈકે
કારણે સંવત્ર ૧૯૧૧ માં પ્રથમ કરવામાં આવી તે આદિનિ બને
દિલ અને મુશ્કેલીને વધારે પડે પડવાથી તેની કોઈ કોઈ પ્રયત્ન
બધી બધી જવાથી, સંવત્ર ૧૯૧૮ માં મરદેના બાદમાં કારણે અને
કોઈકે કારણમાં થેલા વધારા કારણે કોઈ આદિનિ ને કારણે પ્રયત્ન
પ્રયત્ન કરવામાં આવી તે પણ બધી જવાથી આ કોઈ આદિનિ

સાથેથી મોડેથી ઉતારી લઈ અને કટકેટ કેમણેથી રચનારના હાથે
હુંમાં લખેલા કાગળો મળી આવેલા તે ઉપરથી મુજબતીમાં ઉતારી લઈ
કેટલાં બેગમાં કરવામાં આવ્યાં છે તેટલાં આ પુસ્તકમાં રાખવા કર્યા છે.

રચનારે કાળના ક્ષેત્રમાં કેટલાક સ્થળે પોતાના નામની સંજ્ઞા
(નિમ્નલેખ) તરીકે “કાની” શબ્દ વાપર્યો છે અને કેટલાક સ્થળે
“અનવર” શબ્દ વાપર્યો છે, આ બાબતનો ખુલાસો રચનારે
પોતેજ મરખી વીંચેરમાં કરેલો છે. મુજબતી કાળોમાં કાંઈક સ્થળે
કાળોમાં જાનિતે લખેલા છે પણ તેથી અર્થના ગ્રાહ્યમાં બિલકુલ
અનુભવ આવેલી નથી.

વાચકવર્ગને આશ્ચર્ય લાગશે કે પુસ્તકની રચનાતમાં રચના-
રની છબી નદી મુદતમાં સંમત કરનારની છબી મુદતમાં આવી છે !
ખુલાસો એ છે કે રચનાર પાસે છબીની પ્રામણ્યી કરતાં એકાધીએ
જાણ્યાં કે “ મુસલમાન ધર્મમાં છબી પદ્ધતિનારને કાદર એટલે
નાસ્તિક ગણવામાં આવે છે માટે ખારી છબી મુસલમાન હાજરો નથી
એટલુંજ નદી પરંતુ તેથી ખાફાં દિલ દુખાવ છે ” આવા તેમના
કુદમારથી જે તે વિચાર માંડી વાળ્યો અને તેમના જરૂરે અનવર
સંબંધના સમદ કરનાર તેમના વાણર વિખ ખારા મદૂમ વડીલ
ખેડુની છબી પુસ્તકની રચનાતમાં મુખી છે કારણ કે રચનાર મહા-
ત્માનાં વેચાઈ ગયેલાં કાલપુષ્પોનો સંચ રૂપી મુદત મુદતનાં માન
રચનાર પછી તેમનેજ ધરે છે.

આ પુસ્તક પ્રસિદ્ધ કરવામાં ખારા સ્નેહી મિત્ર મીલાં દયાનમાં
નજીબખાઈ તરફથી વખતો વખત ધણી સારી મદદ મળી છે તે માટે
દૂં તેમનો મદદનો આભારી છું.

વિસ્તનગર, } લી. મહામુખખાઈ મુનીલાલ.
મંવત ૧૯૭૧. અક્ષયનીવા.

પહેલી આવૃત્તિની પ્રસ્તાવના.

દેહ સ્થળે અવલોકન કરી તાત્પર્યનો સમય કરી વિ-
ચારીશું તો એમજ માલમ પડશે કે આનેક ને શોક,
આશા ને નિરાશા, જ્ઞાન ને અજ્ઞાન એકજ વસ્તુમાંથી
અનુભવાય છે. જે વસ્તુ આપણને આનેક આપે છે
તે ને તેજ વસ્તુથી જીનએના હૃદયમાં શોકની પ્રાપ્તિ
થાય છે, જે વસ્તુથી એકના એકઃકરણમાં આશા

તેજ વસ્તુ અન્ય જગતે નિરાશાના આચરણથી હાંકી દે છે,
માંથી એકને જ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય છે તેજ પદાર્થ જીનએને અજ્ઞાન-
છે; અર્થાત્ એમાં એની જગત રખી રહી છે તેને તે આનેકદાયક
ત્યારે આપણે સત્ય અને મેઘ આનેક કોને કહેવો? આપણે સા-
દિયી આ પ્રશ્નનો સ્વાભાવિક રીતે ઉત્તર આપી શકીશું કે જે
અમંદ અચળ અને મોહદાયક છે કે એની પ્રતિષ્ઠા જગતે માનેશ
યા, વિકાન ને સદૃશ્યની પ્રાચીન કવિ તથા જ્ઞાનવેત્તાઓએ પો-
તામાં કરી છે તેજ આનેક. આ પરથી કાઢને સદજ સંજ્ઞા થશે
પ્રકારના વિચારની સ્ફુરણાનું અને શું મદત છે? મદત છેજ;
એ પ્રદર્શિત કરેલા વિચાર પરથી સ્પષ્ટ આકર્ષણ થઈ રહેશે.

વાચક એાનું એક પુત્રક વાંચે છે પરંતુ વાચકના વિચાર
અદુન ફેર દોાય છે; તેમાં વર્ણવેનું રૂપક કોઈ કયા સ્વરૂપમાં
અન્ય તેથી કોઈ જુદાજ ભાવમાં કંઈક છે. સુખારસમાં લુપ્ત
જ્ઞાન પુરોષ દવારામ હવિનાં કાવ્ય વાચી કોઈ જુદાજ પ્રકારનો
અનુભવે છે, અને તે આવા પ્રકારના આનેકનું ફળ વિરજા દશામાં
જાતી એમ સૂચન કરે છે કે તે આનેક માત્ર લુપ્ત સમાન છે;
દવારામ હવિના તે ને તેજ કાવ્યમાંથી સાધુ અને સંત પુરોષ
મદજ કરી છે છે અને પોતાના આત્માનું સાર્વક કરે છે.

સમાન જ્ઞાની કાલ જનવર સાદેવના આ હપ્ત પુસ્તકમાં
પ્રાચીન કવિએના કાવ્યમાત્ર એમાં ધણી કાવ્યનો સમાવેશ થાય
દવારામ હવિના બહિર્ગુપ્તારસથી ભીંન્નિયેશાં કાવ્ય એવાં, તથા પીરા,

વના દાવના વિરતું સ્વરૂપ આ પુખ્તાર્થા વિવશાદુ દોષ તેટલે હારે તેમા આશંક નથી, કારણ કે આ મદાપુષ્પ આભરાઈ છે, એ આજુબ નીતિ વિષે દોષ હરે તે આજુબ એ નીતિવલ દોષ નો નેરો કષોમ કાંડુજ અસપ્પારક દોષ બે નિર્વિવા છે કલ્પન થઈ વરે કામ્યોરો પિરો આપ મહા ભવવા ખેવામે જગજ અને કોઈવ જરે કુલોરો વખતમા પ્રમુ પ્રેક્ષના આરેમણી અને રજગણી રહેલો છે, તે કામ્યો બ્રહ્મા બ્રહ્મા રેમણી કોમાં સરી દાવ આ પુખ્તાર્થે યોગ્યરેમણી થઈ થઈ તેવા દેવુણી પ્રાદ સ્ત્રી છે, તમામ કલ્પન, માર્ગ, પતો, વજરો પ્રમુ આત્મા નથી જાણે રહાં પ્રમુ આત્મા છે તેરહા કામ્યર રજામા આત્મા છે.

આ પુખ્તાર્થા પ્રમણીત વરો કામ્યમાત્ર વિરલ, કંવ, કાપુ આદિ આભરાઈ પુષ્પરે આભરાજન્ય છે પાંડુ આત્મ મરેક કલકાલથી અદ્રાવ તરવ દાવના તાણ મનુષ્યરે નો આ કામ્ય તરવ નિમ્નેજ દાવરે અને હારે ને અભાવિત છે; પાંડુ નેમણી પ્રમુ કષો આ પુખ્તાર્થા પ્રમુ થઈ નથી કાપુ, કાટુઈ, અને કંવ પુષ્પો આપા મદન પુષ્પના કાવના પ્રમણુ પાત હો તેજ કંઈદરો આ કલ્પનર કલ્પરે પ્રમુ હો વરે પ્રવાસ કરવામાં આત્મા છે.

આ પુખ્તાર્થા કલ્પન, પા, માર્ગ અને કંઈ તથા કામ્યો વજરો કામ્યર રજામા આત્મા છે પુખ્તાર્થે પ્રમુ વના વિવલ વચાનુ કાણુ કંવ ૧ દોષરે કંવ કંવ કામ્યરે કલકા કરવામાં આત્મા તેમ તેમ પ્રેક્ષમાં પ્રવા પ્રવા રીતે આપવાઈ કલક વના સરી, અને તેજ કામ્યરે કોઈ કામ્ય આજુબ અનુરે નેરવામાં નથી.

પુખ્તાર્થે પાંડુ મુખરજામા, કામ્યરે કલકા કરવામાં વિરો આ પુખ્તાર્થા કંવ આ મદાપુષ્પને ૫ તમી આપવામાં આત્મા છે તેરે કાંઈ કંઈ કામ્યરે કલકરે કામ્યરે ૧૧. આ પુખ્તાર્થા કામ્ય કામ્ય થઈ દોષ તો તે વાચાવનુ મુખારી રજુજર હરો કોઈ આત્મા છે.

વિદેશક ૧૯૫૪. } લી. મેદ દહીસંચ વિ. સુનીચાવ.
હીજરી સન ૧૩૧૩. } વિમનચર.

વિદ્યમાન મહાત્મા જ્ઞાની કાજ અનવર મીયાંનું જીવનચરિત્ર.*

મહાપુરુષનું જીવનચરિત્ર દર્શાવતાં પહેલાં જીવનના વંશજની કેટલીક જિનાના વર્ણનની જરૂર છે. આ મહાન પુરુષના જુઝડો અરજસ્થાનના મૂળ વતની હતા અને તેઓ આરજ જાતમાં કુરેશી વંશ કે જે વંશમાં મુમક્ષમાન સોડોના મદાન ધિગંખર હજરત

મહંમદ થયા છે તે વંશના હતા. જ્યારે મુમક્ષમાન સોડોનું રાજ થયું ત્યારે ધર્મસુધારા અર્થે તેઓ દોડુસ્થાનમાં આવી દોસ્તીમાં આવી રહ્યા. બાદ મુમક્ષમાન સોડોનું રાજ અને વસ્તી મુઝસાનમાં વધી ત્યારે દોસ્તીના સરકર એના તેમનું મુઝગાનના પાટનું શરેખમાં આવવું થયેલું.

મુમક્ષમાની રાજમાં કાજ (ન્યાયાધીશ) નું કામ જેઓ ધર્મ તથા વિદ્યા સંબંધી વખારે જ્ઞાન ધરાવતાઓ હતા તેઓને ધણું કરીને આપવામાં આવતું અને તે સોડો વડપરપસ ચાસતો, અને તે

* નીચેનો લેખ પ્રથમ આવૃત્તિમાં રચનાર જણિસનામામાં કામલ કરેલો પરંતુ તેનું મદલ આ રચયે વિશેષ જખાવાથી તે લેખ અગ્રે કામલ કરવામાં આવ્યો છે. વળી તે લેખ રચનારના સ્વદસ્તે લખાયેલો દોષાથી મદુલ અત્યલો છે મારે અક્ષરે અક્ષર નીચે પ્રમાણે રચનામાં આવ્યા છે—

“ જાજ બાસ બરસરી હમર હિંસ ખાસારમાં થી હસ વજ હિંસ હસનેને એક સેવડ સાદેખ મમ્લ સોવજી તરુતે આ નવ ધે, તે ચાજ સોજ ઉનમ કુમમ રદા થા, કીરદી ઉનજી ખીજમનને વિડા રેડેના થા, ઉનોઃ કુજ મદોખજ હિંસ દગીર પર આ ગર્હ એક ઉદગુને વજર ડોઠ એવ દોઠી કીરદોઠી એક ખાલા દારખવમ બનાડે ચોડા વમુમેસે આપને પીવા, બાજી હિંસ ખાસારમાં પીજા દીવા એર તાલખ બના દીવા, ઉનમ નાન સેવડ દોરદા બગતે થે હસ દરખજા પીનેસે વાજેલ હિંસ કમનગે નવ પર જકર દીકમ કદર દુખ, બાજી દાવ ખુલોઠે માગુમ દે. કી નાન રરત્પ દીજીડી સાજને દરજર રેડેનુમને સાવેકાં વ પેચવાન આગા સેવડેના વ મુરદોના સાદેખ સખ્ખતા સરે નરહીન સેવડ મદમદુદા સદેખ માગાજાખ મીવાં સાદેખ રફાં દસની અથ મુસદી નુરતે પીરાન

શ્રીનર એવા રંગગી પુરુષા નારે અમાગમ વધાએ આલુ સપ્પો, પરિણામે
અનન્યા સ્વરૂપેના અવેશથી અકાંત વામના તે રહેવા લાગ્યા.

આ મનન પુર પોતાની યોગ્ય અવસ્થામાં પોતાના આત્મ-
કલાનાથે તમવમા અને કમન્ધ્યાન કે જ્યાં પીરની કબરો હોય ત્યાં
એકાગ્રતાના સનખાએ રહેવા પોતાનો વખત ગુમાવતા હતા; અને
રાત્રીના અંતેની રાત્રી કેને તે મદન કરતા કાંઈ વખતે બે ત્રણ દિવસે
આરામ લેતા, આરામ કરી જતા પોતાના આત્મધ્યાનમાં સત્સારી કાર્ય
તરફ ફેરવતા ધમરના અને અમાગમ અવાજનું કદ કદ દિશાબમાં
ત ગાળતા ક્રિયાનમાં તથાન રહેતા અને તેના મુઝે કરી એઓ
માટેમનુ રાત્રીના મદા ગોખનિક દેખાતું. દરેક ખટ દક્ષિનમાં મુખ્ય થુલુ
અભિવ્યં છે, જે અમારી કંઈ પડેલીને ત્યામ કરી સીક્ષણત પામે
છે તેઓના અંગે કષ્ટ કરી રોનક માવમ પડે છે ? અને તે
ગાળતા પસાય ને મદા અમારી પામુ મને ન અને દરેક સ્થળે
એકથ મજાનમાં તથા માનાગિક કારવા મદા વલ પામે છે તે આ
મદાન રંગ પોતાની યોગ્ય અવસ્થામાં મર્યા પ્રદાયકપણું ધારણ
કરેલુ ને નો તે મુખના પ્રભાવે તેમના રાત્રીનું સારણ અને તેજ-
મીપાનું દેખ નેમા રા આત્મક ?

આ મદાન પુ. ૧ કથાએ તમવમા અને મમીએમાં રાત્રિ દિન
પરમેશ્વરની મદગીના મુખરૂપે તેના મમો માગ પુન્યનો વિદ્ય થવાથી
દિવસમાં બે આઠ વખત તેમના દર્શનનો સાખ મળી આવતો તો તે
રત્નને મારી વાવના એ રત્ની ન “આપ મને વિદ્યાબ્યાસ કરાવો”
તો એઓ નારે નારી રિતની પાનમાં મખના ને કરેલા કે “આમગ
કષ્ટ વધુ રહેને.” ત્યાં ત્યાં રાત્રી નુત થયે રિકમાર્કે ૧૯૩૨ ની
માત્રમાં ને એઓની પામ ન અને રાત્રી અન્યામ રાફ કર્યો. દિન
પ્રતિ દિન નારે નિપ્ય તરીકેનો મનથ પીમે પીમે વધતો ગયો અને
તેજ મેલધ આજ નુધી ચાવ્યા કરે છે.

આ મદાતમા જ્યાં નામમાં આવ્યા ત્યારે કાણવાદમાં એક
જુની મસ્જદ હતી તેમા રત્રી પ્રબુબજન સિવાય તમામ સંસારી
કામનો ત્યાગ કીધો. પોતાના મુમલમાની ધર્મ પ્રમાણે રિકમાર્કે ૧૯૩૭

(૧૩)

ની આશમાં મહે અને મહિને મુકારી કરી આવ્યા બાદ પોતાના પર
 પામે એક છવું મુકાર કરી તે નવી જનાવી. પોતાના આત્માનું નેત્રી
 કથાણુ થાય તેવાં તેમજ જોવાથી અને મુકાર વ્યવસ્થા મદદનાં
 કામ સિવાય અન્ય કામનો ત્યાગ કરી પોતાના જાનથી (કબિરનજદ)
 કબિરનજદ કરવા સારું મુકાર કરેલા મહનમાં રહી તેની દિવસ પહે
 બામ એકાંત વાસમાં કબિરનાથનામાં મનથી પોતાની હંદની મુલ્ય છે.
 ને મુકાર કાલ અનવર મુકારે લંગમમાં અને એકાંત સ્થળમાં
 ને મુકાર કાલ અનવર મુકારે લંગમમાં અને એકાંત સ્થળમાં

ଶ୍ରୀ ୬୫୫୩୩ ଗୁଣିତାଳ

તથા મહારાજા
વિક્રમાઈ ૧૯૫૪.

વિક્રમાઈ ૧૯૫૪ થી અદ્યપિ પર્વત સહ અનવર મીલાંએ
પોતાનો વખત અભાષિ ધ્યાન અને હમિરથાવેશમાં ગાળ્યો છે અને
દાઢ પશુ આવે છે, આ વરસેમાં તેમના ઉપર માંડીએ ને વખત
ફરવા કરેલા પરંતુ હમિરેન્ડએ તેમાંથી તે નયવા પામ્યા છે. ૧૬-
વરસના હાથે તે બહાર વધારે નીચા ચઢ્યા નથી તે પશુ આગ
સંત આપુ ફીરની વાત સાંભળે છે તે તે તેમની પાસે નાં છે.
આવી રીતે સન પુરોવાના મુખ્યમમમાં અને ખજાનમાં હમિરની બંદ-
ગીમાં દાઢ ને પોતાનો વખત મૂલે છે. અનવર સભ્યની નયીન
આદ્યલેખો બહાર પાયા પછી પશુ વિનુ અને મુખ્યમમ લોકો સહ
અનવર મીલાંના મુખનાં દંડન કરવા ફરથી પશુ ફરમથી વિમનમમાં
આવે છે અને પોતાના મનની સંકલ્પો પુછી પુછાણ નેમરે છે. જો
૩ સહ અનવર મીલાંને આવી જમનની વચ્ચે વિષાદ મળી નથી
તે પશુ વિનેન્ડની આતર વાનગીઓ દોરને પ્રસંગ આપે છે. પશુ
જાને તે તે કોઈનામાં હમિર બંદગીમાં પડી રહે છે. હવે તેમના
ચીર ઉપર ૧૬૫૪ના વિશેષ અસર કરી જમન છે. હમિર ને ૩
ગી છે પશુ કોઈ વખત મરણુ હાં તેમને અખત પીય આપે છે.
વિક્રમાઈ ૧૯૫૫.

હી. મહામુખજાઈ મુનીલાલ.

હરે તો ચેદ થો આથી દીપન મનામુખમાર્ગ કે દરમે દુઆ કરે.
 આર ઉનકે પિનાઈ જમાન કેમઆન થોઃ મુનીલાલ ખીન દલ-
 ધારમ આદેન આર ઉનકે જુઝુમ કે બરોલ યેલનમંદ આર આન-
 દાનકે હોમ દોઃ શીમસે હમિ આકમારકે આર ઈનકે જુઝુમ પોરો
 દે, હમિ વસ્તે હમિ કમનરકે આર થોઃ મુનીલાલ આદેન કે મદો-
 જન આર મુરારકન જા એક દીગર જયરે અઝદદ થા, આર થોઃ
 સારેન મોસુરકી ઠરકન આર ઈનાવાન નીલાવન ફરજે હમિ નામી-
 ઝકે ઉપર થી, આર અલનાર મુરખીવાના આર મદેજાની દોસ્તાના
 હમિ કમનર પર રખને થે, આર જહીમ આર રદમકી નઝરસે પેશ
 આતે થે, બારે એદસાન હમિ રકીર પુર તકરીરકી માર્ગન પર બેદદ
 આર બેઆદ દે. અઝાર ઉનકી હલકન આર હકીલાલ કાયમ રખે.
 ઉનકે ઝરીએસે ઉનકે જમીએ એદસે અવાલ હમિ શીદરી પર નિલાવન
 મદેજાની આર મદોજન અઝરિલ વ જાન રખતે હે, આર ઉનકે
 ફરજંદ અઝનેમંદ મુસમ્મ દલીસમકે દાક ફારસી પદનેકા દુવા, સો
 બ્લો નુરલ અબસાર નેક ફીરદાર તલમીઝ વધાર વારતે સખક પદ-
 નેકે હમિ દહીરકે પાલ આને લમે આર ઉદ્દુનને થોડી મુલતમે કુલ
 બદલ લીખને આર પદનેકા ફારસી આર ઉર્દૂકા હાંસીલ કીયા, આર
 શીર બ્લો અખને કમકી બેપારકે સમલકે લમ ગુપે, બ્લો તલમીઝ
 અઝીઝ વધાર જા નીઆગને જો આલખ આર હકીલાલ આર તાઝીમ
 વ તકરીમસે હમિ આકમાર ઝરો બેમીકદારકી ખીજમન મુઝારી કી,
 ઉસકા બદલા આઘાદ તલમલા ઉનકો નેક દે. આર ઉનકે ફરજીંકી
 ઉમર આર રીઝકમે જરકન દે. ઉદ્દુનને જો હમિ કીનામકે દિઆએકે
 માને પ્રસ્તવનાકે અંદર હમિ દહીરકી તારીખ કી દે ઉસકે લાયક
 ચેદ આકમાર મુનેદગાર નહીં હે, અમર ઉદ્દુનને હમિ દલીલસે કે
 શાગીરોંકા દક ખીજમન આર તારીખ કરનેકા દે આર ઉસ્લાદકા
 દક મદોજન આર દુઆ કરનેકા દે. લાય અબલ ઉમરકા કુલ
 ઉનકે રેખને આર સુનનેમે આવા થા સો લીખ દીવા દે, ચેદ ઉનકી
 અસારાલત આર નેક લીનનીકી ખુબીએ યાદર કી હે; શીદરી ઉસકે
 લાયક નહીં હે.

ઉપોદ્ધાત યાને દિખાયા.

[illegible][illegible]

१. अष्टादशः ईशः स्रष्टाः प्रवर्तकः ।

ਸਾਹਿਬਾਬਾਦ: ਬਲੀਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਤਲ

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

अष्टावर्गस्य विष्णुर्दत्तः सुखो न नृ ।

[illegible]

વિશે જણું છું કે જોઈએ તે સુખ હતું, નિર્મળ નિઃશર વસ્ત્ર હતી,
અને તે હે હે ને હે, તેને કંઈ જાણ હતી સમગ્ર તેમ નહીં, તેનું નામ
કામ જણું નહોતું અને તેમ જ જણું નહોતું જણું વસ્ત્ર અગ્રણ હતી કે
કાંઈક જણાં આવે નહીં, તે વાતને તે જાણતી નહીં જણવ છે
અને તેના મુખ દર્શા જણવ કંઈક હતી સમગ્ર નહીં જણું જણાવે હતી
તેમાં કંઈક મુખ હતું જણું પ્રકટ નહોતું, જણી તેને જણાવે પ્રકટ જણાવી
જણવ જણાવે અગ્રણી જણવ પ્રકટ જણું અને તે જણાવે જણાવે

નહીં દેખાય એવા) રહીને આ સંબંધમાં અત્યંત પ્રયત્ન કરીને સુદૃઢ કાલ્પ
મથાનું પાત્રનું સામર્થ્ય વધાર્યું અને પછી મહાપ્રયત્નથી અવસ્થાઓ નામ
કરીને પાત્રે પ્રયત્ન કર્યા ત્યાં ત્યાં પણ વેળામાં પ્રસિદ્ધ, બાલ દરિ-
યાથી બળી દામ્બ નહીં દેખા, સુખ સ્વાસ્થ્યથી, અવસ્થાથી રહિત
સંવત્સર (આપી દામ્બ સંવત્સર રહિત) સર્વ પ્રયત્નથી આત્મિક પણ
પ્રયત્નથી બળી દામ્બ નહીં દેખા (એ જાણતો છે) તે જાણતો
પાત્રે (દિલ્લેસરથી) પ્રયત્ન કર્યા ત્યાં તે જાણતો પાત્રે
પાત્રે અને બળી પ્રયત્ન કરીને કાલ્પ કરવાથી તેમજ મનમાં
સંકલ્પ કરીને આત્મિક પાત્રે કાલ્પ કર્યું, અને તે પાત્રે પાત્રે
દરિયાથી બળીને દેખ્યું. પણ તે બીજા જાણતો કાલ્પથી મુશ્કેલી
એવું નિર્મલ દામ્બ સર્વ એવું કાલ્પિતો દામ્બ, અને તે દામ્બ સર્વ
દામ્બ વિદ્યાર્થ (કાલ્પ સંવત્સર) કાલ્પ પાત્રે મેરે વિદ્યાર્થ રૂપે કાલ્પ
કર્યા પણ બળીને "નાર" કહેવામાં આવે છે કાલ્પ તે "નાર" થી
કહેવાં જાણતો કાલ્પ કર્યો છે; તે "નાર" રૂપે અવસ્થા આત્-
મિક જાણતો "નાર" કહેવામાં આવે છે. પણ ત્યાં ત્યાં પણ વેળામાં પ્રસિદ્ધ
સર્વ અવસ્થા કાલ્પ, બાલ વિદ્યાર્થે કાલ્પ સંવત્સર દરિયાથી બળ-
વામાં આવે નહીં દેખા, નિર્મલ (કાલ્પ દામ્બ વિદ્યાર્થ રહિત), વેળા-
ત્યાં ત્યાં કાલ્પેને બળવામાં અવસ્થા દેખાથી સંવત્સર, પણ આત્-
મિક બળવામાં નહીં અવસ્થા દેખાથી અવસ્થા એવા જાણતો
એ પ્રયત્ને કાલ્પ કર્યો છે તે પ્રયત્ન અવસ્થા કાલ્પે નામે કહેવાય છે.
પણ તે અવસ્થા નામથી તે દામ્બ દેખાતો એવું એ જાણે "તે
દામ્બ ■ કાલ્પ કર્યો હો" આપે પેલી જ પાત્રે મન કર્યો વિદ્યાર્થ
કરીને તે દામ્બ એ કાલ્પ કર્યો પણ નામથી તે એ કાલ્પમાં કાલ્પ

ફરવા લાગ્યો, તેના વિચિત્ર અને મંદકી બરેલા દેખાવથી લોકો તેને પાસે આવવા દેતા નહોતા. એક દિવસે કોઈને ત્યાંથી કાચો જોરાક તેને મળી આવ્યો, તે પકવવા માટે દેવતા આગવા લાગ્યો. પણ કોઈએ આવ્યો નહીં ત્યારે તેણે સૂર્યને કહ્યું કે “તું આ મને રોકી આવ.” આવવા તેના ટુકમથી સૂર્ય નીચે આવ્યો; સૂર્યના તાપથી સમ્મતિએ પોતાનો જોરાક રોકી લીધો. સૂર્ય નીચે આવવાથી લોકો ઘણા દુઃખી થવા લાગ્યા તેથી મહંમદ પેગંબર ત્યાં હાજર થવા અને સમ્મતિને જાણ કરાવવા માટે તમે આમ દુનિયાને સતાવો છો? સૂર્યને હવે રજા આપો.” પણ સમ્મતિએ સૂર્યને રજા આપી કે સૂર્ય ઉપર ગયો. આવી સ્થિતિમાં સમ્મતિએ પોતાની છંદગી ખતમ કરી.

આવા દાખલાઓ દરેક ધર્મના લોકોમાંથી મળી આવે છે. અ-
બેદગાન થવું પાછું કાણુ છે, દંડ મનવાળાનું મેળવી શકે છે. મૂંઝ
મૂંઝ અઘાની અને નાસ્તિક મતવાળા લોકો કહે છે કે ને વસ્તુ દે-
ખાતી નથી તે કેમ માનવામાં આવે? આવી તુચ્છ બુદ્ધિથી કમપના
કરે છે, પણ જાની મહાપુરોનાં વચનનું પ્રમાણુ કરતા નથી. મૂંઝ
અઘાની એટલું સમજતા નથી કે ધણીક વસ્તુઓ નથી દેખાતી પણ
તે વસ્તુઓની દેખાતી હોય છે. જેમ શરીરમાં છવ, ચમુમાં તેજ,
અને મગજમાં બુદ્ધિ, એ સર્વ દેખાતાં નથી પણ છે એમ સમજાય
છે, તેમ જાની માણસો નહીં દેખાતી વસ્તુઓ છે એમ સારી રીતે
સમજે છે. આવી નહીં દેખાતી વસ્તુઓ ધણી છે, પણ અહીં ત
ખવાની જરૂર નથી, કેમકે ઘણા માણસો તો અનાજના સો મણન
દમવામાંથી માત્ર એક મુઠી અનાજ સર્પ આપ્યા દમસાની પરીક્ષા કર
દમવાને સમજે છે, એટલે કે બુદ્ધિવાળા પુરો ઘોડું સખાણુ સખ
છતાં ધણું સમજી જાય છે; પણ જેની બુદ્ધિ પહોંચતી નથી તે
આગળ મોઢો ચોપડો ચિતરીને મુકે તો પણ તે યું સમજનાર છે
ધણીક મૂંઝ માણસો એવું કહે છે કે પરમેશ્વર નથી, કદાપિ દેવ
અમને જાણવો; પણ એ મૂંઝ એટલું સમજતા નથી કે તેમના ર
રમાં કોઈ દેહાણું દઈ અને દુખાવો થાય છે અને તેની પીડથી તે
બુધો પાડે છે અને જાહેર દઈ માવમ પાડે છે કે શરીરમાં

[illegible]

કદાપિ જલ કોઈ નુમરો, ધૂનરો, લોખીઆ, દમરો, સો વરં સુધી
 મરું ફરીને મરી જલ તો જલ તેનું કોઈ વગવાનું નથી એ નિશ્ચય-
 પૂર્વક સમજાવું. આ વખતમાં કેટલાક કુટ, લોખીઆ, લાલચુ, દમરો,
 ધૂનરા અને કપરી લોકો એવા દોષ છે કે કદાપિ કોઈને સાંભળે
 કે અમુક આદમી પરમેશ્વરની બાંધે છે અને કોઈકે કીકે ૩ તો
 લોખીઆથી તેની પાસે જાય છે, તેને કપટથી ભોગવી મેટા માને
 ચાલવી તેની પાસે મારે કે મને કોઈ જાણવો, એમ કરી તેના મને
 પડે છે, તેનો વખત ગુમાવે છે, તેનું ધ્યાન મુકાવે છે, તેને કુખી
 કરે છે અને રીતસરની સેવા ચાકરી નહીં કરતાં કપટથી આવી
 રજના રચી તેને કુખ દે છે અને એવું ધારે કે તેની પાસે કોઈ
 જલ દોષ તો હોયને કોઈ લઈએ. કોઈ એવા દમરો દોષ છે કે
 આવીને મુશ્કેલ મારા પર પડતું મૂકે, આવીને ત્યાંજ અડિયા લગાવે
 અને કહે કે હું આપનું જલ સાંભળીને આવ્યો છું અને મદા કુખી-
 વારો છું, મારી કબજ છે કે મને આજ કોઈ જાણવો, એવી એવી
 વાતો કરી મુશ્કેલ ત્યાં લાગા નાખે, એટલે જિજ્ઞાસુ મુશ્કેલ તેના રહે-
 વાની, એવા પાવરવાની, ખાવાપીવાની સર્વ સોઈ કરતી પડે. વગેરે
 કેટલાક કુટ પાપી ધૂનરા મુશ્કેલ મોં આમળાજ મુશ્કેલ વખાલુ કરે
 અને કદાપિ કોઈ ભક્તની દોષ તો તે માંલે લગતું ભાંગ વીખેરે પી
 જલ, કોઈ ખાવાપીવાનું દોષ તો તે ખાઈ જલ, પીવાનું કોઈ કામ
 કામ દોષ તે કપટી જલ અને ત્યાંથી કીકે દૂર લઈ પાછી મુશ્કેલ
 નિષ્ઠ કરી તેનું પોતું બેસે, ખડે આવા કુટ લોકોથી સ્વયં રહી
 સંન પ્રશ્નોએ અગમ્ય રહેતું લોકોએ, એટલે હવે એ કપરી લોકો
 નિગ્રહ અને નિષ્કર્ષ નીચી પાછા જલ તે દમરોએ પદના મંમદા
 જોવી નરના અધિકારી થાય છે. જે કોઈ સ્વચ્છ મનથી અને સ્વચ્છ
 ભાવથી કીમુશ્કેલ સ્વચ્છ કરીને મુશ્કેલ સેવા કરે છે તેને મુશ્કેલ
 કરીને પરમજ્ઞ પરમેશ્વરનાં હંસન કરાવે છે. નહીં પરમેશ્વર છે, પણ
 અહીં આંધળને દેખાતો નથી, નુમરને તો મુશ્કેલ વિના દેખા-
 વના નહીં. અરે ભાઈઓ ! જેવી જુલમાં મુશ્કેલ પ્રલપ્ત છે પણ
 દેખાતી નથી, જેવી જલમાં અમ ત્યાં છે પણ દેખાતી નથી,

અને તેનો ઇચ્છાં અમિ પ્રથમ છે પણ દેખાતો નથી, પરંતુ જ્યારે તેનો કાર્ધ ઉત્પાદન થાય છે અને પુખ્તને તોડી તેનો વંન કરી ખંચવા પડે છે તો સુખથી જીવુઈ આવે છે, પરંતુ તે ચક્રમણી દૂર છે તો તેમણી અમિ નીકળે છે, અને ઇચ્છાને બહુ બેચારી કરી તેનું મરણ કરી વચકાના નંચી બોલે અમલ ક્રમ કરે છે, તેથી રીતે મુઠા જ્યારે માથા મેળવે અને જ્ઞાન આપી તેના પાનથી અમિનના ૥૥ કરી મુક કરે છે અને તેને મંત્રોના મળા મુળા મહેનત કરાવે છે ત્યારે તેને પરમેશ્વરી પ્રાપ્તિ થાય છે અને પોતેજ પરમાત્મા બની જાય છે એમાં જલ પણ નંચવ નથી.

જાગ્યદમાનો બંધ મરે જમ્બુમાં છે અને તેનાથી મરે જમ્બુનું
કળીર બંધાયું છે. તે ન દોવ તો છીર યેવજ નહીં; મનુષ્ય તો
જાગ્યદમા છેજા. ક્યારે કોઈ મનુષ્ય દોવ અને પોતાના મનમાં
ચિંતાર કરે કે "શ્વ મોને છે તે કોણ છે? કાંમને છે તે કોણ છે?
મખને છે તે કોણ છે? અને દેને છે તે કોણ છે?" એમ મનમાં
ચિંતાર કરીને મખને એજ જાગ્યદમા છે, એજ હું મું, બીજું કોઈ
નથી. જાન મંજાજા નથી, જાંબો દેખતી નથી, ઇજા બોખતી
નથી, શ્વ મળિર મખજા નથી, એ મરે વાગાન અને જા છે,
તેજમાં એવન જુલો છે. જ્યારે એવન તેમણે નીકળે જવ છે
ત્યારે જા કળીર ને ખડિસે લખે છે તે જી રહે છે, કાખને નથી,
માખને નથી, બેખને નથી, દેખને નથી, મંજાજાને નથી; ત્યારે
ચિંતાર કરેલે જિવંજિ કે જા મરે કામે ક્યારે કોણ રહેલ જામે
ને જાજા ચિંતાર કરે ત્યારે તેને મખજ વરે કે ને હું રહેને રહે
અને ને રહેને "હું મું" એહું મખજને રહે તે માખે મરે;
દો જા જા ખડિસે રહેલ દાખી જી સેય છે, એજ ચિંતાર કરે
જાજા જાનને તરે જવ અને જાગ્યદમાને પ્રાણ રહેલ માખે

॥ १ ॥ वेदां दृष्ट्वाऽपि विद्वान् विद्वत्पुत्रः । अत्रैव सुखं प्राप्नोति ।
 अत्रैव विद्वत्पुत्रः । अत्रैव विद्वत्पुत्रः । अत्रैव विद्वत्पुत्रः । अत्रैव विद्वत्पुत्रः ।
 अत्रैव विद्वत्पुत्रः । अत्रैव विद्वत्पुत्रः । अत्रैव विद्वत्पुत्रः । अत्रैव विद्वत्पुत्रः ।
 अत्रैव विद्वत्पुत्रः । अत्रैव विद्वत्पुत्रः । अत्रैव विद्वत्पुत्रः । अत्रैव विद्वत्पुत्रः ।

નાસ્તિક આપા પંથીના ઘટમાં અંધારૂં છે તેથી તેમને દેખાતો નથી અને એમ જાણે છે કે જે હું સમજતું છું તેજ ખરૂં છે, પણ તેમ નથી. એવું સમજવું જોઈએ કે માસથી પહેલાં દળરો વિધાવાળા માની સંત મહાત્મા સિદ્ધિવાળા સક્રિયવાળા મોટા મોટા લોકો થઈ ગયા છે અને તે સર્વ કહી ગયા છે કે પરમેશ્વર સત્ છે, ત્યારે તે સર્વથી હું મોટો ક્યાંથી થયો અને સર્વથી મારા એકલાની પુદ્ધિ ક્યાંથી વધારે થઈ ગઈ કે હું કોઈની વાત માનતોજ નથી ? માટે સમજવું જોઈએ કે મારામાંજ કોઈક જગાડ છે જ, માટે મને સમજતું નથી, કેમકે જેવી રીતે જ્યારે કોઈની આંખમાં કમળાનો રોગ હોય છે ત્યારે તે સર્વ વસ્તુ પીળા દેખે છે, પણ ખરૂં જોતાં તે સર્વ વસ્તુઓ પીળા નથી પણ આંખમાંજ બમાડ છે તેથી તેને સર્વ વસ્તુ પીળા જાણે છે, એવી રીતે અજ્ઞાનીના ઘટમાં અંધારૂં છે તેથી તેને પરમાત્માની સમજ પડતી નથી. તે મૂઠ મૂખે એવું નથી જાણ્યો કે સાધ્યો માણ્યો પરમેશ્વરને જાણે છે અને હું એકલો નથી માનતો માટે મારા અંદરજ કોઈ જગાડ છે. આવા માણ્યને થી રીતે કોઈ સમજાવી શકે ? જેમ આંધળા આમળ આરથી મુકવી અને જહેરાના આમળ સંખ્ય વગાડવી એવી અજ્ઞાની આપા પંથી અને નાસ્તિક મતવાળાની આમળ આ સીખામણ છે, માટે જાણવું જોઈએ કે પરમેશ્વર છે, સત્ છે, તે કોઈના બનાવેલો નથી; તે છે જે ને છેજ. તે પરમેશ્વરે અગમથી અક્ષરપ નર પ્રકટ કર્યું અને તમા ને જાણ થયા, એક બાગથી અમિત પ્રકટ

* તરમાદારમન આકાશસ્વમ્ભૂતઃ । આકાશદ્વાયુઃ । વાયોરમિઃ । અગ્નેરપઃ । અદ્યુઃ પૃથિવી । તાનિ વચતન્માત્રાણિ ત્રિગુણાનિ મવન્તિ । સપ્તદશમો જગયોવિસ્તરયોગુલમધિગ્રાય મૂઢમતન્માત્રાણિ ભૂતાનિ સ્ફલીકર્તુ સ્તોહામયત ॥ મૃદેઃ પરિમિત્તાનિ મૂતાન્યેકમેક દ્વિવા વિપાય પુનઃપુર્વાં જ્ઞતા સ્વસ્તેતદ્વિતીયાશે પંચમા સંયોગ્ય પંચીકૃતમૂરૈરનન્તકોટિવદ્વાસાનિ તત્તદંગોચિત્તવતુર્દશ મુચનાનિ સત્તદુવનોચિત્તયોલ્લસ્યમ્પરીતામ્બુજનર ॥

સાવાર્થઃ—તે આપાથી આકાશ ઉત્પન્ન થયું, આકાશથી વાયુ, વાયુથી અગ્નિ, અગ્નિથી જળ, અને જળથી પૃથ્વી ઉત્પન્ન થઈ તેઓ પાંચ દળ-વાઓ વણ વણ સુવોપુજ છે. સુખવાની ધર્યાવાળા જગદના કારણપ

, યુક, પરસેવો અને લોહી. વાયુના ગુણ-ચાલવું, દોડવું, પાંદું
વું, લાંબું થવું અને ટુંકું થવું. અગ્નિના ગુણ-ભુખ, તરસ, આળસ,
1, અને રૂપ. આકાશના ગુણ-કામ, ક્રોધ, રોષ, મોહ, અને ભય.
પાંચ તત્ત્વના પાંચ પાંચ મળી એકંદર પચીસ ગુણ છે.

સમાપ્તિ બળનમાં સ્વરોદયમાનનું પણ કામ પડે છે, તેથી કાર્ય
હેતુ સિદ્ધ થાય છે, આટલે અહોઆં યોડું વિવેચન કર્યું છે. સ્વરોદય-
માનનું પણ સાધન કરવાથી તે સિદ્ધ થાય છે, તેના રસ્તા પ્રમાણે
પાવું પીવું વીગેરે, જુદા તરકટ કષ્ટથી દૂર રહેવું, અને નિશ્ચિતપણે
હેવું, બેસવું ઉડવું, વીગેરે સાધારણ રીતે કરવું એ રીતના રસ્તા
પ્રમાણે કરવાથી તે બરાબર થાય છે. નહીં તો તેની ચાલ, વર્ણ,
બને પ્રમાણ બદલાઈ જાય છે. દોડવાથી, મહેનત કરવાથી વીગેરે
એવાં કારણોથી પણ બદલાઈ જાય છે. તે સર્વ અહોઆં લખવાની
જરૂર નથી. યોડું જરૂર પુરતું લખ્યું છે.

આ શરીરમાં ત્રણ નાડીઓ છે. એક ઉમથા (ધમિ) બીજી

ત્રી મહાભૂતોના અંશોને મદલ કરીને વ્યક્તિ સમકિરપ સ્થૂળ શરીરને
વધાકથે બનાવ્યું. નાડી, આમલી, આંતરડાં, હાડકાં, માંસ, નખો એ
પૃથ્વીના અંશો છે. લોહી, મૂત્ર, લાળ, પરસેવો વીગેરે વાયુના અંશો
છે. ક્ષુધા, તૃષ્ણા, ઉષ્ણ, શેષુન, મોહ વીગેરે અગ્નિના અંશો છે. પ્રસારણ,
સંકુચન, શ્વાસ વીગેરે વાયુના અંશો છે અને કામ ક્રોધાદિક આકા-
શના અંશો છે.

* દુરા ચ વિંગતા ચૈવ સુપુગ્ના એતિ નાટિકાઃ । શશિમૂર્ચશિવ-
સ્થાનં વામદક્ષિણમધ્યગા ॥ વીયુપામિવ વર્ષન્તિ સર્વપાત્રેષુ સર્વદા । વામા-
મૃતમયાનાડી સમ્મતામૌટમૂલિકા ॥ વહંસ્વનિટર્કાધિત્રી સંહંત્રી દક્ષિણા
પુનઃ । સુપુગ્ના તુ મંવેતિસદિર્નિર્વાણઠલકારણમ્ ॥ અર્ષાત્—ઇદા ડાબી
બાજુની નાડી છે અને તેનું સ્થાન ગદ્ડ છે, પિંચવા જમણી બાજુની નાડી
છે અને તેનું સ્થાન ટૂંક છે, અને મધ્યમાં રહેલી સુપુગ્ના નાડીનું સ્થાન
શિવ છે. ઉમેર્યાં સર્વ પાત્રોમાં અમૃતનીજ વૃદ્ધિ કરનારી ડાબી બાજુની
અમૃતમય ઇડા નાડી શુભને સૂચવનારી કદેલી છે. જમણી પિંચવા નાડી
અનિદ સૂચવનારી ત્રુણ્ય છે અને સુપુગ્ના નાડી સિદ્ધિ અને પ્રાપ્તિના
ફળના કારણરૂપ ત્રેલેલી છે.

કરશે, કાલિ અભયનું અશુભ કામ કરી જવ તો પશ્ચાત્તઃ કરી
 ફરિસ્તું પાન કરતું, મુઠમ આદાર કરશે અને પવિત્ર અને શુદ્ધ રહેવું.
 નિયમ એટલે મન સારે અમુક પ્રકારે, કેલગર કરશે અને
 તે પ્રકારે ચાલતું ને, અર્થાત્ કલિ અને વિશ્વ મગ ટખવા અને
 મગ કામમાં લેખે કલિએ કરશે: કાન, કરી, નચા, આંખે,
 નક, કાન, હાથ, પગ, કો, એ સર્વે શુભ કર્મમાં ફેરી મગ
 કામમાં વપરોગ કરશે ખાસ પણ પડેલા કોઈકમાં કોઈક મન
 કામી પડેલક કમી ટખશે, જેન નહીં કમ નોતરથી રહેતું, પણ-
 કમી પુનઃપાન કરતું, સંપ્રદાયને સમજાવ કરશે, ફર્નકથી ફર રહેતું,
 પણ કમી નવ કરતું, કમી કરવી, નિયમ કમી નહીં, પણ ફર
 આવ ટખશે, પ્રથમ કરશે નહીં.

આમન એટલે અમલિ પણ પાન કરવી વખતે કરીતના આવ-
 વરને અમલ રીતે ચોટીને ભેટતું ને, આમનના મુખ્ય આદારી પ્રકાર
 છે તેમાં અમલિ અને પાન મટે પશ્ચાત્તઃ, નિશ્ચયન અને વાતનન
 એ આમનેને પશ્ચાત્તઃ એ મળેલાં છે. પશ્ચાત્તઃની રીત એવી છે કે
 જામણા પમને પ્રથમ પમની સ્વચ્છ ઉપર મુકે અને પ્રથમ પમને
 જામણા પમની સ્વચ્છ ઉપર મુકે, અને પ્રથમે નમચ ન રેતું કમ
 મીધી દાર ટખવી અને એ દારની આંખને સાધે, પણ
 પેટની તર રહે એવી રીતે ચોટવી. નિશ્ચયનની રીત એવી છે કે
 પશ્ચાત્તઃ પ્રથમે ભેટતું અને એ દારને પાંચ પાછળ ફેરવીને જામણા
 દારથી જામણા દારને અમુકે પાંચે અને પ્રથમ દારથી પ્રથમ
 દારને અમુકે પાંચે. વાતનનની રીત એવી છે કે જામણા પમની
 એવી ઉપર મુકે, જાન કમવચે અને પ્રથમ પમની એવી ઉપર
 વિશ્વને જાન કમવચે અને કરીર નચા મનને સ્થિર ચામી તીરક
 રીત (ત્રિપુરીમાં) પાન ટખતું.

પ્રાણવાયુ એટલે કરીરમાં રહેલા આમને અમુક વિધિથી રોકે, ૧
 ૧ પ્રાણવાયુ કરીરમાં રાગપ્રકારમાં ૧ રોકવા વાક્ય
 નકરોનિ કરિયા ૧ કરો:—કાલ અને કમીની ચિત્તે લેખી તે
 ૧ પ્રાણવાયુ, અને તેના પ્રકાર અને કલિ એવા તેના ચલુ લેા છે.

અંદર રાખવો અને બહાર કાઢવો. તે ઉપરથી પ્રાણાયામના ત્રણ બેઠકો દોષ છે— ૧ ચેતક, ૨ પુરક, અને ૩ કુંભક. ચેતકે ડગલે ડગલે શ્વાસ બહાર કાઢવો, પુરકે ડગલે શ્વાસને અંદર ખેંચવો, અને કુંભકે ડગલે મસતકમાં શ્વાસને રોકી રાખવો. પ્રાણાયામ કરવાથી દબરો શાવણ થાય છે. જેથી રીતે થી ખાવાથી સ્તરીમાં સક્તિ આવે ■ જેથી રીતે પ્રાણાયામ કરવાથી સોડી સાર થઈ તંદુરસ્તી આવે છે, શેમ દર થાય છે, આંખોનું તેજ વધે છે, સ્તરી મજબૂત થાય છે, ગુદિ અને ડમર વધે છે. જેથી રીતે સોનું દેવતાથી સાર થાય છે તેથી રીતે પ્રાણાયામથી સ્તરી સાર ને પવિત્ર થાય છે, ચિત્ત શિથિલ થાય છે, અને તેથી પોતાની જાતને જાણી શકાય છે, સર્વ વસ્તુમાં શ્રેષ્ઠ જ્ઞાતા બન્યાવ છે, અને ઘડસરઘડ બન્યાવ છે, જૂન વર્તમાન અને ભવિષ્ય એ રીતે ત્રણ કાળનું જ્ઞાન થાય છે, અને પરમાત્માના સ્વરૂપમાં સમાધિ થાય છે, પાપો જાળને બદલ થઈ જાય છે. પ્રાણાયામ કરતી વખતે સ્તરીમાં જે પ્રાણચક્રને રોકવામાં આવે છે તે પ્રાણચક્રના ૬૮ પ્રકાર છે— ૧ પ્રાણ, ૨ અપાન, ૩ સમાન, ૪ ઉદાન, ૫ વ્યાન, ૬ નાગ, ૭ કુકુષ, ૮ દેવદાન, ૯ કૃમિ, અને ૧૦ ધર્મજન્ય. પ્રાણ ચક્ર એ મન ચક્રોમાંથી ૩૫ છે, તેનું સ્થાન મુખમાં

૧ વાહોટાદિનિવેગે જાગ્રદવસ્તુતત્ત્વેઃ । હૃદિઃ પ્રણેત્ર્યં વાહોઃ ૬
 દેવદ દિત્તિ જન્યઃ ૭ અર્ધ—અનુભવનથી નાશિત મનપ્રસાદ અને કુંભક
 ૬૮માંથી શ્વાસને બહાર કાઢવો તેને ચેતક પ્રાણાયામ કહે છે.

૨-૩ તથાજીવ્ય વદન્ત્યાદિ જ્ઞાનં ૭ ૩ રુદ્ધઃ । તામિત્તે લિપ્તો-
 જ્ઞાન લેવડ ૭ ૩ કુંભક ૭ અર્ધ—જગદસ્થ ચક્રનું આકર્ષણ કરી આકર્ષ
 ૧ જગદસ્થ ચક્રને નેહરે અવધન રીતે સુધી પહોંચાડે તેને પુરક
 પ્રાણાયામ કહે છે, અને ચક્રને નાશિતમથા સિવા રોકી રાખવો તેને
 કુંભક પ્રાણાયામ કહે છે.

૪ પ્રત્યો જગદ્ગુણદિ જગદ્ગુણદિવો હૃદિઃ । તમાનમવપ્રાપ્તે
 તમાવો જાગ્રેજ જા ૭ અર્ધ—પ્રાણચક્ર નાશિતના અવધાન ૫૧, કુકુષ
 નાશિતના ૬૪ ૫૨માં અવધાન ૫૧ દેવદાન ૭ અર્ધ તે દેવ
 વર્ત્ત્તેઃ દેવદાન ૭, અને અવધાન ૫૨માં પ્રણેત્ર્યં અવધાન ૫૨માં
 દેવદેઃ ૭૫ ૭૫ છે.

હાથમાં છે, તેનો દેવતા મૂલ અવચર વિષય છે, અને તેનો રંગ લીલો છે. આજન^૧ વાક્યનું સ્થાન ગુણ છે, તેનો દેવતા મહુવતી છે અને તેનો રંગ કાળો છે. સજન^૨ વાક્યનું સ્થાન નાભિ છે, તેનો રંગ પીલો છે, તેનો દેવતા સરસ્વતી છે, અને તેનું કામ સર્વ નિશાને રમ્મ આજ-વાનું છે. હિમન^૩ વાક્યનું સ્થાન કાંધી તે મસ્તકના નિમગ્ન મુખી છે. તેનો દેવતા ચંદ્ર છે, પેદાંતી તેનો દેવતા હિ હિ છે અને તેનું કામ લાગણ્યમંથી આમુલ લઈને સખન વાક્યને પદોત્પાદવાનું છે, અને તેનો રંગ લાલ છે. બ્યાન^૪ વાક્યનું સ્થાન સરીસૃષ્ટી આમડી છે, તેનો દેવતા જ્વન છે, પેદાંતી તેનો દેવતા આકાશ છે, અને તેનો રંગ દિધનુષ્ય બેચો છે. નમવાક્યનું દેશલું મજામાં છે, તેનો દેવતા ટીખામ છે, તેનું કામ બોધાર તથા ઉચ્ચી આવવાનું છે. કૃષ્ણ વાક્યનું સ્થાન પેદામાં છે એટલે કે ખ્યાન કોઈની બચોએ રહે છે, તેનો દેવતા આગિ છે,

૧ અપાઠ કૃષ્ણસમ્યક્ દુરદુર્યોટવર્ણિતઃ । વૈદઃ સત્સાવરોવેવ રેવત્યનૃત્યાન્મુદુઃ ॥ અર્થઃ—અજન વાક્ય કાળ રંગનો દોષ છે તથા તે મજાની પાછળની નાભિમાં, ગુણમાં તથા જ્વન પાછળના આજમાં દોષ છે અને તે પેદાના સ્થાનના ધોરણી દેવતા અને જ્વાળી વારંવાર છાંટી દાખવે છે.

૨ કૃષ્ણઃ કમલોદ્ભવામિ સર્વસંહિષ્ણવસ્તિવતઃ । વૈદઃ સત્સાવરોવેવ સદ્દેવનૃત્યાદઃ ॥ અર્થઃ—સખનવાક્ય સર્વ રંગનો દોષ છે, તે કૃષ્ણ નાભિ અને સર્વ સંહિષ્ણુઓમાં રહેલો દોષ છે અને પેદાના સ્થાનના ધોરણી દેવતા અને જ્વાળી વારંવાર છાંટી દાખવે છે.

૩ રજોદ્યુત્યંટાનુજ્ઞ મધ્યનૂર્તિઃ ચ સંસ્થિતઃ । હર્યોવોવત્સલો વૈવો બ્યાનવિનિર્બોધટઃ ॥ અર્થઃ—હિમન વાક્ય કાળ રંગનો દોષ છે, તે કૃષ્ણમાં, કાંધમાં, લાગણ્યમાં, જુડીયા મધ્ય આજમાં અને મસ્તકમાં રહેલો છે અને જ્વનનામના નિષેધથી છાંટી દાખવે છે. મખનામનનિષેધ એટલે નાભિમાં દાસમે જૈવના ધોરણી કાળવાક્યને કૃષ્ણ નીચેરે સ્થાનમાં રહેલો અને હજાર થયો તેને જ્વળી આકાશી રાખવો તે.

૪ સર્વભગવતિસોમ્યાન્ સદ્ધર્મામુંહસંધિમઃ ચેતસઃ કુંમહાન્વાસા-સ્વંકોવસ્તૃટિમ્યાદઃ ॥ અર્થઃ—બ્યાનવાક્ય તથામાં સર્વ રંગને રહેલો છે, તેનો રંગ કંદપદુષ્ય બેચો છે, તેને સંકેત અને વિસ્તારના કામથી કુંમહાન્વાસા અવચરથી રાખવો.

આ પ્રમાણે પ્રાજ્ઞાવામ કરવાથી સર્વ કામ સિદ્ધ થાય છે પરંતુ તેનું
ક્રિયા બદલ સંભાગથી કરવાની છે. આમ ક્રિયાની ક્રિયા દમેદાં
ધીમે ધીમે રાગદ્વેષમાં કરવી અને નેમ નેમ મ્હારો થાય તેમ તેમ
વધતી જવું; તેમ કરવાથી એ કામ સારી રીતે ફળ આપે છે. જે
વાપુને એકદમ રોકવામાં આવે તો ક્રિયામાંથી થવન નીકળે છે તેથી
કરીને પછું નુકસાન થાય છે અને રોમ પેદા થાય છે મારે બધીજ
સંભાગથી કામ કરવાનું છે, તેમજ રોકેલો થવન પણ એકદમ કાઢવાથી
પેદ થાય છે અને નુકસાન થાય છે મારે ધીમે ધીમે આમ કાઢવો.

પ્રત્યાદાર એટલે દરેક સર્વ આત્માની છે એવું મનમાં સમજ
દિયો અને મનને દરેક વાસનામાંથી દૂર કરી આત્મામાં લીન થવું
તે પ્રત્યાદાર કામ કરવામાં રૂપ રસ મંથ સંગ મ્હલ રીતે દિયોને
રિશ્ત કરી નેટની વાર સુધી આમને રોગી રક્ષાય તેટલી વાર સુધી
રોગી રાખી ધીમે ધીમે નાલિશા હાથએ બદાર કાઢવો, એમ કરી
કાન મંથ કરી એકામ જ્ઞાન કરવામાં આવે તો બધું બધું પ્રકાશનાં
પાત્ર સંભાગ છે, તેને અનદદ નાદ કહેવામાં આવે છે અને તેનો
પ્રવાસો આમગ અપવામાં આવ્યો છે. વળી આમો મંથ કરવાથી
આકાશ, તેજ, ધાત્તી, પૃથ્વી, વાયુ એ પાંચ જૂના જુદા જુદા રંગો
પણ જાણી આવે છે.

ધારણા એટલે સુખીને જ્ઞાન કરવી વખતે આત્મસિદ્ધિના
કામમાં લીન કરી જ્યોતિસ્વરૂપમાં રાગી રાખવી તે; અને તેનું સ્થાન
આંખોના ઉપર છે.

જ્ઞાન એટલે ઈન્દ્રિયો અને મનની ચળિને રિશ્ત કરી મનને
કોશમાંથી કાઢવું તે. જ્ઞાન એ સમ્પત્તિનું પ્રથમ પગથીયું છે. જેમ

• આમાર્ગે રશ્મિનં વિદિતિ સર્વો રશ્મિનં ગુ. ૧ કુદિન્તુ સામાર્થ વિદિત
મનઃ ક્ષણમેવ જ ા અર્થઃ—આત્માને રશ્મિ સ્વરૂપે બધુંવે. સરીને રશ
બધુંવે, ઈન્દ્રિયને અર્થ બધુંવે, અને નિમિષપરકુદિને ઈન્દ્રિયને દાખાર
બધુંવે, મનની ચળિને અર્થને નાંધવાની રીતે બધુંવે, એવી રીતે પ્રથમ
જ્ઞાનના કાનાશામેને પ્રત્યાદારમાં ૬૬ આમદશી રશ્મિ રાખવાની છે અને
રિ રિશ્ત થવા માંડે એટલે જાણાણીને જ્ઞાન કરવાનો આરંભ કરવો.

લેઈએ; અને જે સુરતી જામે સ્ત્રી કામ કરવામાં આવે તો બરાબર સિદ્ધ થાય. સમાધિ કરતી વેળાએ કમર તથા અરતન સીધી રાખીને બેસવું લેઈએ.

હવે સૂક્ષ્મ સમાધિ સંબંધી લખવામાં આવે છે. તેના માટે નિઃ-
સિધી અને ધણી શાન્તિથી બેસી પોતાના અંતરમાં ધ્યાન લખાવવું
લેઈએ, જેમ કેઈ વસ્તુ જુદી જગ્યાએ તેને ઘાટ રાખવા માટે સુરતી
લખાવવા તેવી રીતે જે કેઈ પોતાના આત્માનું ધ્યાન લખાવે અને
ત્યાં સુરતી ફરે અને સુરતીને ત્યાંથી ઉઠવા દે નહીં, કદાપિ સુરતી
ચુકે તો પાછી સુરતીને ખેંચીને ત્યાં લાવે અને પોતાના આત્માનું
ધ્યાન કરે કે “હું પરમાત્મા છું, હું સાંખ્યું છું, હું દેવું છું, હું બોદું
છું, હું સમજું છું, એ સર્વે હું કરું છું અને તે હું જ છું” એવી રીતે
ધણી વાર સુધી ધ્યાન કરે તો તે પોતાને બુદ્ધી જાગે અને છેવટે
આત્મારૂપ થઈ જાય. જેમકે સમુદ્રમાં મીઠાની પુતળી નાખવાથી તે
પુતળી મગાને પાણી થઈ જાય, વળી જેમ કેઈ પાણીમાં ડુમકી મારે
અને ડુમકી મારીને ડોહા કંતરી જાય અને મનમાં જરા પણ ડર
નહીં કે હું પાછો મુદ્દિમાં આવીશ કે નહીં, હું મરી જઈશ કે પાછો
આવીશ, એવી જીક જરા પણ રાખે નહીં, એવી રીતે જે કેઈ
પોતે પોતાને બુદ્ધી જાગે તે એક ક્ષણમાં આત્માનું રૂપ જાની જાય; અને
જેમ જેમ એ ક્ષણ તથા ક્ષણ આર ક્ષણ એમ વધતો જાય તેમ તેમ
તેની સિદ્ધિ વધતી જાય એ રીતે સૂક્ષ્મ સમાધિનું ધ્યાન થાય છે.

હવે અનહદાદના ધ્યાનની રીતિ લખાય છે. જંને દાઘની
અંગાગ્રીઓથી કાન, નાક, આંખ, મુખ બંધ કરીને જે કેઈ બેઠે
અને મનમાં અનહદાનું જે વાલું વાગે તેમાં ધ્યાન લખાવે અને
તે દેશજે સુરતી ફરતી એવું મનમાં સમજે કે આ વાલું હું સાંખ્યું
છું, એવી રીતે વાજમાં સુરતી લખાડી તેમાં લીન થઈ જાય અને
પોતાને બુદ્ધી જાય તો તેની સુરતી ફરતા હારે થઈને ઉપર જાય
છે, ઉપરની સર્વ લીલા પોતે જુએ છે અને જ્યાં પારે ત્યાં જાય છે,
અને આ જગત્તર સિદ્ધ કરવાથી જે કામ કરવું પારે તે કરે છે;
આ પોડી કામ પુરતી સમજુની આપી છે.

અવ બાઈજો ! સંસારમાં આવીને આ આત્મસિદ્ધિ કાંઈ કરવું
 એ સર્વથી ઐક્ય છે. પરમેશ્વર સત્ છે, અને તે બુદ્ધિવાળા પ્રરોને
 આવી રીતે સમજાય છે કે આ સર્વ લીલાનો કરનાર કોઈ છે. કોઈ
 દેહાને કોઈ મુખાડો દેખે તો તે પોતાના મનમાં નિશ્ચયપૂર્વક સમજે છે
 કે ત્યાં આમ છે; વળા કોઈ ઘર બંધ હોય અને તેમાંથી કોઈ ઠાંક
 ખારે તો અવાજ સંભળાય છે તો તે નિશ્ચયપૂર્વક સમજાય છે કે ઘરની
 અંદર કોઈ આદમી છે; વળા રસ્તામાં કોઈ આદમીનાં પગલાં પડેલાં
 જણાય તો તે નિશ્ચયપૂર્વક સમજાય છે કે કોઈ આદમી અહીંથી ગયેલો
 છે. આવી રીતે ઉપરના જે ઘખણ બનાવવામાં આવ્યા છે તે કોઈ
 દેખાતા નથી પણ બુદ્ધિથી સમજાય છે કે તે છે. એવી રીતે પર-
 મેશ્વર જાહેર દેખાતો નથી પણ તેની નિશાનીઓ સર્વ જોવાથી એવો
 નિશ્ચય થાય છે કે પરમેશ્વર છે. જેમ આત્મા દેખાતો નથી પણ
 શરીરમાં તેના સર્વ ગુણ તથા ક્રિયા જોતાં આપણને સમજાય છે કે
 શરીરમાં આત્મા છે, જમર શરીરમાં આત્મા ન હોય તો શરીર
 જડ છે, તે શરીરથી કોઈ કંઈ થકે તેમ નથી, આ સર્વ કામ આત્માનું
 છે કેમકે પડેલાં ચિત્તમાં આત્માનો ઇંદ્રિયો થાય છે ત્યારે બુદ્ધિ સમજે
 છે, તે પછી એ કામનું જ્ઞાન થાય છે, અને પછી શરીરમાં શરીરની
 હૃદયોમાં સજ્જિ આવે છે, તે પછી તે કામ કરે છે, કદાપિ અંતરમાં
 આત્માનો ઇંદ્રિયો ન થાય તો હૃદયો મનને નહીં અને કામ કોઈ
 પણ કરી શકે નહીં, હૃદયો તો મડદા જેવી છે, જડ છે, સર્વ ક્રિયા
 કરનાર આવ આત્માજ છે, અને તે બુદ્ધિજનથી નિશ્ચયપૂર્વક સમજાય
 છે, તેજ પ્રમાણે આ દુનિયાની તમામ નિશાનીઓ જોતાં નિશ્ચયપૂર્વક
 સમજાય છે કે પરમેશ્વર છે.

મેન શું છે એ પણ જાણવાની જરૂર છે. આત્માનીઓ કહે
 છે કે અમેને મેન નથી, અમે મરતા નથી, આ વાત પણ જાણ
 છે. જેમ એક ઘરમાં આપણે રહેતા દોઢાંએ અને તે આવી કરી
 જીવ ઘરમાં બધાંએ છીએ તેમ આ દેહમાં રહેલો જીવ આ શરીર
 જેવી જીવ શરીરમાં જીવ છે, એટલે કે જેને જેવી કરણી કરી દે
 તે તેવી જગ્યા સ્થાનમાં અથવા અર્થ (રિસોલ્) નીચે અથવા

દેવીદેવ (દેવદાસ)માં અથવા અન્ય (નરક)માં મગશે. આત્મા
 ઠાંકે મરતો નથી, “કળ્યા ઝાલીઆ અડાદે લા વસુનુના જવ વનકે-
 લુના ઘરોડુમ્ દલિા ઘરીન” અર્થ—“જે તો નિધવ છે કે દાની
 દાક મરના નથી પરંતુ એક ઘરથી બીજા ઘર તરફ જાય છે.” વગેરે
 સમજાવેલ કહે છે કે “મર જ મીરડ મરતો મન મનુભીરમ્ દેવ-
 માદ, મરતો દીમર જવાનમ્ તાં જયં જાદમ્ સ્વર” અર્થ—
 “જો મરશે તો મારો કોયે મરશે, હું કંઈ વખત મરીશ નહીં, બીજો
 કોયે મગશે તો તેના ઉપર હું સ્વર થઈશ.” આત્માનું સરીસ્થી
 શુદ્ધ થવું જો મોન મર્યાદ છે. વગેરે જે જીવના આત્માને અને
 જેમને આત્મજન નથી તેઓ સર્વ જીવના છતાં મુખેલા જરાજર છે,
 મરણ કે આત્મા કે જે મરતો નથી અને જે સરીરમાં વાસ કરી રહેલો
 છે તેનું જ્ઞાન નહીં તો પછી દેહનો શું ઉપયોગ ? આ દેહ ધારણ
 કરી આત્મજન મેગરી જે માણસ પુનઃજન આવશ્યક કરે તે
 કોયે મરણ પછી પણ પૂર્ણ છે અને ઉચે આત્મજનની પ્રાપ્તિ
 પ્રાપ્તિને જાણે છે. જે આત્મા સરીરમાં આત્માનો પ્રકાશ છે તેજ
 પરમાત્મા છે અને આ સરીર પરમેશ્વરની શિદ્ધિ સદ્ગતિ નથા ચમત્ક-
 ર્યનો બંધાર છે, ક્રિયાં સર્વ શિદ્ધિ છે, પરમાત્મા પણ ક્રેમંજ છે,
 બીજો દેહાગ્ને કરી નહીં મરે, જેવાના અંતર પરમેશ્વરને શોધવા શ્રેષ્ઠ
 કે જેને પરમેશ્વર છે, બીજો નથી. પણ અત્તનવને લીધે આત્મા-
 નીજીને બાંધેલ બાંધે છે. જેમકે એક નિદનુ નાનુ જમ્યું ફેલ્લિ
 પકડીને લાવી બારીજીના ડોળામાં બસવજાથી ચાલી બારીજીનું ડુધ
 પાઈ નેમની કાપે ફેરવી નેમની કાપે થોડું હતું તો ઉચે તે જમ્યું
 બારીજીના કંઠવાસથી જેવાની શુદ્ધિ બુદ્ધિ જાઈ જેવાને બારી સુખાન
 મનુષ્ય લમ્યું: જેવીજ રીતે અથો પણ આત્માનીજીની સંમતથી સિદ્ધ
 જાણાર્થ બારી ઘઈ જેવાનું સ્વરૂપ બુદ્ધિ મથા થીજે, પણ અચરે
 અમને ફેઈ જ્ઞાની મુદ્ધ મરે અને આત્મજનનો અનુભવ કરે તે ત્યારે
 અમરી જમણા મરી જાય અને અમરા પણ સ્વરૂપને ઝીરખીજે;
 જેમ ફાઈ મોયો ચાલ દેવ અને તે ઉપરમાં સ્વરૂપ શુદ્ધિ કે હું મરીજ
 મિજાની પું. પેર પેર મિજા આવતો ફેર પું. અરુ વાચમાં મરીનું

એક પાત્ર છે અને મારા શરીર ઉપર એક લંગોટી ચીવાય બીજું વસ્ત્ર પશુ નથી, એવી રીતે જેમ રાજા પોતાને સ્વપ્નમાં જુએ છે, તેમ અમો અજ્ઞાનતાના લીધે પોતાને ભેઈએ છીએ, પણ જ્યારે તે રાજાને કોઈ ઉધમાંથી જાગે ત્યારે તે પોતાને રાજા જુએ અને ખરું સ્વરૂપ જેવી રીતે સમજે એવીજ રીતે જ્યારે અમને મુર મળે અને અમને જાગેડી અમારા અજ્ઞાનરૂપ સ્વપ્નને દૂર કરે ત્યારે અમે અમારા ખરા સ્વરૂપને સમજીએ. વળી જેમ પેલું સિંહનું બચ્ચું પોતાને બકરી સમજતું હતું તે એક દિવસે બકરીઓના સાથે વમડામાં મથું અને ત્યાં તેને કોઈ સિંહ મળ્યો, ત્યારે સિંહે પેલા સિંહના બચ્ચાને પુછ્યું કે “તું આવો દુબળો કેમ છે?” બચ્ચાએ કહ્યું કે “હું બકરી છું, અને બકરીઓ સાથે રહું છું, તેમનું દુધ પીઉં છું, પણ મારી ભુખ બાગતી નથી તેથી હું નિર્ભજ છું.” ત્યારે સિંહે કહ્યું કે “તું બકરી નથી પણ સિંહ છે, બકરીઓમાં શા માટે રહે છે? મારી સાથે ચાલ અને જંગલમાં રહે, તું શા માટે ભુખે મરી નિર્ભજ થઈ અહીંમાં પડી રહ્યો છે?” ત્યારે તેણે કહ્યું “હું વનમાં થી રીતે આવું? હું બકરી છું, માટે મને બીક લાગે છે.” પછી સિંહે જવાબ દીધો “તું બકરી નથી પણ મારા જેવો સિંહ છે, ચાલ મારી સાથે, હું તને તારું સ્વરૂપ બતાવું.” એમ કહી તેને એક ડ્રવા ઉપર લઈજઈ ઉભો રહ્યો અને કહ્યું કે “આ ડ્રવામાં તારું સ્વરૂપ ભે અને તને જાણી કે તું મારાજ જેવો સિંહ છે.” ત્યારે તે બચ્ચું ડ્રવામાં ભેવા લાગ્યું અને જ્યારે પોતાનું સ્વરૂપ પેલા સિંહના જેવું જોયું ત્યારે તે નેશી સુસવાટા કરવા લાગ્યું અને ડ્રવા મુકી તેણે વમડાનો રસ્તો લીધો અને બકરીઓનો સંગ છોડ્યો; એવી રીતે અજ્ઞાની ભોલોને જ્યારે ખરો યાત્રી સદૃશ મળે છે અને અજ્ઞાનરૂપી પડો દૂર કરી ખરું આત્મસ્વરૂપ સમજાવે છે ત્યારે માલમ પડે છે કે અમો આત્મરૂપ છીએ, અને સંસાર મરી જઈ બકરીપણું દૂર થઈ સિંહ સ્વરૂપ સમજાય છે અને પરિણામે આત્માનું કલ્યાણ થાય છે અને પરમાર્ત્ત પેદા થાય છે. આ આનંદનો સ્વાદ પોતેજ સમજી શકે છે, જરા પણ કહી શકતો નથી. જેમ કોઈ જોખડો માથુસ જોળ ખાય

અને નેનો મ્હાદ દેવો છે ને નો તેજ મળજે છે, વળી જેમ હાઈ
અગ્નિ મંચની માળુમ મંચરિણીની વીરંભાવ વખતની પગ-
ચાગની લજજતનો ઝાક પોતેજ મમજી કરે છે અને ને વખતે મર
પરાઈ કુશી જવ છે તેજ પ્રમાણે જ માળુમ પરમાત્માનું દંડન પછી
આનંદ જમે છે નેનો મ્હાદ તેથી કોઈયાર અધિક છે અને અલગ
છે અને ને મમજી સહનો નથી. જેને તેથી પ્રાપ્ત થાય છે તેજ
તે જાણે છે.

જનસામમાં મોટા મોટા ચાલ્યો રાજ મુશી ૧૪૧૨ વર્ષ મધ્ય
છે અને આત્માનું પ્લાન પરી મધ્ય આનંદી થયા છે. શું તેમને હાઈ
કુદિ નોડોની અને શું તેઓ પહેલા દત્ત કે રાજનું અને સંસારનું
સુખ તજી કોડીના દુઃખમાં પડ્યા? નહીં નહીં, એવું ન કહીએ.
તેઓ મહાકુદિલાગી દત્ત, તેઓમાં કુદિ, દત્ત, પર્મ અને સ્વ
એવા મહા જગજાન મુજો દત્ત તેથી તેઓ સ્વ આર્મ શીધી તે
મને અનુકરણ દત્ત. આગની મળ્યો સંસારના દુઃખ વખતે અને
મળ્યાને વગમી રહી ખરી વસ્તુ મુશી મધ્ય છે. જેમ નાના જાગર
અમગ મુશીનાં રમકાં છાતીને મુશી તો તે જાગર દાષમાં પડી
પોતાનાં જેવાં મમજી તે સાથે રમે છે અને તે દરર સેવાય છે; અને
કદાપિ તે તેની જાણી પદવી સેવામાં આવે તો તે રાજ્ય મુશી છે
અને જાણે પોતાની દોષન સુદાર્મ અર્ધ દોષ તેનું તેને દુઃખ થાય છે,
પણ તેને મોડાનું પરમાર અગર એવી મીઠાન સુરી સેવામાં આવે
તો તેથી તેને કાંઈ દુઃખ થતું નથી, એવી રીતે આગની માળુમો
મંચરની ખેડી મળ્યાને મદજી કરે છે અને તે જો જરા નાથ જમે
છે તો દુઃખી થાય છે, પણ આત્માની દોષન અંધારામાં સુદાર્મ જવ
છે તો તેની ચિંતા જરા પણ કરતા નથી. ત્યારે આગની અને જાગ-
રની કુદિમાં કોઈ દેર? માટે અવ જાઈઓ! મુશી કરી આત્મજાન-
દીનો પ્રામ કરી તમારા અંતરના ધરને સાફ કરો જેથી અજ્ઞતાનું
થાવ તમારા પરમાં કુનમું નિલાશ પેસે છે તો તમે લાકડી થઈ
મારવા જાઓ છો અને કાદી મુશી છો પણ તમારા અંતરની ધરમાં
કુશીયોની કુનમું નિલાશ પેસે છે અને પેસે છે અને મદજી અમાર

કરે ॥ તો પણ તેની કાંઈ તમને સમજ પડતી નથી. આવી રીતે ક્યાં સુધી અંધારામાં પડી રહેશો ? નાશુલ શાસ્ત્રે ? દોષીઆર રહે ? અંતરમાં દાખલ થયેલી જમણાઓ, કૂડ, કપટ, લાલચ, મોહ, અભિ-માન અને અગ્નિને દૂર કરી, જ્ઞાન, દયા, ભાવ, ભક્તિ વીગેરે સદ્-ગુણો દાખલ કરી આ મનુષ્યજન સુધારો અને મોક્ષ પ્રાપ્ત કરો. જેવી રીતિ તમે મંસારની માયામાં ચિત્ત રાખો છો તેવું આત્મધ્યાનમાં ચિત્ત રાખો તો મોક્ષ દૂર નથી. ગુરુ પાસે રહી ધ્યાનની ક્રિયાઓ શીખો અને આત્મધ્યાની બનો.

બવદારી માણસોને બવદારમાં રહી ધ્યાન કરી શકાય છે. જેવી રીતે વેપારીના ઘરમાં અરીજી અથવા જેર બરેલું હોય અને તે કાંઈ તેનો ઉપયોગ ખાસમાં કરતો નથી અને તેથી તે તથા તેનાં બાળ બચ્ચાં મરતાં નથી, બધે દામ દામ જેર પડેલું હોય પણ તે મરતો નથી પણ આચારીજી મરે, તેમ માયામાં રહી બવદાર નાગવચારી કાંઈ ખાવા વગમતી નથી, પણ મનમાં તે ચિત્તમાં નાખી આત્મસ્વરૂપ સ્વયં માની બવદારે મધાવચામાં આવે તો મોક્ષ પ્રાપ્ત કરી શકાય છે. ધણા સંત માનુઓ આ પ્રમાણે બવદારમાં રહી મોક્ષનું સાધન મેળવી શક્યા છે અને તેમને જરા પણ ખાવા નહીં નથી. વળી જેમ કાંઈ વેડીયા અમર મનુરને પકડી તેની પાસે આપણું કામ કરાવીએ તો તે પોતાના મનથી તે વસ્તુ પોતાની સમજતો નથી અને કામ કરે છે, કદાપિ તે વસ્તુ જમણી, ફરી કે બાજી મર્ચ તો તે ચિત્ત કરતો નથી, કેમકે તે વસ્તુ પોતાની નથી અને કદાપિ તેમાં લાભ મળે તો પણ ગ્રાહ થતો નથી, એવી રીતે મંઝારી માણસ બવદાર મધાવી થન યજ્ઞી વેપાર કરે તો તેને કોઈ વસ્તુ નાની નથી.

અજ્ઞાન અમર ભક્તિ કરવામાં આવતી જાય જાર છે. એક વખતે કોઈ મરેને કોઈ મોક્ષ મંત્રીમાં મોલે તો અંદર દાખલ થતાં કોઈ એક પરમેશ્વરને જાણે બહાર દેવની પ્રાર્થના કરેને મંત્રાઓ, બાવન્ય અરેલથી તે બહાર અને તેમ ગ્રામ ખેડેને. દત્તો અને દાધથી તાળી પડેને દત્તો. અદ્ય તેના યજ્ઞી અને દાધના તાળથી તે મરવાને માં જામું નહીં તેથી જાણ કરે હાંડ રહી તે બહાર મુક રહેા જ્યારે

મરેલાને બહાને હતું " હે બાપુજી ! આજ મને છે તે જાણ
 મુજબ કે તારાં નથી : સાંભળે, આજના મુંગીનસાએ હતું છે
 " જેણે કહ્યું જીન જાન એક દલ જીન મન " આ કંઈ
 તે બાપુ નહીં હોયી હી અને મરેલાની કામુ જોઈ હતું " બાપુ
 તમે મુજબ છે. આજના મનસાએ કે સંગીનસા સંધેમાં મને
 કામુ હતી પણ અજાણ બહા બહેન બહિષ્કારમાં ટો હતું છે
 " જેણે કહ્યું મુંગ જાન એક દલ જીન મન " બાપુજી બા
 ન દેવ તે પછી કુર કે લાગે છે નામ છે, લાગે અને કુર તે
 મરેલા મરે છે અને અજાણ તે બહા મરે છે. " આજ બાપુજી
 વિચાર કરો કે આ મરેલા અને બહાના સ્વચ્છ અજાણના સંધે
 આજને કેવો અજાણ આજે છે ! જે નાની લીડીઓમાંથી ફરી અમુ
 નહીં હોય મરે છે ! જે વખતે આજને કામુને મુખ લાગી દેવ છે
 વખતે મને તેજો કુજો જાણે મુજબ ખેડાઃ પણ મીઠી લાગે છે
 મરે હોય છે પણ અજાણ મુખ નથી દેવો ત્યારે મને તેજો સ્વચ્છ
 બેઠાન આજનુ આજન મરે દેવ છે તે પણ તેજોને કામુ
 પાસે આજનુ આજને મન મુંગ નથી અને કામુ જાણે ખેડ
 કામુને પ્રભાત કીડીએ તે તેજો હોયી જાણ છે અને પાસના
 રેર મજાન દેવ છે, તેજ પ્રભાતે બાપુ કામુને કામુને
 દેવ છે તે તે બાપુ મરે તે મુજબ દેવ અજાણ દેવમાં કે પા
 મને તેજ મુજબ દેવ તે પણ કામુના અજાણ દેવના લીડી તે
 મીઠા દેવ જાણ છે અને કામુને કામુને મજાની હોય જાણ
 મરે અજાણ વિચાર કરી પણ બાપુ અજાણ બહિષ્કાર સ્વચ્છ દેવના
 નથી. હોયી મુંગ મુંગ મુંગ તે બાપુ હતું કામુને નહીં, તે તે
 બાપુનાં લીડી લીડીની રમત જેવું છે, એમાં મુંગ અને સ
 આજ ! નાની નાની લીડીઓ લીડી લીડીને પરજાની અજાણ છે
 એમાંથી કેવો બેઠાને ખેડાઃ પેટની તેને પરજાની તેજને સ
 વિચારની કીડીએ કામુને છે અને પછી પોતે મુજબ જાણ છે.
 આજ નાની લીડીઓમાંથી કામુ મીઠી હોય જાણ કામુની

પાછી પિયરે આવી પોતાની પ્રથમની સખીઓને મળે છે ત્યારે બધી બેઠી મળી પુછે કે “તું તારા પતિને મળી તેમાં તને શું રસ આનંદ પ્રાપ્ત થયો ? જેવી રીતે આપણે લીમણ લીમણી વીગેરેને પરજીવી બેમાં સુચડી આનંદ પામતાં હતાં તેવોજ આનંદ કે કેમ ?” ત્યારે તે ઠરથાપ ચૂપ બની વિચાર કરવા લાગી કે આ બધી મરખીઓને શું નવાજ આપું ? પછી પોતે ધીમે રડી બોલી “ ક્યાં તે સ્વાદ અને ક્યાં આ સ્વાદ ? સાચા ધણીને મગવામાં જે રસ પ્રાપ્ત થાય છે તે કદી યાદો નથી, ન્યારે તમે સ્વચ્છ ધણીને મગશો ત્યારે તમે સમજી શકશો, ” માટે આપણો ! બજન અને બહિન એવા પ્રકારની છે. ધણીનાં નામ તો પળાં છે, તો પોતપોતાના ધર્મની રીતે અનુસરીને જીવં જીવં નામ લે છે પણ તે નામચાલ કોણ છે, શું છે, તેની શોધ ખોજ આજની માણસો કરતા નથી; માટે પરમેશ્વરને બરાબર જાણખી તેના મુખનું બજન થાય તો તેમાં સ્વાદ આવે. પરમેશ્વરને માલક કીમ (અઘાદિ પરમેશ્વર) કહેવામાં આવે છે, સમ જે સર્વમાં રથી રહ્યો છે અને મર્મમાં બાપક છે તે, મુરી એટલે આત્મજ્ઞાની સોફ કૃષ્ણને લાડન કહે છે કે જે નર પદેમાં જાહેર હતો, અમાન્ય રીતે લાડ અને ખારમાં હવાન પણ કહે છે, ઝિરી રીતે બીજાં નામ પણ છે. માણિ એની લીઝ પેડી દર પેડી વાંચો તો આવનાં આવનાં છેવટે તેનું મન પોતાના આત્મામાં સમાઈ જાય; તે વાસ્તે હવાન પણ એજ આપણે કહે છે.

આ પુસ્તકમાં જે મરખીઓ લખી છે તે નાન બહિરમની છે, મુંઝારમની નથી. આપણે કૃષ્ણ, હવાન, પનગીશ, સ્વામગીશ, પ્રોહનજ એવા નામની જોગખાઓ છે, મનની બમખાઓને ગોપીઓ કહી છે, નામ એટલે મનને કૃષ્ણની રૂપ આપે છે, પાંચ તરફ અને તેના પચીસ મુદ્દેને તેની મુખે રહેવા મખીઓ મળી છે અને કેટલો સ્વર્ગ ગોપીઓ મળી છે. આ જાગતની મંદિરે લીઝ કે પંચ મરખીઓનું હું જુદામાં વિચેચન લખ્યું છે તેમાં દરેકી છે તે વંચ-લડી મખલગે, એટલે અને કુશર્મ જળાન્યું છે. આવી મરખીઓ બરાબર મખલગી જોઈએ, લીમણ લીમણી નિલ્યા સમની માલક

ઉપરથી જવાથી કોઈ ક્ષત નથી. સમગ્ર જાન રાખી જાતિ કાવ
તેજ આત્મસિદ્ધિ થાય.

આ સરીરમાં મુખ્ય આત્મા છે અને સરીરમાં રહેલી સર્વ
પ્રકારની દક્ષિ તેનીજ છે; દાન, દયા, દુઃખ, દુઃસ્ત, દક્ષિ, સિદ્ધિ
વીરેરે સર્વ આત્માની અંતરથી પ્રાપ્ત થાય છે, કોઈ બહારથી હાવથી
પાતી નથી. સર્વ વસ્તુઓ આત્મામાંજ સમાવેલી છે. પણ દાન થાય
તોજ સમજાવ. આત્માનું પાન ધરવાથી આત્મરૂપ જાતી જાવ છે.
પણ હોદ્દા એવા થઈ જવા છે કે આત્મામાં બેસે તો આત્મા જાને,
પણમાં બેસે તો પાણીરૂપ થાય. જેમ જાતી કીડાને* હાથી પેદાના
ધરમાં મુકે છે અને તેના મલકમાં ત્રિપુરી વચ્ચે રૂખ મારે છે, તે
રૂખની પોષથી તે કીડાની મુલતી જાતી પ્રત્યે હાથી જાવ છે અને
પેદાને બુદ્ધી જાઈ જાતીના મારે લીન થઈ જાવ છે અને ઉપર
કીડા જાતી થઈ જાવ છે, જેમ ને કોઈ આત્મધ્યાનમાં લીન થઈ
જાવ તો તે ઉપર આત્મરૂપ જાતી જાવ છે, અને સરીર નિર્મળ થઈ જાવ
છે. આ સરીરમાં ખીજ વસ્તુ નથી. પંચ તત્ત્વનું પુનરું જનાવેલું છે,
તત્ત્વે જાતીના પેદા થયેલા છે, કિરકે સર્વનું મૂળ તથાસર્વ સર્વ
જાતીના છે.

હિનામાં ને ને વસ્તુઓ દેખાવ છે તે તે જાવ જુદાં જુદાં રૂપ
હિ પણ વસ્તુ આત્મારે મિલન છે. જેમ જેમ થયેલા દાણે સર્વ જાતીમાં
વાર્યાં તો પ્રથમ તે કુદી નરમ થઈ જાતી નેખેલી જાત રૂપ થાયલું કરે
છે. પડેલાં તે દાણે દને, દરે તે બે પાંદડાના આકારમાં દેખાવ છે,
પછી જેમ જેમ તે હેડેલા વધે છે તેમ તેમ પાંદડાં અને પ્રાણીઓ
નીજે છે, પછી કુચી આવે છે અને તેમાં દાણા દેખાવ છે. તે
મુઠાવા પછી સર્વ દેવમાં આવે છે અને તે દાણાનો હોદ્દા જનાવી
કેરવી વીરેરે આત્માના પાણી જનાવવામાં આવે છે. તે પાણી
મુલુક આવે છે અને તે દેવતામાં સર્વ દેવલોક દેવતામાં અને

* ચિત્તાનેદજ પેદાની જાતીનીયા પામાં કીડા વિરે જાણે ॥ ૧

“ કુલકે રાજ દાદ મંડીયા, નિજ લા જાતી રુદ્ધ મિલકાને,
દેખદ પ્રકટ પાણી મદિયા, સોલી કીડ મંચી દો જાવે.”

કલ્પક મંગલપત્રો જણાવે છે. આવી માત્રી પાત્રના નિર્માણ રીતેએમાં બાળી
જલપ છે. (૧૩૨) કહે છે એક ગાળા નાના જાતે ૩૫ પાંચળ કડી
પાંછો મળે ૨૩૩૫માં માત્રી મેલે. એ ૨ પ્રમાણ મળે. પત્રી પછી કેપાંચ ૨.

આ ગ્રંથપત્રીના નામે ને નામ ૧ પાત્રવાટીમાં આ ૨૬૬ ગ્રંથપત્રીથી
નગરમાં મીરના દવાનું નામ માલે. નામી જાતે આ ૨૬૬ ગ્રંથોને
કેમ માત્રી ગ્રંથપત્રીના નામો જે મળે. નામ માલે. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને
જો. મળે. નામ માલે. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને.
જામી પથારી આ ૨૬૬ ગ્રંથોને. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને.
મદા મદનનું જાતે કે મીર પાંચળી નામ. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને.
આ ૨૬૬ ગ્રંથોને. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને.
આ ૨૬૬ ગ્રંથોને. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને.

આ ૨૬૬ ગ્રંથોને. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને.
આ ૨૬૬ ગ્રંથોને. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને.
આ ૨૬૬ ગ્રંથોને. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને.
આ ૨૬૬ ગ્રંથોને. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને.

વિસુતકર. }
૧૫૧ ૧૫૩. }

સી. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને.
સી. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને. આ ૨૬૬ ગ્રંથોને.

અનુક્રમણિકા.

ભજનસંગ્રહ.

સંતો સુત જાતણા રો	૧	૪૩. નિમે સદગાનો અલખ નિર્મલ	૭૪
આત્મ અમર રત્નના રો	૨	૪૪. જોતસે દર સમજ મન	૪૦
દમ તો સરમંચો દે રો	૩	૪૫. મરના દે એક સમજ મન	૪૦
દમને યોધી કાલા રો	૪	૪૬. કુંડુ અલગ દરજ સમજ મન	૪૧
સાધુ આત્મસિદ્ધિ ફો	૫	૪૭. દો બ મું દુઃખિયાર સમજ મન	૪૨
દમને સુર કીયા તનને	૬	૪૮. અગ ફોર દરના સમજ મન	૪૨
દમ તો જુ જલનો સંચ	૭	૪૯. સાંમનેને સંતો સુત જલન	૪૩
દરમ દેખ દરજન ને	૮	૫૦. આ દે કલજુવના માનવી	૪૩
દરો દમને પાયા રો	૯	૫૧. લવાનવરના કોટમાં એ કોઈ	૪૪
દમને ભદ્ર નિવાસ રો	૧૦	૫૨. આ દે કલજુવના ખોરમાં	૪૪
અવરને ભુજિ ફોર	૧૧	૫૩. સાધુ મુળે સંતોનો અર્થ	૪૫
તેરા બાજ કીયા તનને	૧૨	૫૪. સાધુ એ કોઈ ફોરે આ કલ	૫૦
તેરી આજિત કાલા રો	૧૩	૫૫. અરમ બદ દાણેને રે સંતો	૫૨
તેરા બે સમી ન્યાસ	૧૪	૫૬. પ્રેમરસ પીએને રે સંતો	૫૩
દમ તો આટા મરણને	૧૫	૫૭. આત્મભાવી પ્વાન ફો	૫૫
કરમ મદા પદયા રો	૧૬	૫૮. સાધુ તને મુરતિ ધિતર મદ	૫૮
સાધુ સંજ મુળે નિસ	૧૭	૫૯. સાધુ કો સુખ અર્જપા	૬૦
માની કુરુમ માને રો	૧૮	૬૦. સાધુ તને અગી રે અમે	૬૧
અધિમાન કિંતુ દિલ ફો	૧૯	૬૧. મુળે સર સાધુનાં લાજ	૬૩
કુ કી કાલ નિવાસ	૨૦	૬૨. અલખ ફોર આરે ફોર નર	૬૫
કાલા ભારી સુધી જરહાવી	૨૧	૬૩. કલજુવ આંખે ખેરો મુળે	૬૬
સુધી જરહાવી ભારી કાલા	૨૨	૬૪. સાધુ તને માયાવા સોથી	૬૯
સાધુ અલખ જના મો ગણ	૨૩	૬૫. સંતો દમ નામ નિર્મલ	૭૧
અગી અગ અવધાને	૨૪	૬૬. અલક નેરે ને રૂ વીગ	૭૫
મુરત દમારી હંદ અગી	૨૫	૬૭. અલક નેરે સગલે જુલ	૭૬
બધી વડવે સમાઈ અંજ	૨૬	૬૮. અલક સગલે રૂ દે અંજ	૭૮
એવળી પદેલાં મદીલાં અવધા	૨૭	૬૯. અલક અવધા અંજેને નેરે	૮૧

(અનન.)	પૃષ્ઠ.	(અનન.)	પૃષ્ઠ.
મારી કેરે બંજરેમે બોલતાં	૮૨	સાધુ એમે બોલે જી તેં	૮૨
હરિજન જ્ઞાન બિચારો રેં	૮૪	સાધુ તમે જીવતાં લોનેં	૮૬
સાધુ તમે સુરતા સંભાલોં	૮૫	સાધુ તમે સદગુરુ વસોં	૮૭
ગુરુને મુજકો જ્ઞાન બતાયાં	૮૬	સાધુ તમે ખોળ દરીનું	૮૮
ગુરુજન હાથમે આપા રેં	૮૭	યહાં કોઈ નહીં તેરા સમન	૮૯
સાધુ મોજુ પડ્યામાં બોલેં	૮૮	હું રહેતા માફલ સમન	૯૦

ગરબીસંચલ.

બ્હાલે વાંસલી વજારી રેં	૯૪	સખી મહાપતની તે વાત	૧૩૧
આવો આવોને અવગેશ	૧૦૭	સખી પડવે સીધો પંથ દરિયે	૧૩૮
દીધડાં પિયુછને દીધાં રેં	૧૧૨	પડવે પ્રીધી પ્રિત પિયુનાં	૧૩૯
પ્રેમ પિયુછથી પીધા રેં	૧૧૪	હસા હામ કોપ સર્વે ત્યાગોરેં	૧૪૧
મોહન મોરલી વજારી રેં	૧૧૭	મોહનજી બ્હાલા મારા ઘેર	૧૪૩
ભયો ભયોને પાતળીઆજ	૧૧૯	સખી કોઈ હવેને સમનવેં	૧૪૫
બ્હાલા પ્રેમ કઠારી રે મનેં	૧૨૦	આવો દરિ ઘેર જતમ અવગેશ	૧૪૬
બ્હોલે આવોને મોહનજીવ	૧૨૧	હડોને સખી રવામ વિનાં	૧૪૭
મોજુ મોજુ મોહનના સાથેરેં	૧૨૧	કારતકે હંવ સિધાવીયાં	૧૪૮
દરિ આવોને આપણે મુખ	૧૨૨	પડેલાં તેા મુન હવું સંભળોં	૧૪૯
શા માટે રીસાયા મારાં	૧૨૨	દયાળા બોરા આવો રેં	૧૫૧
વાલમા વાલમા વાલમા રેં	૧૨૫	મને દાદી દરસન દેને રેં	૧૫૨
વરિા જોડણું તમારી મોહન	૧૨૬	અવગેશ અગચા રોડોને રેં	૧૫૩
આવો તેા ભડે હું વારી	૧૨૭	બેવાલજુ પુંપટ બોલો રેં	૧૫૪
મારી છે પ્રેમની કઠારી	૧૨૮	દરિ મારા બ્હોલે પધારો રેં	૧૫૪
મીઠું નામ છે તમારું હેં	૧૨૯	દરિ મારા દોડમાં બ્હાલા રેં	૧૫૫
લાગી છે પ્રીતી તમારી	૧૩૦	દરિ મારા ભાવના ભોતી રેં	૧૫૬
સખી દરિ મનવાના કાળ	૧૩૧	મોહન મને સિદને નિસારો રેં	૧૫૭
શું હું અવજન મદારાળ	૧૩૨	હું પ્રેમની વાત હું મુજુ	૧૫૮
સખી જ્ઞાનીની વાણી સાર	૧૩૩		

પદસંચલ.

બરો બરો પ્રેમી સ્નેહી	૧૬૦	એસા રે નવજાદ કોન હેં	૧૬૧
શું રે હું પ્રેમવાતલી કોનેં	૧૬૦	મુજુ લે મીલાં મેરી વિનતી	૧૬૨

(૫૬.)	૫૭.	(૫૬.)	૫૭.
ધન ધન માલી જાઓ જાઓ	૧૧૩	તે દોરી બેઠો મોરી બંધીયા	૧૮૨
સંતો આ સુદિ તો અમર	૧૧૪	ભાવમ મીઠો અળ ના મુઝો	૧૮૨
બચો મેરે પ્યારે રે રા	૧૧૭	એલો રૂંદ જનાયો અદમદ	૧૮૩
જાન કેમ બૂધો રે મુરતા	૧૧૮	એલો નવસાદ જનાયો	૧૮૪
જાન કરી અછમે રે મૂરજ	૧૧૯	એક વાદ્ય મોર દિલીયા	૧૮૫
હરિ હયા-આવો રે હું તો	૧૨૦	અળ વદ્ય અનુભવમાન	૧૮૬
મન મરવાનો રે મારો વમે	૧૨૧	આવમ યોનો આપો	૧૮૭
છળ લલચાયા રે સ્થાથી માની	૧૨૩	હયા હેના હાલ ફીરફા	૧૮૮
મૂરજ માયા મામે રે માયા	૧૨૩	છાલ જાની અળ થો અમલ	૧૮૮
ભાંસરીયા રે અળ મવ	૧૨૪	જાની દુનિયા લીનઈ હાલ	૧૮૯
ભાવમ મીઠો રે દુમ સંચ	૧૨૫	જાની મજાદી બલ થા વહા	૧૯૦
છાંપીરી મીઠો રે પિયા નિના	૧૨૬	જાની તેરી બૂંધ દે દુબી	૧૯૧
જાહરીયા રે હું કુંડું કુંડું કરે	૧૨૭	મીઠનછ મંદીર પધારે રે	૧૯૪
પરિયા પાપી રે મત લે	૧૨૭	મને મોલે ના સોદાવ	૧૯૪
દે સજાના રે હું મીઠી સેજમે	૧૨૮	મને લામ્બો વારો નેહ	૧૯૫
ભાવમ મીઠો રે દુમ નિન	૧૨૯	નિચાલે સ્વામી નાથ દો	૧૯૫
તે જનડા રે જનડા નિજાને	૧૮૦	પધારે માયા રાજ દો	૧૯૬
હું તો પિયુ પર મીઠી રે	૧૮૦	સાધુ વમે સખલે રે	૧૯૭
મીઠો ભાવમ એસો આસો	૧૮૧	સાધુ વમે ભજમાં રહો	૧૯૮

ગઝલસંમિદ.

મિઠો યોગ કરો અસવા	૨૦૧	તેરે ડિઝમે મુઝે અલ સનમ	૨૧૫
કુહ ન થા લગ મલ મજાદીમે	૨૦૧	આદા પરદેલ વખા હાને	૨૧૬
હયા હૈં કીદા તેરા અલ	૨૦૩	ભાવ દુનિયામે સનમને	૨૧૮
હમી આલ સીનેમે અલ	૨૦૪	ચીરેમાં આહાર સેદોશમે	૨૧૯
સંઘલીયે સમીઃ મેદુલને	૨૦૫	હદા કર હૈં દિલ રે રે	૨૨૦
દિલ હદા એચેન દે મુલ	૨૦૭	મુઝે મીસે હવાં ચાંદા	૨૨૧
તેરી ચરમ બદુને અલ ખરી	૨૦૮	મે રહે અરેસ દોલી દે	૨૨૪
બની જા લે અળ તો થે	૨૧૦	મેરે દિલને દિલમાં પ્યારા	૨૨૮
દેખાર મુઝે સનમલી મુજો	૨૧૨	હર અસવા સનમને નેનનમે	૨૨૧
મુઝે બનીસે દે સાલી હું	૨૧૩	અલવા લીખાકે વાપને દિલો	૨૩૦

(યજ્ઞ.)	૫૪.	(યજ્ઞ.)	૫૫.
૩ દર દેરે અર્ધાં દે શા નદીં	૨૩૦	એ જી ન દુષા વેદ જી	૨૩૧
સાનુ દર દેરે વીધ જાદરે	૨૩૧	જ્યોમે કવ નવક મદેન્દ્રી	૨૩૨
નદીં અણમે સામરે મેરે	૨૩૨	રિં એદમદા મેરે રિણી	૨૩૮
અજ્યા ઠીનાવા વારે મુજી	૨૩૩	મદમામેં ને રિવ તથા	૨૩૯
દમાડી બંદે અવ મદેરના	૨૩૪	ખા- એદમદ તેા મુજે	૨૪૦
નિશાન મોદવાં ઈશ ચો અજા	૨૩૫	દુન જાનામ મુખમેં રિવ	૨૪૧
મુજી દે કામ મુજીમેં	૨૩૬	આસક દુ મુજીસા દુવ	૨૪૨
દીજને ને સવમ અવ	૨૩૭	નું અવ અદરે જાદરે	૨૪૮
અવવમ રીકર દે રીકર	૨૩૮	કીકે સમુર્તે વધ ને રીકર	૨૪૯
તેરે અવ વસમ અવ સવમ	૨૩૯	જીકે નવર દીવા મદેરનાં	૨૫૦
અ જાતના નેરે આદર	૨૪૦	તેરી વાદ દમ રિવને તાવા	૨૫૧
દુમે આદર દુમારે દમ	૨૪૧	દમ રામદામેં તેા આરે	૨૫૨
મુજીમા દુ મુજી અવ	૨૪૨	આ મ અવ અવ તેા નવા	૨૫૩
અજ્યા મવ દુષા દે વ	૨૪૩	અવ દુ વ અવદુ	૨૫૪
દવાડે દે. અ. ૧૧૫ ૫૧.	૨૪૪	અ. આ દેવાડે આવા	૨૫૫
આદ મુજા નદીં મેરે	૨૪૫	દા મુનિવાડી મુનિવા દે	૨૫૬
તેરે દેરી કામ મુજી રિવ	૨૪૬	મુજી મેરે મેરે	૨૫૭

પરચુરણ કાવ્યસંમિદ.

(૧૧મી સર્ગ.)		(૧૨મી સર્ગ.)	
મધ્યક વેદાનમ આદિ.	૨૫૮	અ. ૩. ૧૧૫ ૧૧૬ ૧૧૭	૨૫૮
આદિ અવ મેરે વસે	૨૫૯	મેરે વસે મદમા મવ	૨૫૯
અવ મવ મેરે ૧૦ ૧૧	૨૬૦		
(૧૩મી સર્ગ.)		(૧૪મી સર્ગ.)	
અ. ૬. ૧૧૫ ૧૧૬ ૧૧૭	૨૬૦	અ. ૬. ૧૧૫ ૧૧૬ ૧૧૭	૨૬૦
અ. ૬. ૧૧૬ ૧૧૭ ૧૧૮	૨૬૧	અ. ૬. ૧૧૬ ૧૧૭ ૧૧૮	૨૬૧
દે. ૧૧૬ ૧૧૭ ૧૧૮ ૧૧૯	૨૬૨	દે. ૧૧૬ ૧૧૭ ૧૧૮ ૧૧૯	૨૬૨
દે. ૧૧૭ ૧૧૮ ૧૧૯ ૧૨૦	૨૬૩	દે. ૧૧૭ ૧૧૮ ૧૧૯ ૧૨૦	૨૬૩
૩ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪	૨૬૪	૩ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪	૨૬૪

કાવ્યસંમિદ—૧૧મી સર્ગ. ૧૧૫ ૧૧૬ ૧૧૭ ૧૧૮ ૧૧૯

અત્તવર કાવ્ય.

ભજન સંગ્રહ.

ભજન ૧.

મેને મુજે ન જાના છ.^૧

સંતો સવ ભવશ્યામ રે કે મેને મુજે ન જાના છ. ટેક.
 નહીં મેં હિંદુ નહીં મુસલમાન નહીં યોગીજી ચેત્ત રે જાઈ,
 મુખ હોશેમે મેં હું મીલતા સમસે રહું એકીયા, સંતો ૦ ૧
 નહીં મેં આદમ નહીં દેવતા તિન હોકસે^૨ ન્યાસ રે જાઈ,
 દીસીને મેરા અંત ન પાયા મેરા રૂપ અપાર, સંતો ૦ ૨
 નહીં મેં માટી નહીં મેં અગ્નિ નહીં પવન નહીં પાની રે જાઈ,
 નહીં હે મુજકો દીસીને જાના મુજે તો જાને જાની, સંતો ૦ ૩
 નહીં મેં ઉપર નહીં મેં નીચે નહીં જગતકે અંદર રે જાઈ,
 નહીં હે મેસ દામ ઠેકાના નહીં મહેલ ના મંદર, સંતો ૦ ૪
 વહી હે અબલ વહી હે અખર વહી હે ચાવા છાના રે જાઈ,
 જ્યાં દેખા બહાં વહી વહી હે વહી હે મેને માના, સંતો ૦ ૫
 ઉસીકો દેખા ઉસીકો પરખા ઉસીકો સમજા જુલા રે જાઈ,
 ઉસીકા પરજાયા સજ જગ હે ઉસી જિના નહીં દુલા, સંતો ૦ ૬

૧ આ ભજન આત્મસ્વરૂપ સંબંધી છે, આત્મા એજ પરમાત્મા છે.

૨ તિન હોકસેએવરે, માનુ અને માન્ય એ વસ્તુ હોઈથી.

ગુરુ ગમ સોટા હાથમે લેકર ઉઠી ગંગા^૧ તરીએ,^૨ હમ તો ૦ ૩
 નાસિ કમલમે નાવ ચલાવે સોહંગ શબ્દ ચિત ધરીએ રે ભાઈ,
 સુરત તુરત પર સુરતા રખકે તીરખુટી^૩ તીરથ ધાવે, હમ તો ૦ ૪
 મનકી મોજમે આકર જ્ઞાની જોસા શબ્દ સુનાવે રે ભાઈ,
 મરને પહેલે^૪ હમ મર જાવે^૫ જોર અમર હો જાવે, હમ તો ૦ ૫

ભજન ૪.

લેદ અંતરકા પાયા છ.

હમને શોધી કાયા રે લેદ અંતરકા પાયા છ. ટેક.
 એકા એકી ઉનમુની^૬ હોકર સોહંગ શબ્દ રણકાયા રે ભાઈ,
 દંડી^૭ મુંડી^૮ એક મીઠાકર નેન નાસિકા લાયા, હમને ૦ ૧
 બસ્તી^૯ હોડ શિખર^{૧૦} પર આયા અનહદ નાદ જગાયા રે ભાઈ,
 અમૃત રસકા પીયા ખ્યાલા તીરખુટી ધ્યાન ધરાયા, હમને ૦ ૨
 ટુંગર ચડીયા દેખી મડીયા^{૧૧} જળહળ જ્યોત^{૧૨} જગાયા રે ભાઈ,
 ગુરુ અપનેકા જોગ દીયા તબ અપના રૂપ દિખાયા, હમને ૦ ૩
 ભયા પ્રકાશ જોર દુવા ઉજાલા અગમ મહેલમે^{૧૩} આયા રે ભાઈ,
 અદર આસન જોગી^{૧૪} લેકા નર^{૧૫} નગરું વરતાયા, હમને ૦ ૪
 સુરત હમરી મુનમે પોચી અવલટ ઘાટ મીઠાયા રે ભાઈ,

૧ ગંગા નંદા = મુખ્યત્વે અરણી નદી. ૨ તરીએ = ઘસારે ચાલે.
 ૩ તીરખુટી (રિખુટી) = જે જમણા વચ્ચેની જગ્યા. ૪ મરને પહેલે =
 આત્માથી દેહ પુરો થાય તે પહેલાં. ૫ હમ મર જાવે = સંસાર તથા
 દરીર દરેર જમણાનું જાન છુટી આત્મસ્થાપનાં લીન થઈએ. ૬ આ
 જગન સમાવિતું સ્વરૂપ જગારે છે. ૭ ઉનમુની = એકમ સુધી. ૮ દંડી =
 નાસી દંડી. ૯ મુંડી = નાસી અંગી. ૧૦ બસ્તી = મનની જમણાવ
 ૧૧ મડી. ૧૨ દિખા = પ્રકાશ દિખા. ૧૩ મડીયા = પ્રકાશનું સ્થાન. ૧૪
 અવલટ અવલટ = આત્મપ્રકાશ. ૧૫ અગમ મહેલમે = મુનમાં. ૧૬ લેકા =
 આત્માવલ લેકા. ૧૭ નર = અગમપ્રકાશ.

તનદો તેણે મનદોઃ જોડા ઉત્તરો આપ સમાધા, દમનેં જ
કહેણ જાની મુને મેરે સંતોઃ જનમ પંથ મે પાયા રે બાઈ,
આપેને જનદમ આપ નિહતરવે જનજન પુરુષ^૧ ઘર આધા, દંડ

ભગવત ૫.

આધુ જ્ઞાનમ સિદ્ધિ દેવો.^૨

આધુ જ્ઞાનમ સિદ્ધિ દેવો સખી સિદ્ધિદો તમ નિમરો. ટેક.
જમિ જાવે જમિને ન્દાવે જમિને દે પધારી રે બાઈ,
જમિ હોકર જમિમે મીઠ જાણ ફીર નિકલે સિદ્ધ બારી, આધુ ૧
જલમે પુષ્કર દેરે નિકલે જલ પર ચલને લાગે રે બાઈ,
જલમે જલર જલ જન જાવે શીર જલમેમે જાવે, આધુ ૨
પવનપે ચાહે પવનપે જોઠે પવન પર અદર સોવે રે બાઈ,
પવનમે મીઠકર પવનદો જાવે શીરકર પરચલ દેવે, આધુ ૩
મીઠીમે મીઠકર મીઠી દોજાવે મીઠી બીચ સમાવે રે બાઈ,
ચદાં સમાવે દહીં જા નિકલે ફીર ચદાં પર જાવે, આધુ ૪
જાગરામે જા જાણેય દો જાવે જાગરા રહેવે કાયા રે બાઈ,
ગમ દોઈ જાણે નહીં ઉચ પર તણ જોઃ સિદ્ધ કહાયા, આધુ ૫
જોઃ શરીરકે જનેક જનવે જ્યાં પારે વહાં જાવે રે બાઈ,
જો કુછ જોમે જયન નિશાણે જોડી તુલન દો જાવે, આધુ ૬
તણ દમ ઉચકો સિદ્ધ બિચારે કોરસિદ્ધિ સજ ખેટી રે બાઈ,
દુનિયા બીનર દોષ ચલાવે જાન જનવે ખેટી, આધુ ૭
વિન કાલપી^૩ જાત જાવાવે ચાર દોકપી^૪ જાને રે બાઈ,

૧ જનજન પુરુષ = આત્મા. ૨ દેવગુરુ દેવ આત્મસિદ્ધિ છે એ આ
જનનરો આર છે. ૩ વજ્ર આત્મસિદ્ધિવાળો પુરુષ કોને કહેવો તેનાં પદ્મ
દહન આ જનમમાં જન્મવચમાં આત્મા છે. ૪ વિન કાલપી = મન, વર્તમાન
અને અવિષ્ય એ ત્રિને વજ્ર કાલપી. ૫ ચોઢ દોઢી = સાત આસદના .
સાત પાદાન્વય મન કાલ દોઢી.

અપની કાયા અમર રાખે તબ સિદ્ધિ પરમાને, સાપુ ૮.
 સિદ્ધિ સિદ્ધિ છોડે મંત્રે અત્મજ્ઞાન બિચારે રે ભાઈ,
 અપને સ્વરૂપોઃ આપ પિછાનેઃ જોર અપના બચ તારો, સાપુ ૯.
 જન્મ મરણ ફીર નદી રે મંત્રે જ્ઞાની કરેને વાલી રે ભાઈ,
 હિં ૫૪૨મેં' હુઘ રિન મૂટે ફીર નદી અપે પ્રાણી, સાપુ ૧૦

ભાગ ૬.

દમને રાફર ફીયા તનમેં.^૧

દમને રાફર ફીયા તનમેં મીઠે બા અત્તખ નિંજનમેં. ટો.
 ટીંગળા કુંડમેં ન્હાકર મંત્રે નિરુજિ પાર આપે રે ભાઈ,
 પીર નજીર પરી મન અંદર દરમેં રવાન તમપે, દમને ૧.
 મન પવનોઃ બાપકે મંત્રે પટકે જોર નિશાલે રે ભાઈ,
 મેનન મેડી જીઠાકે અંદર અમમકે આરમ આલે, દમને ૨.
 ફીયા આરમ જીઠાકે મંત્રે ગરે રરે અપે રે ભાઈ,
 તીરજીઠી પાટપર અકર મંત્રે આપમેં આપ સમાપે^૨, દમને ૩.
 મુજમજી મેજમેં અકર મંત્રે મુગડી મુલમેં જોડી રે ભાઈ,
 પાચ દંડીઃ બચ કર લીની તનવી મુદ્ધિ છોડી, દમને ૪.
 અવમ અનંમર કુંડકે મંત્રે મુલમેં જીનર આપે રે ભાઈ,
 માનગકે માન દેકર મમન મંડકમેં પાપે, દમને ૫.
 મદમુલમેં દમ આર નમેં પીરે પીરે આલે રે ભાઈ,
 પ્રમ કોર અજ અડ મંડિદમકે મુલમેં જર નિશાલે, દમને ૬.
 રાઃ જાઠકે રોઃકે નંતિ અગમ આરમ દેરે રે ભાઈ,

૧. અર્થ - ૧. રાફર પાટપર, ૨. અડ અવમ અનંમર અવમિ સમર્પિ
 ૩. અડ અવમિ અવિ નિશાલ મુલમેંકે અવમ કોર દેર અવમિ કો
 ૪. અર્થ - અવમ અવમે અવમ અવમે અવમ દેરે અવમિ અવમિ
 ૫. અવમિ અવમે

આમે કીર એક દેખા મેઘન દમને ખુલે થોડે, દમને ૭
 વદાં નખીલી^૧ મીજલસ દેખી દમે અદખમે આમે રે બાઈ,
 સખી સદાગાં દેખે ઉસ જા નખીલા દર્શન પામે, દમને ૮
 બ્દાંને દમ મયે મંગ નખીકે બીચમે જાન^૨ આઈ રે બાઈ,
 બ્દોન નખાયે દેખે હિસ જા રૂદાં^૩ બ્દોત દિખાઈ, દમને ૯
 બ્દાંમે પહોંચે અચંદે^૪ ઉપર નૂર બ્દોતસા દેખા રે બાઈ,
 ઉસમે આમે નૂર જાન દે નહીં દે ઉસકા લેખા, દમને ૧૦
 વદાં તુરકા યોર આર દે તરેદ તરેદકા જાજા રે બાઈ,
 નૂર અલખકા વદાં દેખાવે એલી પામ મહારાજા, દમને ૧૧
 એ તો જાન દેખેલી દેગી દહેનેમે નહીં આમે રે બાઈ,
 જાની જો છુતે મર જાવે બ્દો એ રસા પાવે, દમને ૧૨

બાળન ૭.

મગનમે ચરકર હો મયે દંમ.^૫

દમ તો ગુરુ બચનકે મંગ મગનમે ચરકર હો મયે દંમ. ટેક.
 ખેલી ચીટી અનદા^૧ જાજા તરેદ તરેદકા જાજા રે બાઈ,
 એ જાજા કીર જાતે જાતે જેસા જાદલ જાજા, દમ તો ૧
 ઉસ જાગેમે સ્ફુકાર દે યોર બ્દોત દે લંબા રે બાઈ,
 સ્ફુકારકે ઉપર દમને દેખા બ્દોત અચંબા, દમ તો ૨
 ચંદ્ર મુરજા યોર તારે દેખે બિજલીકા અમકાસ રે બાઈ,
 ચંદ્રકે બીતર દેખી મૂતલ ઉસકા નૂર અપારા, દમ તો ૩

૧ નબીલી = પંચલસી. ૨ જાન = સ્વર્ગ. ૩ રૂદાં = છતો. ૪ અદખમે = અદાંત. ૫ આ બાળન સમાવિતું છે. ૧ અનદા નાદ દસ છે તે નીચે પ્રમાણે:—ખેડેલાં ચીટી ચીટી પ્રથમ, બીજે ચીટી ચીટી, ત્રીજે પંચાદ, ચોથા મખનાદ, પાંચમે લંચીનાદ, છઠ્ઠા તાન્નાદ, સાતમે વેલુનાદ, આઠમે બેલીનાદ, નવમે મુરંજનાદ, અને દસમે ચેવનાદ.

ભજન ૮.

સુમજકર મગન દુવા મનમે.^૧

હરકો દેખા દરશન મે સુમજકર મગન દુવા મનમે. ટેક.
જલમે દેખા રસભમે દેખા દેખા પવન જગનમે રે ભાઈ,
કંકર ચરચર સજમે દેખા મનવા જવા મગનમે, હરકો ૧
જાડમે દેખા પાંગમે દેખા દેખા ફલ ફલનમે રે ભાઈ,
દામ દામમે દરશન પાયા જ્ઞાનરૂપ દરશનમે, હરકો ૨
નમમે દેખા હમમે દેખા દેખા મજ પુરુષનમે રે ભાઈ,
કોઈ ઉમી જિન નગર ન જાયા હમકો જગ દરશનમે, હરકો ૩
જાકાશ દેખા પગાજ દેખા દેખા સજી ગગનમે રે ભાઈ,
ગિન હોકમે ઉમકો દેખા રમગા સજકે વનમે, હરકો ૪
ઉમી જિન કોઈ ચીજ ન દેખી સમુંદર વસ્તી વનમે રે ભાઈ,
ચાદ ખંડમે આપ સમાયા તરેહ તરેહકે દનમે,^૨ હરકો ૫
હરેક જગમે ઉમકો દેખા નૂર જવા લોચનમે^૩ રે ભાઈ,
ઉમ જિન દુજા કનુ ન દેખા બેઠા સત્ય જવનમે, હરકો ૬
ઉમીને દેહી લગી હે સજી ખેરે સજ કારનમે રે ભાઈ,
બાલગર જ્યું પુનઃપુનઃ ખેલ દેરે હોકનમે, હરકો ૭
કળી જમાયા મંગ ન કોરે જગૃત જોર મુપનમે^૪ રે ભાઈ,
આફું ખેર^૫ દાગર હે રહેવા જાનીકે પેવનમે, હરકો ૮

ભજન ૯.

હરેકો હમને પાયા.^૧

હરેકો હમને પાયા રે ગુરુને જ્ઞાન જગાયા છુ. ટેક.
જગ મગમે જોર પવન જગનમે સાહેબ આપ સમાયા રે ભાઈ,

૧ આ જગન જગત્સ્વરૂપ અને જગતી સર્વજ્ઞાપદ્ધતિ જગતિ છે.
૨ જ્ઞાનરૂપ ૩ લોચન=આંખ. ૪ મુપનમે=સ્વપ્નમાં. ૫ આફું
ખેર=આંખ ખેરે, ચાકિયે. ૬ આ જગનનું સ્વરૂપ જગત્સ્વરૂપ જગતિ

દેવી દેવતા દમ નહીં પૂજે પથથા દેવન નિચારા દે જાઈ,
 દેવજ મંદિર દમ નહીં જાયે છોડા દાકર દાગ, દમને૦ ૨
 પૂજા દિયા મન સમાધિ કરતવું છોડા આગ દે જાઈ,
 તપ જપ તે દમ કયુ ન કરીએ જાવ દમરા ચારા, દમને૦ ૩
 ચિત્ત દમરા છરસે લાગા એવી અમાગા ખ્યાન દે જાઈ,
 મુરતી ઉસકે સન્મુખ રજાએ જાનંદ દેવ જાપરા, દમને૦ ૪
 દિન એર રાત્ર મનન દો રહેવે મન મેહન પર વારા દે જાઈ,
 પ્રેમ ખાલે જર જર પીવે એ દે દામ દમરા, દમને૦ ૫
 સોદં સિદ્ધ હીવા મન બંદર ઉઘા મજ વિસ્તારા દે જાઈ,
 એક જાણ એર દિલીપ નાસ્તિ એવી રજા ઉત્તારા, દમને૦ ૬
 કબી નહીં દમ કપટે રંજે નહીં મુંઝવનદારા, દે જાઈ,
 કબી નહીં દમ જાણાયે છોડા મજ આચારા, દમને૦ ૭
 મજ મંચારકે જુકે જમટે આવે નહીં નિસ્વારા, દે જાઈ,
 જાન નાવમે બેઠકે સંતો જાનીને જાવ લાગ. દમને૦ ૮

ભગવત ૧૧.

જમતમે જુજિ કેલાઈ.

જમતમે જુજિ કેલાઈ નિરંજન નિરંજો દે જાઈ. ટેક.
 કહી હે હિંદુ કહી મુસલમાન કહી જંમન કહી જનીઆ દે જાઈ,
 કહી હે તરિ કહી હે મુનિ કહી હે આપ કહાઈ, જમતમે ૧

૧ ૧૨૦૫ (કર્મ) = કૃત્ત. ૨ જાવ અમારા ચારા = જાવ મેવ
 અમારો મોરાર. ૩ એક જાણ એર દિલીપ નાસ્તિ = માર એક જાણ છે
 બંધુ કાંઈ નથી. ૪ મુંઝવનદારા = માર મુંઝવનારા. ૫ આચારા = ખર્ચના
 નીતીચાલ, આચાર. ૬ નિસ્વારા = પાર. ઉઘા. ૭ આ જાન આમલના
 સમજવે છે. કુનિયાનાં સંવેનાં જુતાં જુતાં સ્વરૂપ એવામાં આવે. ૮ પાંતુ
 હે તમામનો ધેવર કુબી વિચાર કરીશું તે આત્માપરમાત્મા વિચાર કાંઈ
 બંધુ આગળ સમજવું નથી.

ભગવત હુટે ભજનનંદ હુટે જોગીકે આસનમે, તેરાં ૩
 લંગમ જોર બેસગી હુટે આધુ જોર અંતનમે રે ભાઈ,
 ફીરિ હુટે જીવીત હુટે હુંગ ખટ દર્શનમે,^૧ તેરાં ૪
 રાગ તાલ જોર નચમે હુંગ હુંગ ગીત ભજનમે રે ભાઈ,
 કામ ક્રોધ જોર મોહ ન ક્રુદ્ધ ભુલ રહ્ય સજ ધનમે, તેરાં ૫
 પહાડ હુટે પર્ગત હુટે હુંગ ઝડી બનમે રે ભાઈ,
 પૃથ્વી પર કોઈ દેર ન છેડ્ય દેખા નહીં મુખનમે, તેરાં ૬
 લીરથ જાગ્ય સારે હુટે હુંગ જાગ ચમનમે રે ભાઈ,
 મંદિર જોર મણીયાં હુંગ ના દેખા મોહન મે, તેરાં ૭
 સાવ અમુંદર આરે હુટે લાલુંદી^૨ જ્યોતનમે રે ભાઈ,
 હીરા પંચ માણક હુટે મેલીપી માલનમે, તેરાં ૮
 જાકાસ હુંગ પતાક હુંગ હુંગ સકલ મનમે રે ભાઈ,
 ચંદ્ર સુરજ જોર તારે હુટે પ્રીયા નહીં દર્શન મે, તેરાં ૯
 બાટ બાટ જોર ઘાટ ઘાટમે હુંગ પ્રીય હર કનમે રે ભાઈ,
 જોગી બનકર જગ સજ હુંગ જન્મ જયા જાવનમે, તેરાં ૧૦
 તપસી બનકર પિંડ મુકાયા તાપા જોડાવ જનનમે રે ભાઈ,
 ધ્યાન પ્રીયા પદ્મ જ્ઞાન બિન્દા તો રહી જાસના મનમે, તેરાં ૧૧
 જ્ઞાન બિન્દા જ્યું આપણા^૩ ફીરતા મુખંખી કેરી મુનમે રે ભાઈ,
 હુંડીમે કસ્તુરી ભરકર ભટકત હે બન બનમે, તેરાં ૧૨
 સદ્ગુરુ પાયા જ્ઞાન જતાયા સમજા એક જવનમે રે ભાઈ,
 અખંડ જ્યોતજ્ઞ અજવાલા મે નિરખ લીયા નેનનમે, તેરાં ૧૩
 અંતર જોભ દર્શન પાયા પરખ લીયા ચેતનમે રે ભાઈ,
 સદ્ગુરુ ચરણે શીષ નમાયા મનમે દુઝા પરસન મે, તેરાં ૧૪
 સદ્ગુરુને જળ સ્નાન જતાઈ જા બેઠા મુખમણમે રે ભાઈ,

૧ ખટ દર્શનમે (પદદર્શન) = ૭ દાસમાં. ૨ લાલુંદી = માલિક રત્ન વિશેષે. ૩ આપણા (મન) = હાલ.

સજકે ઘટમે તું હે પરમદ તેરી હે સજ માયા દે બાઈ,
જ્ઞાની તેય જુના મંત્રી ફેર મીલનકો આયા, તેરી૦ ૬

ભજન ૧૪.

તેરા બેદ સખી ન્યારા.^૧

તેરા બેદ સખી ન્યારા તેરે જિન નદી દીસે ધારા. ટેક.
'દીસીકે વહી તું કુછ સમજવે દીસીકો કુછ જલજાવે દે બાઈ,
'દીસીકે વહી કુછ જોર હદે તું કરવા અપના ધારા, તેરા૦ ૧
જોકે લાખ ચોળીસ હજાર પેગંઝર યે તુજ પ્યારે દે બાઈ,
હમી બદે તું બાને પલ્લ સજ સજકે રસ્તે ન્યારે, તેરા૦ ૨
સજને છેલે નળી મદંમદ તેરી વરફાવે આયે દે બાઈ,
સખ દીનોકો^૨ મનમુખ^૩ કરકે તેરે દુકમ મુનાયે, તેરા૦ ૩
ચોળીસ વીરંકર^૪ લેની દો ગયે ઉનકા જોર યા ખાસા^૫ દે બાઈ,
જોકેસો આઠ અવગાર કદા ગયે ઉનકા જુલ તમાશા, તેરા૦ ૪
'જાની આરઠ^૬ જોર વેદવારી સરંધ^૭ મુઠી^૮ સાલી^૯ દે બાઈ,
નરેદ વરેદકે લેદ દીયે તે તું હે સજકા માલીક, તેરા૦ ૫
વલીડકો^{૧૦} કુછ જોર હી મુઝ આથકોકો^{૧૧} રંઝ ફુલ દે બાઈ,
જ્ઞાની તે સજ દીયે તમાયે લેદ દીને ના જુન,^{૧૨} તેરા૦ ૬

૧ આ ભજન પરમાત્માનાં જુનાં જુનાં સ્વરૂપ સુખભગી એક
પરમાત્માની સમજ બતાવે છે. ૨ દીનોકો = બનેલો. ૩ મનમુખ કરકે =
બધ દરી રાને, યજી નાખીને. ૪ ચોળીસ વીરંકર લેની દો ગયે = જેન
મનવાણભાનાં તેમનાં ચોળીસ રોય થઈ ગયા છે એને તેઓ વીરંકર કહે છે.
૫ ખાસા = સ્વમાય. ૬ આરઠ = અનુભવવાયો, ૭ સરંધ = મુશ્કેલીમાં બંધ
રહ્યા માથનાર. ૮ મુઠી = લાગી. ૯ સાલી = ફોટીના રસ્તે ચાલનાર.
૧૦ વલીડ = બોલીઆમો. ૧૧ આથકો = પ્રેમી બને. ૧૨ જુન = પ્રમથાન.

દશી નાજમે^૧ આકર અપને આપ અપનેકા પેષે, દમ તો ૯
 દશી રંગીલે દશી હગીલે દશી મલવાલે ફીરીએ રે બાઈ,
 દશી મરીબી દશી ફીરી લેકર જૂપર ગીરીએ, દમ તો ૧૦
 સંસારીએ જાત ન દરીએ મૈનપણેએ^૨ રદીએ રે બાઈ,
 જૂથ બથા એ કેઈ કહે તો ધ્યાન દિય પર ન ધરીએ, દમ તો ૧૧
 રાત દિન દમ મુનિ જનકર ચિત્ત પિયાએ ધરીએ રે બાઈ,
 સદા પિયાકે સન્મુખ રદીએ ધ્યાન પિયાના દરીએ, દમ તો ૧૨
 પ્રેમ નજરમે પેઠે જળસે ચાલ જગદાસ પુટા રે બાઈ,
 છાતના થા ચાસદાસ બંધન સખી જોડમ ગુલા, દમ તો ૧૩
 એ કેઈ બાથક રહે પિયાના જોશી હાલત દોવે રે બાઈ,
 દુનિયા બીતર ચિત્ત ન લામે જાલ અપનીકા ખેલે, દમ તો ૧૪
 ઘડી ઘડીમે રંગ ન્યારે આશાકે જાલવાલે રે બાઈ,
 સંસારી એ લોક દમાસ કેઈ પાર ના પાવે, દમ તો ૧૫
 દમ હે આશકે દમ સરખંડી દમ ત્યાગી વેરાગી રે બાઈ,
 દમ હે જોગી લગન^૩ દમારી પિયા સંગ હે લાગી, દમ તો ૧૬
 જાવ બિના ભક્તિ ન દોવે પ્રેમ પિયા પર સખો રે બાઈ,
 પ્રેમ બિના પિયા દશી મીલે નહીં સખી પ્રેમ રસ ચાખે, દમ તો ૧૭
 તપ જપ દિયા મન સમાધિ જાવ બિના સજ ખેડે કંઈ
 અંતર બીતર પ્રેમ એ રાખે ઉસકી જાત હે મેટી, દમ તો ૧૮
 સંસારીકે જોશી જાવે શીવ ચરણ પર ધરતે રે બાઈ,
 દશી જોગીના મંગ ન દેના જાવસે ભક્તિ રાગ, દમ તો ૧૯
 જ્ઞાની પિયુને પ્રેમ લગાયો માન બાઈ છે,
 સજ દુનિયાસે નેહી જલદી પિયા સંગ દિલ રે

૧ નાજ = વાજ ૨ મૈનપણે = પુણી ૩ લગન = લગ્ન

સિદ્ધિ સિદ્ધિ' જોર દરામત રીન' ફુનિયાપી માયા રે ભાપી
 દલમા પદકર લસને માગા ઉમદો રણ પહોંચાયા, દલમા
 ચે ભાવાં મજ મુચ્ચ મુનઈ જુડ નહીં મુજ ભાયા રે ભાપી
 ભે દોઈ ચાહે દરે ધારણા મેં તેો મુચ્ચ જન્યાયા, દલમા
 દલમેદી મજ રચના રચકર આજ જનવ જન્યાયા રે ભાપી
 દલમા મજદી જડ હે સંતો ઈસમે જનવ મુખ્યાયા, દલમા
 વહી નથી જોર પીર પેચંતર મજ દોઈ દલમે ધાયા રે
 દલમે બિન દોઈ મેદુ ન પાવે ભે જુડા પદ્યાયા, દલમા
 મેદુકા મારજ દલમે અંદર લન ફુંગ વીન પાયા રે ભાપી
 દલમા હેમા મેદુદી ફુંગી મજદો ભેદ જાયાયા, દલમા
 જલિ વપમી જોર વીર્યકર લસને ભેજ હાયાયા રે ભાપી
 ભે દલમેદી દલકો પાયા વેદી મેદુ મિધાયા, દલમા
 જનવ જલોત જોર રાની મુનિ આધુ સંત દહાયા રે
 બિન દલમેદી દલકે સંતો દોઈ જાન નહીં પાયા, દલમા
 ચાર મજદે દલમે' અંદર આજ ભેદ જુપાયા રે ભાપી
 . ફરવકા જલ વમદા દરિયા વરમે મુખ્યાયા, દલમા
 દલમા કહે મે સ્વર્ગમે ભવે મે દલમે ચિત લાયા
 મેલે પદીયા દિવમે માન્ય વેડું દાર પુદ્યાયા, દલમા
 દેવદાસન' દલમેલે હોવે જનમ સમજમે જાયા રે
 પાપ પુન દોનું એક દોરે' દલમા પદકર લાયા,
 ચાડું વેદ દલમેકે અંદર ગુરુને ખેલ જાયાયા રે
 દહાં વક મેં દલમેકો જાનું દોઈ પાર નહીં પાયા

૧ સિદ્ધિસિદ્ધિ=ધનદોષ, રેખા વિગેરે. ૨ રીન=રેખા
 ૩ જનમે=જનમાન્ય ચાર દળ મેલે મેલે લા દિદ, ૪ દેવદાસન=

ગુરુદા મહિમા દહા ન જાવે.^૧

જાની ગુરુ ગુણ જાણે રે ગુરુદા મહિમા દહા ન જાવે
 ગુરુદા મહિમા દહા ન જાવે ગુરુ ગુણ મહા જારી
 ગુરુ હમણ મલક મેલ્યા ગુરુદા મેં લિખારી,
 ગુરુમે જોર દોષ જણ ન જાનું જ્ઞાન ગુરુ મન ધારું
 વન મન ધન કર ગુરુદા અર્પણુ લખ ગુરુ પર વારું,
 ગુરુદા સેવા કરું મેં નિયત દિન^૨ ગુરુદેશરણુ પખાણું
 ગુરુ દુઃખકે આપીન^૩ દોહર જાત ગુરુદા વ્યાહું,
 ગુરુને જો કુછ જ્ઞાન જણાયા મનમે દહ^૪ કર રખું
 ગુરુ જયનદો નિચે મનું જોર ન દુહા જાણું,
 ગુરુ પીર ગુરુદાદો જાનું જોર ન દુહા દોષ રે જાણું
 જો ગુરુ ગુરુદા જ્ઞાન જણાવે, સવગુરુ મેરા સોઈ
 ગુરુદા નાત જોર જાત ન રેખું ગુરુદે રેખું ગુણદો રે
 જો ગુરુ વજાદો સમજા દોવે જોર સમજાવે ગુણદો,
 ગુરુદે અવગુણ કબી ન રેખું, ઉસમે મેં કયા જાનું રે
 અપની જુદિ જોઈ સમજું ગુરુ કહે સો મનું,
 મય^૫ વધુ દોવે છતુરે વચ સું ગુરુ વચ દો જાઉં
 વાદે મારે ચા જાણ સોટે મેં સખમે સુખ પાણું,
 જો કુછ કરે દુઃખ ગુરુ ગુણ પર ઉસ પર ગીવ નમણું રે
 ગુરુમે કુછ અંતર ન રખું ગુરુ દાય જોવાણું,
 ગુરુ જિના ગમ દમી ન પાવે ગુમરા^૬ મૂઠ જિવાણ
 જાનીદો જળ સવગુરુ મીલીયા સેદ જણાયા આરા, ર

પણી તારો આ જન્મ નરે, મૂળ મન, અભિમાન ૫
 દાસ જ્ઞાની હશે મને સંઘ્ય ગુરુ મળીયો,
 અનુભવ થયો એક વારે રે હે છ,
 જ્ઞાન મમયોર લઈ શાળથી પટે છે જ્ઞાની,
 હવે નો તું કરી નહીં મરે, મૂળ મન, અભિમાન ૬

ભજન ૨૦.

ગુરુ કરી જ્ઞાન વિચારો.^૧

ગુરુ કરી જ્ઞાન વિચારો, મૂળ તમે,	
ગુરુ કરી જ્ઞાન વિચારો રે હે છ,	૨૧.
નુમરાની વાળી કશું કામ નહીં આવે એવું	
મધ્ય પર પુનઃ લાખું રે હે છ, ^૨	
મુખથી રે બેઠે તેનું મન અજ્ઞાની તેને	
પંડિત ન કરીએ નારો, મૂળ તમે, ગુરુ ૧	૧
જનન બોધાથી જન્મ કરીએ ન તરે એ તો	
ગુરુ વિના ગમ નહીં પટે રે હે છ,	
જનરે રૂવે છે પંથાં કુતરાંએ તેને કરી	
વેડુંક વાસ ન થારો, મૂળ તમે, ગુરુ ૨	૨
જ્ઞાન દેસ દીવડને દાસમાં લઈને તમે	
ચાલે સતગુરુ દેરી ચાલે રે હે છ,	
ગુરુ દેસ તો તમને જ્ઞાન જગાવે ત્યારે	
મુઝે તમને મુઝિને આવો, ^૩ મૂળ તમે, ગુરુ ૩	૩

૧ ગુરુ કરી જ્ઞાન વિચારો એવું આ ભજન છે. ૨ એન મરે!! કપર
 મરેલું પુનઃ નાખું છે તેમ ગુરુ વિનાના વિદ્યાર્થી વિદ્યા નહીં છે. ૩
 જિને આવે અજ્ઞાને જિનારો, સંસારથી સમુદ્રનો મુઝિથી આવો.

જાનન ૨૧.

કાયા તારી સાથી વટલાણી ?^૧

કાયા તારી સાથી વટલાણી ? મૂરખ મન,
કાયા તારી સાથી વટલાણી રે હે છા ? ૮૩.
પાંચ વતનની કાયા જની તારી પ્રણી,
તેના માંદી ચેતન આબ્યો રે હે છા,
ચેતન કાયાને કશું વટાવ ન હોય એ તો
૮૪ ભંગીઆનું પીચે પાણી, મૂરખ મન, કાયા તારી ૧
તે રે વસ્તુની તારી કાયા બંધાણી પ્રણી
૮૬ ભંગીઆની કાયા તેવી રે હે છા,
ચેતન તો સર્વેનો એકજ કુષ્ઠ છે,
તેમાં તે બુદ્ધાઈ આની બાણી ? મૂરખ મન, કાયા તારી ૨
બ્યાંથી તું આબ્યો ત્યાંથી સર્વે હોદો આબ્યા,
સોનું જન્મ મરણ એક જાતે રે હે છા,
શરીરનો ઘાટ સિનો એક જ સરીબો,
સરખાં દાઘ પગ મુખ વાણી, મૂરખ મન, કાયા તારી ૩

૧ આ કવિએ પછીનું જાનન અભેદ ૨૪૩૫ સમજવે છે, જાતિ વશ બનિએલા બંધનનો જાણ કરાવે છે, પરંતુ આ જાનન નવદારના ૧૬૬ વાદના મુખ્ય માર્ગ નથી, કશા આથી તેમજ અવશ્ય રસને દોરવાઈ “એનો કદ વનો કદ” એવા જની પાયાને જવ જણાવ કરે છે; નવદારી સંસારી હોવાને તો સદૃશિ મારે નવદારમાં ૧૮૧ પાયાના ધર્મના નિવેશને અનુસરી ધર્મક્રિયા કરવાની છે; એ પાળસો અંતરમાં હાન નિરાશ થઈ ગયા છે, સર્વને સરખા માને છે, દુનિયાની સરખા હોવા સિવાય આત્મધ્યાનમાં તટીન રહે છે અને પાયાના આત્માને જ પરામાત્મા માની અખંડ અભેદ આનેકમાં સ્થાયી છે તેવા કાવ્ય અધિકારે પદોક્તિ મુખ્ય માર્ગે જ આ જાનન છે; નવદારી સંસારી જનો મારે નથી જ એ જાણ સમજવું.

તે રે રેવાણ માંદી દેણ દેણ વટતે છે ?
 જો તે મને કોને માસ જાણા, મૂળ મન, શાથી ૨
 નવ માસ પિટ માંદી કુધિર ને જાણાં પ્રજી,
 દાઢ માંસ માંદે કરી વાગે રે દે છ,
 ત્યારે તે તું વટણો નદી કુળને મૂળ મન,
 દવે વટણાનું બેઠા લાણા, મૂળ મન, શાથી ૩
 પિટમાંથી જ્વાર પડી લાગીથી કુધિર પીધુ,
 રમ રમમાંથી ખેંધી તારી રે દે છ,
 માંસ તણા દેઘણને મુખી મુખી બિટો થવે,
 દવે જાનિમાન ક્યાંથી લાણા ? મૂળ મન, શાથી ૪
 બિટો થયા કેટ પણ દાઢ માસ લામણનું
 રમ કસ જાણું જણા જાવે રે દે છ,
 કુધ જાને કી છે જો તે દાઢ માસ લામણનું
 કસ છે તે જાળને જાણા, મૂળ મન, શાથી ૫
 સવેથી જાણ તારી લાણા છે મૂળ પ્રજી,
 મનમાં તું દેખને વિચારી રે દે છ,
 મજની તે જુદ થઈ કાયાની છે ઉપસિ,
 દાઢ માંસ તેમાંથી બંધવા, મૂળ મન, શાથી ૬
 જો તે તારા મન માંદે જામણા બરાઈ મૂડ !
 જાનન બંધકાર આખો રે દે છ,
 કોઈ જાણ કાયાથી છે બીજું દેણ કુંડ પ્રાણી ?
 નેથી દાઢ માંસ વટણામાં, મૂળ મન, શાથી ૭
 કાયા દઈ વટણે નદી નિધે જાણ મૂળ તું !
 જો તે જાણ માંદી કરી પિટી રે દે છ,

૧ માંદાનજ દેઘણને = કોઈ બાદરે. (જનુંદરિયે પણ કુળ ઉ ૩
 જાણી મોંદરિયી જાણી કોનાં બેજાન તે માંદાના કાયા છે.) ૨ મન = દેવે.

સાધુ ચીતણી જાલ મંત્રેણી મેળા,
 વામે જ્ઞાન યોડીશ મહાયા,   મેરે મંત્રે ! ભજન ૩
 સાધુ ભજનના રંગ જાણી દે દલગી,
 જામે દરિ જાળને જ્ઞાન જિયાત,   મેરે મંત્રે ! ભજન ૪
 સાધુ તાર મીલાકે ભજન લાગે,
 જાજ તુડી તુડીશ મહાયા,   મેરે મંત્રે ! ભજન ૫
 જ્ઞાની હસ દી રાગમે મન દોઈ રહેને,
 પીને પ્રેમ રસ મન ધારા,   મેરે મંત્રે ! ભજન ૬

ભજન ૨૪.

ખડકો ખૂળ બનાયો.^૧

ખડકો^૨ ખૂળ બનાયો, મેરે સવગુરુ, ખડકો ખૂળ બનાયો દેહ.
 અમર નમરો આયો રે વેપરી, જારી વસ્તુ લાયો,
 મેરે સવગુરુ, ખડકો ખૂળ બનાયો દેહ,
 વામે મેરો સવગુરુ આજ સમાયો, મેરે સવગુરુ, ખડકો ૧ ટે.
 પાંચ પાટકો^૩ ખડકો બનાયો પચીસ હલીયો^૪ લગાયો દેહ,
 મુરલદી મુર્છા નુસ્ત દેહ દાંકો સધો લગાયો, મેરો ૧
 જાવ દેહ મેરુ ભજન દેરું પાણી પ્રેમ દેહ રંગ ચણાયો દેહ,
 સવ દેહી બાંધ સીવલ દેરી મુંડી^૫ તપ દેહ નાકો લગાયો, મેરો ૨

૧ દેહ=દેવદે મન ૨ આત્મજન અને કાવચ સ્વાય સમયે
 આ જનન છે. ૩ ખડકો=દરિયાથી ખડકો, પ્રજ્ઞા. દરિયાને ખડકની
 રૂપમાં આપી આત્મા, દરિયા, દરિયા, કુણુ વિવેચની હજીત સમજવી
 આત્મા અમર છે અને દરિયા ભણાવ છે એવો જાણ જાણ્યો છે. ૪ પાંચ
 પાટ=૫વેદવેદથી ખડકના રૂપમાં પાટ ૫ પચીસ હલીયો=પચીસ
 કુણુપ ખડકની રૂપમાં ૬ મુંડી=મોટા.

ભજન ૨૬.

હમારા મંજરા.^૧

બડી ઝડપસે સભાકે અંદર,	બજે હમારા મંજરા. ટેક.
ચંદા સૂરજ ^૨ એ દો દોરીયાં,	
સુરત સુરતકા વાર,	હમારા મંજરા. ૧
મુખમલુ નારી જાળવન લાગી,	
સોદં શબ્દ જલુકાર,	હમારા મંજરા. ૨
લાલ પખાવજ મુંદમ બાજે,	
ઝનહર અપરંપાર,	હમારા મંજરા. ૩
જાનને બાજે બજે અભામે	
સબકા હે સરદાર,	હમારા મંજરા. ૪
બિના ઘટેલા ઘાટ કુણી જન,	
બના અજબ શુભગર, ^૩	હમારા મંજરા. ૫
સાની પુરુષી અભાકે અંદર,	
બેઠે ભજન એકવાર,	હમારા મંજરા. ૬

ભજન ૨૭.

ભેગદી પહેલે મદીયાં બનાવો.^૪

(ભેગ નાખાની ચઢ.)

ભેગી પિયુકા^૫ ભેદરથન ચઢાવો, ભેગદી પહેલે મદીયાં બનાવો,

૧ આતમધાનને મટવાની કપમા આપી મટવાના રૂપમાં આતમધાન જાણવામાં આપ્યું છે. મટવા=લાગ આપવા મારે માનુની એ દોરીયાં, વા. ૨ ચંદા સૂરજ=દેશ પિયલા એ એ નાદીયાં. ૩ કુલકાર=મુંદર. ૪ રાત સાંધવા સંબંધી આ ભજન છે. રાતને મદીની (મદીની) કપમા આપી કોવનદીરાણી જાણવા કુણીનું વિવેચન કરી રાતનું સ્વાપ સમજવી બદલાનમે એક દિવો છે. ૫ પિયુ=પરમેશ્વર.

- છપરા જોઈ જાણ્યા છાઓ દે, જોગદી ૦ ૧૩
 ફીર કરો ઉચ્છ્રમદીએ સુધ્ધિ, મેલ જોર કચરા નિકાલો અપભ્રમ,
 મેં જાણું તુમે પાસ આવો દે, જોગદી ૦ ૧૪
 કહેના મનના તુમે કુછ ના માને, જો જાણ્યા ગુરુને સો જાને,
 જાત અપને ગુરુની સચાઓ દે, જોગદી ૦ ૧૫
 વસ વસો જોર જમનાદો ટાલો, મેં પના જોર ખુદીકો નિસારો,
 હોઠે જોગદી ચિત લગાવો દે, જોગદી ૦ ૧૬
 તમ તો મદીયાંમે હોવે સુધ્ધિ, મેલ જોર કચરા નિકાલ જવે જાઈ,
 જાજે મુરશદો રસ્તે પર આવો દે, જોગદી ૦ ૧૭
 ફીર ગુરુ કરો જ્ઞાન પેદા, જોર કરો ધ્યાન તુમ આત્માજા,
 જોર અનુભવજા દીવા જણાવો દે, જોગદી ૦ ૧૮
 તમ હો ઘટમે તુમારે ઉજાણ, દેખ હો ઘરજા હુમ રહેનેવાણ,
 ફીર ભટકનેકો તુમ કદી ન જાઓ દે, જોગદી ૦ ૧૯
 ફીર તો ચેતનકો નિશ્ચેકરો તુમ, ધ્યાન ચોદં ચમદજા ધરો તુમ,
 ધોડો તન મન જોર આત્માકો ધ્યાવો દે, જોગદી ૦ ૨૦
 જો હે પિયુજી ગાદીસિંહાસન, ઉસપર રહેતા હે પિયુજી આસન,
 ઉસ પર ખારા પિયુ પધરાવો દે, જોગદી ૦ ૨૧
 જોમી મદીયાં જને જાજે વેવાર, ફીર પિયુજી રહે ઉસમે અપ ધાર,
 ફીર હો અનુખ ચિત અપના લગાવો દે, જોગદી ૦ ૨૨
 ઉચ્છ્રમિના તો ઠેકાના ન પાવે, હેરા લાખું જગર દોઈ બનાવે,
 જાલી ઠેકનેકો જોગી કહાવો દે, જોગદી ૦ ૨૩
 જોમી મદીયાંદો પહેલે બનાવો, ફીર તુને જોગી જન ઉચ્છ્રમે આવો,
 માર આસન વહાં બેઠ જાઓ દે, જોગદી ૦ ૨૪

૧ વસવસે=વડેમ. ૨ મેં પના=માથાપર. ૩ ખુદી=કુપદ, અગિમાન.

૪ જોગદી=જોગદી. ૫ મુરશદ=મુર. ૬ માર આસન=આસન હતીને.

જ્ઞાન જુદિથી તે સમજાય, માટેથી આંખેથી? હાંન હ વ,
 જ્યારે મરુતુ મરુતે દરિયા, નિર્ધ સત માને. ૪
 કેવે ઘાટે છે જ્ઞા દાખાને મર્વે શુદ્ધિને અચળ માને,
 તેને મરુત છે ક્રોડે કેઈ જન, નિર્ધ સત માને. ૫
 તે વિના કેમ જને જા જનવે? વિના મરુત ન કાય નિજવે,
 જોઈ મૂંઝવણ પવ જાતે ખરે મન, નિર્ધ સત માને. ૬
 જોની લીલાને જોઈને જાણે, ઘાટ જોઈને હરીજન પિછાણે,
 જાણ પંચી ન કાઝો મુલી જન, નિર્ધ સત માને. ૭
 જોન દેડે ધુમાડે રેખાય, ત્યા છે જાણિ જોનું સમજાય,
 દરની માયાને રેખી મદા જન, નિર્ધ સત માને. ૮
 ઘરમાં બેઠે જો રેખાય તારે, મૂંઝવણ છે જોઈને પરખે,
 ત્યારે જ્ઞા રચના રચવાનાં હારણ, નિર્ધ સત માને. ૯
 ઘટમાં રેખી લોકોનાં પતલાં, સમજે કેઈ મયા જનના રમલાં,
 ત્યારે જોઈને મુદરવનાં લંછન,^૧ નિર્ધ સત માને. ૧૦
 ઘરની આંર કડી કેઈ ઉચરે, મુરને માણસ છે જોઈને સમજે,
 ઘટમાં જાણ્યા બેઠે છે મુંઝવણ,^૨ નિર્ધ સત માને. ૧૧
 જોવી લાગે છે દરની નિશાની, જ્ઞાન જુદિથી સમજે કે દરની,
 મુદિ છે દરને જોવાનું રૂપણ, નિર્ધ સત માને. ૧૨
 ઘણું લોકો માટે ■ પુત્રવે, કહે છે વજ્ર રેખી વાત ન માગ,
 આંધળને તે શું કહે અંજન? નિર્ધ સત માને. ૧૩
 તેને પુછે કે તારા જનકને,^૩ તે કયા જોયે છે મુંજોન? કરને?
 નું કેમ જાણે નું જો જીજનું તન? નિર્ધ સત માને. ૧૪
 જો તે લોકોના કહેવાથી જાણું, સાંભળીને નિર્ધ મન જાણું,
 તેને પુત્રવે છે સર્વ સ્વજન, નિર્ધ સત માને. ૧૫

૧ માટેથી આંખિ = મરુત દિ, જાનવણ ૨ લંછન = નિલાની.

૩ કુંજન = કુંજન કીટો અચળ. ૪ જનકને = જાણને ૫ સંજોન = સંજોન.

જાનન હથિયારી જૂદો ન જાતું, તે છે તરફો અને જોમ જાતું,
 જોવાં જાતું ને જાણી છે જોઈ જાતું, નિર્દય મન માને. ૨૮
 જાનન જ્યારે શરીરમાંથી જાય, ત્યારે શરીરનો એ દાઢ થાય
 જાનાં શ્વેત મરે કિયા ને દાઢ, નિર્દય મન માને. ૨૯
 ફેલી સિદ્ધિ દત્તી જાનનમાં? ફેલી શક્તિ દત્તી જાનનમાં?
 એ વિચારે તમે જાણજા: મન, નિર્દય મન માને. ૩૦
 ને વિચારીને પોતને જાણે, કેણ છે: તમે તે મન જાણે,
 ત્યારે તમને પટે દાંડ મમજણ, નિર્દય મન માને. ૩૧
 પણ એ મરે મરુતુ મર્યા, જાણનાની ને પ્રેમમંત્ર મર્યા,
 ત્યારે ફેલી દે તે જાણતું મન, નિર્દય મન માને. ૩૨
 પણ ત્યાંથી પટેલાં મરે કંઠાર, મુઠી મર્યા ને મમજા ને વરજા
 છે. ડી દુનિયા તણાં મરે બંધન, નિર્દય મન માને. ૩૩
 પછી થાણે હુજા પધારે, પટેલાં તન મન હુજ પધારે
 મુઠને જાણજા ફેલી માલ ને મન, નિર્દય મન માને. ૩૪
 પછી હુજ તમને જાન જાણે, મરે પધારી તમને છે. ઘરે,
 જામની ને જાણવે જાણી મન, નિર્દય મન માને. ૩૫
 પછી દુનિયાની દિગ્ગને મુઠી, જાણના મનની દે. મરે મુઠી,
 જો દાંડ ને દિગ્ગને દાંડ, નિર્દય મન માને. ૩૬
 જાણું પીણું ને મુઠમજા દાણે, જામ વિન વચન નવજાણે
 ઉપ જાણના મર્યા જાણના, નિર્દય મન માને. ૩૭
 પછી જોણે જોણી મંધારે, ફેલી મનનું નહીં જો જારે,
 ફેલી જોણના દાણે મમજણ, નિર્દય મન માને. ૩૮
 જ્યારે તમને દાંડ જાણ દાણે, જાણનાં કેમ દાણે જાણે,
 ત્યારે હુજ જાણે મુઠીનું જાણ, નિર્દય મન માને. ૩૯

૧ જાણ-જાણ. ૨ ફેલી-જાણ. ૩ ફેલી-જાણ. ૪ ફેલી-જાણ. ૫ ફેલી-જાણ.

૬ જાણ-જાણ. ૭ જાણ-જાણ. ૮ જાણ-જાણ. ૯ જાણ-જાણ.

જેને ના નિંકળ સિ અવન, નિર્દે અવ માને ૦ ૫૧
 તમે ક્યાં દન: પટેલાં જાણેલાં આ ને કુલનને છે કાળનાં,
 એક પાણી, કાંટાનું આ નવ, નિર્દે અવ માને ૦ ૫૨
 ક્યારે કૃપા કુલનથી કાઢે, ત્યારે નમને નિંકળ દેખાશે,
 ત્યારે કાંઈ નહિ દરના પિંગન, નિર્દે અવ માને ૦ ૫૩
 આખાને છે દરવાજા વામ, તેને પ્રિયેણીમાં છે પ્રકાશ,
 તેને અમલને કાપા દરિયા, નિર્દે અવ માને ૦ ૫૪
 ક્યારે નમને અમલિ છે કાંઈ, છુદ કાંઈની મલકાં છે કાંઈ,
 ત્યારે કાંઈ અમલ જલ અવન, નિર્દે અવ માને ૦ ૫૫
 ના પ્રકાશ ત્યાં છે દેખાશે, એવી લીલાના દર્શન કાંઈ,
 પશ્ચાત્ મળશે થણા નમને દન દન, નિર્દે અવ માને ૦ ૫૬
 એવી લીલામાં નિત્ય નિત્ય દરેક, દેવતાઓના દર્શન કાંઈ,
 કાંઈ અધ્યય લીલાના દર્શન, નિર્દે અવ માને ૦ ૫૭
 ત્યારે વિશ્વસ નમને જ કાંઈ, એમ બધા તમારે ત્યાં જાણે,
 ત્યારે અવ માને આ પ્રાપ્ત મન, નિર્દે અવ માને ૦ ૫૮
 તમે અવ છે એ નમને જાણે, અવ વિના બીજું કેઈ જાણે,
 બીજું દોષ તે દેખાવ દર્શન, નિર્દે અવ માને ૦ ૫૯
 ઉપર દરિયા છે એવું જાણે, તમે એક દરિયાની પિણી,
 કાંઈ બીજા મમાઈને એક તન, નિર્દે અવ માને ૦ ૬૦
 તનમાં ઉપરનું અવન જાણે, થઈમા બધા સમુદ્ર સમાણે,
 જહાજ જેણેથી કાંઈ ન દર્શન, નિર્દે અવ માને ૦ ૬૧
 ઉપર મળશે નમન આ તનમાં, એવું નિર્દે કરી જાણે મનમાં,
 તન છે ઉપરને એવાનું દર્શન, નિર્દે અવ માને ૦ ૬૨
 અવ એવાને ઉપરે કાણુ, ત્યારે અવનું રૂપ થરાણું,

ક્યું બુદ્ધા ગદ્ગદમે મૂરખ સમજ સમજ કુછ ચેત,
તેરે છવકે ઉપર ગદ્ગદ મેલ રહી હે તક, સમજ૦ ૧
તું બુદ્ધા હીરવા હે બંદે ગદ્ગદમે દિન ચાત,
લોકેકે અંદર બેઠે નિચ દિન કરવા હે જક જક, સમજ૦ ૨
છોડ દે સત્ર ગદ્ગદમે બંદે હો બા તું દુંગિયાર,
હંમ દુનિયાદી મેદ ભલમે^૧ રહેવા તું કજ તક ? સમજ૦ ૩
ઉમર ગમ્યાં મજ ગદ્ગદમે કરી ન બંદગી કુછ,
ક્યું રહેવા ગદ્ગદમે જ્ઞાની ચેવા નહીં જન તક, સમજ૦ ૪

ભગવત ૩૧.

ક્યું ગદ્ગદન કરેના ?^૨

મમજ મન મેલ રે ક્યું ગદ્ગદ કરવા ?
ખરચી થોડી તહ કાણ હે જલ નહીં લરવા, સમજ૦ ૧.
બીચમે દરિયા બહોલ ત્રિકટ હે ઉચમે પાર ઉતરવા,
નાવ^૩ પુરાની^૪ હેમી તેરી બાર બહોલ હે જરવા, સમજ૦ ૨
માલકકે દરગારમે તુચકો દિગ્ગજ રેને બાળ,
ખિન્ના તેરા હેમા બાલી દામ^૫ નહીં સંજ ધરવા, સમજ૦ ૩
કરગદાર^૬ તું હેમા બંદે ચેલ તો સંજ લે બા,
ખિન્ના દામકે હોતું જગતમે^૭ કોઇ કાજ નહીં સરવા, સમજ૦ ૪
પીડ પરાઇ કાયકો કરવા અપની આપ સમજવા,
જ્ઞાની તું હર શ્વાસકે અંદર ચાહેજ નામ સમરવા, સમજ૦ ૫

૧ મેદબદમે=માયાની બંધનમાં. ૨ મનને કપરેલ સંબંધી ભગવત
ઉ. ૩ નાવ=વહાણ. ૪ પુરાની=જૂની, છર્ડ. ૫ દામ=પેસા, પુનઃ,
સતર્ક રિતેરે સત્તાં કૃત્તણી પેસા. ૬ કરગદાર=દેવાદાર, દુરઃખી.
૭ હોતું જગતમે=આ લોકમાં અને પારલોકમાં.

ભજન ૩૨.

હો જી તું હુંશિયાર.

સમજ મન મેરા રે હો જી તું હુંશિયાર,
 ને દુનિયામે જીવ રહેગા બીગડ જાયગા કાર,^૧ સમજ૦ ટેક.
 ઇસ દમકા કુછ નહીં ભરોસા અય મૂરખ નાદાન,
 એકા એકી જાના હોગા સાહેબકે દરબાર, સમજ૦ ૧
 ફીર પરતાના કામ નહીં આવે પહેલેસેં તું ચેત,
 ને બિન ચેતે ચલા જાયગા પડેગી તુજકો માર, સમજ૦ ૨
 યહાં તુજસેં કુછ હો સકે બંદે રખણી^૨ બંદગી કર લે,
 બહાં તો તુજકો નબી^૩ નામ બિન નહીં હે કુછ આધાર, સમજ૦ ૩
 ને કરના સો આજ હી કર લે જ્ઞાની મત કર દેર,^૪
 ઉમર ને તેરી ચલી જાયગી કામ ન આવે બિચાર, સમજ૦ ૪

ભજન ૩૩.

અબ કેસા કરના ?

સમજ મન મેરા રે અબ કેસા કરના ?
 દુનિયામે મત મીત લગાના આખર હે મરના, સમજ૦ ૧
 પિયા અપનેકો છને પીછાના ફીર નામ નહીં લેતા,
 છને પાયા ઉને છુપાયા કોઈ જામ નહીં હેતા, સમજ૦ ૨
 બગડમે લડકા શહેર દહેશ યુંહી બટકતે હે ફીરના,
 જુરે ભલે સમ બેશ જાનાકે દેખે લોક ફજેતા, સમજ૦ ૩
 હરહર દમકે અંદર અંતો ઉગકા હી દમ જરના,
 સમજણુ હોય તો અમજ લે પ્યારે મેં સમજાવું કેતા ? સમજ૦ ૪
 અમે રસ્તા બહોત કડવુ હે ચેના સો નર જીતા,
 કયું મફતમે મુતા જ્ઞાની હમુ નહીં તું ચેતા, સમજ૦ ૫

ભજન ૩૪.^૧

આંભળોને સંતો સત જયન.

આંભળોને સંતો સત જયન જોડું જ્ઞાન અપારી છ,
કાદનું સમરણ શું કરો ? માગ્યા મનની તે આરી છ, આંભળો ૧
કાચી હીમાળે જઈ કરી ચીદ દેહને પાડી છ ?
જીવમ ન કરીએ છવ ઉપર, બેસો આપાને મારી છ, આંભળો ૨
જંગા ને જમના જઈ કરી શુદ્ધ થયા જલ્લયારી છ,
મેલ તો મનનો ઉતર્યો નહીં, જ્ઞાન કોટડી અંધારી છ, આંભળો ૩
જ્ઞાની તે જોને જાણીએ બેસે ધ્યાન લગાવી છ,
ખબર ન રાખે સંસારની મુકે દેહને વિચારી છ, આંભળો ૪
દોરી રે વાણી પ્રેમની મુનમાં મુરતો લગાડી છ,
વાર ન છુટે વાણવાં કહે છે જ્ઞાની ઉચારી છ, આંભળો ૫

ભજન ૩૫.

આ રે કળજીગના માનવી.^૨

આ રે કળજીગના માનવી મુખે દીર્ઘન ગાવે છ,
કહેલી^૩ છે રહેલી^૪ નહીં તેમાં શું ફળ પાવે છ ? આ રે ૧
કંઠી રે જાંધે કાદની વાઢ મૂંઝ જબલવે છ,
લેદ ન જાણે ભજનનો જુડી ભક્તિ ચલાવે છ, આ રે ૨
ભગવાં રે રંગે છુગડાં અંત ભમૂતિ લગાવે છ,
રંગ ન જાણે અલખનો રૂપ આપનું જનાવે છ, આ રે ૩
ધૂણી રે તાપે ધૂપમાં ચીપ તિલક લગાવે છ,
હરધી તો હેત કરે નહીં અગધૂત કહાવે છ, આ રે ૪

૧ આ ભજન સંતર જ્ઞાન અને આત્મશુદ્ધિ સંબંધી છે. ૨ આ ભજન
દુનિયાનું પાપકંડ દર્શાવી ખરું જલ્લજ્ઞાન જવાવે છે. ૩ કહેલી-રહેલું-તે.
૪ રહેલી-વર્તેલું-તે, વર્તન.

સર્વેનો નાશ તે જે કરે આપને બુઘી જાવે છ,
 કોઈને બાકી તે રાખે નહીં હરને તે નર પાવે છ, આ રે ૦ ૫
 સુન મહાસુનમાં તે ધામ છે ત્યાં કોઈ વિરલા રે જાવે છ,
 પિંડ બ્રહ્માંડ ફેલી કરી સુરતા આઘી ચલાવે છ, આ રે ૦ ૬
 જ્ઞાની રે દાસ અલોપમાં હરથી હેત વધાવે છ,
 પ્રેમ રસ નિત્ય પીયે ઘણો મન મગન હોઈ જાવે છ, આ રે ૦ ૭

ભજન ૩૬.

કાયા નગરના કોટમાં.^૧

કાયા નગરના કોટમાં જે કોઈ ધ્યાન લગાવે છ,
 અંતર ખોળે આપનું સત સ્વામીને પાવે છ, કાયા ૦ ૧
 પંથ ધર્મ ને જાત્રા પાઠ પૂજા ને પોથી છ,
 એ બધા સંસારના તેમાં જન્મ ગુમાવે છ, કાયા ૦ ૨
 મરવા રે પહેલાં જે મરે કોઈની ગળતી ન રાખે છ,
 સર્વેનો નાશ નિશ્ચે કરે તે નર જ્ઞાની કહાવે છ. કાયા ૦ ૩
 એક વિના બીજું જે જુએ તેનો ફોટ ફેરે છ,
 દોઈતા^૨ એજ અજ્ઞાનતા એનો પાર ન આવે છ, કાયા ૦ ૪
 એકજ એક જે કોઈ જુએ બીજું નામ ન જાણે છ,
 આપ વિનારે આપને આપો આપ હો જાવે છ, કાયા ૦ ૫
 પાંચ પચીસ ચૌર વચ કરો પૂજા પુસ્તક મેલો છ,
 સદ્ગુણ પાથે નમો તમને જ્ઞાન બતાવે છ, કાયા ૦ ૬
 એટલો અર્થ જે નિશ્ચે કરે સોઈ અદ્ભુત અમારો છ,
 દાસ જ્ઞાની એમ આપના મનને સમજાવે છ, કાયા ૦ ૭

૧ આ કાવ્ય દુનિયાના અવધારની જંબજ મિથ્યા જગતી પ્રસ સ્વરૂપ સમજાવે છે. ૨ દોઈતા (દિગ્દિવા)-એ, હું અને તે.

ભાગ્યન ૩૭.

આ રે કૃષ્ણભુગના ખેડારમાં.^૧

આરે કૃષ્ણભુગના ખેડારમાં કૃષ્ણ ધવાં રે સંચારી છ,
 હવે રે અમારા સદ્ગુરુ લાજ તમે અમારી છ, આ રે૦ ૧
 શમ ક્રોધ મદોઃ વાપરો મોહ મમતા અધારી છ,
 ધણા રે અભિમાન આવીયા સંતો ચાલે વિચારી છ, આ રે૦ ૨
 મોહન મોહન પર ચિત્ત ધરો પેલા આપને મારી છ,
 અખંડ અમર જ્યોત^૨ જાગશે તેને હોને મંત્રારી છ, આ રે૦ ૩
 મુન મહામુનમાં જઈ રહે પાંચ પચીસને મારી છ,
 ત્યાં નિર્મળ નર દેખ્યો મુલો નવ જલ્લવારી છ, આ રે૦ ૪
 ત્યાં ગુર વાળં છે ધણાં પુમ ધામ છે જારી છ,
 તે ઘર અહળ બિરુજયા માનો વાવ અમારી છ, આ રે૦ ૫
 પ્રેમ પદાસ મંત્રો આખીએ મેલ મનનો ઉતારી છ,
 અગમ અગ્રેયર ખેત્રીએ ત્યાં મળે માધારી^૩ છ, આ રે૦ ૬
 આવા શબ્દ છે બેલીયો દામ જ્ઞાની ઉચારી છ,
 સદ્ગુરુ સાહેબના ચરણ પર નિત્ય લાડે દું વારી છ, આ રે૦ ૭

ભાગ્યન ૩૮.

શબ્દોનો અર્થ ખુલાસો.^૪

આપુ મુલો શબ્દોનો અર્થ ખુલાસો,

દોના પાત્રે વાવ પૂછવા જાયો ? સાધુ૦ ટેક,

૧ આ ભાગ્ય શમ ક્રોધ મોહ મદોઃ ચિત્તે દુરંગે દુર શરી સમાધિ-
 સ્થાપ સમજી પ્રવ્રજાન જગત્તે છે. ૨ જ્યોત=જ્ઞાનતેજ. ૩ માધારી=
 પરમાત્મા ૪ આ ભાગ્યમાં સમાધિ સંબંધીના દર્શના અર્થની સમજૂતી
 દેવામાં આવી છે, સમજૂતી સ્પષ્ટ અને સરસ દોવાથી, ૧રી ધણા ખાસ
 દર્શોના અર્થ આગળ દીક્ષામાં વર્ણવવાથી, તેમજ સ્વનારે કૃપાસ્વાદનાં
 સંપૂર્ણ વિવેચન કરેલું દોવાથી આ સ્થળે ફરી અર્થ દર્શી દીક્ષ શરી નથી

તરવેણી તો બે લમરો વચ્ચે બાણો,
 તિરખુટી પણ તેનેજ સંતો વખાણો,
 તેને સમજી મનમાં ઘણું સુખ માણો, સાધુ ૧
 સાધુ તમે અણી રે અથને વિચારો,
 તેને અણી નાકની મનમાં તે ધારો,
 તેને તમે બાણી મનખો સુધારો, સાધુ ૨
 મુરતી તો આત્મા તણે પરકાશ,
 તરવેણીમાં રાખ્યો છે તેનો તે વાસ,
 તે મુરતી તો ઉડીને જાય આકાશ, સાધુ ૩,
 કહું જાંકનાલ તરવેણી માંડ,
 કાણું એક વાંકું ને ઝીણું છે ત્યાંડ,
 તેમાં ઘડને સંત જાણાંડમાં જાય, સાધુ ૪
 જેને તમે સુખનામાં દેખો તે મુરતી,
 તેની તો છે તમારા જેવીજ મૂરતી,
 તેથી થાયે સિદ્ધિ સાધુ કામ પૂરતી, સાધુ ૫
 મુખમણ જેને કહીએ તે નાડી વખાણો,
 નાલિધી તે માધાના લાગુમાં બાણો,
 તેમાં સૂર આવે ત્યારે મુખ માણો, સાધુ ૬
 તેમાં સૂર આવ્યાથી મન થાય સ્થિર,
 નાસિકા બેમાં સૂર આવે બરાબર,
 ત્યારે જોમ જાય ને મુન થાય તે નર, સાધુ ૭
 તમે મુનને મહા અંધકાર રાખો,
 મહામુનને તમે તેવીજ જાણો,
 ત્યાંથી જહાર નિકળી અમૃત રસ આપો, સાધુ ૮
 લાગુ વચે કાણું તે દસમે દ્વાર,
 ત્યાં ઘડને નિકલ્યો જ્યારે. જહાર,

- ત્યારે જોયો અલખ તણે દરખાર,
માથાના બે શાગ છે આધુ મંજાણો,
આગળના તો શાગમાં ॥ અજવાળો,
પાછળ શાગમાં છે અંધારો નિગળો,
જ્યારે ઉઘ આધુ તમને રે યાય,
દસમા દ્વારમાં ગીલું વાદળ છવાય,
ધૂમ્રાદે તે આંખોમાં આવી ફેલાય,
પછી છેક દૃઢ્ય કમળ મુખી આવે,
ત્યારે તમને તે ઘડી ઉઘ જ આવે,
કરી કે બેશુદ્ધ ને તમને ઉઘાવે,
જેનું ધ્યાન દસમા દ્વારમાં લાગે,
મુરલી તેમાં સખીને બેઠા તે લાગે,
તેની ઉઘ તેના ચરીરથી જાગે,
આધુ જેને અનહદ વાણું કહ્યું છે,
માથા વાથે તે વાણું વાગી રહ્યું છે,
તેનું નામ અનહદ નાદ થયું છે,
જાનને જો અંધ કરે તો મુણાયે,
શીતર વાણું તરેહ તરેહનું થાયે,
તુર વાણું મુન થયા દેદે બલાએ,
અર્જુના બાપ તે શ્વાસ વિચારે,
તેના સાથે હરદમ સ્વામીને મંજારે,
તે હું છું એવું તમે ચિત્તમાં ધારે,
અગમ જેની જમ નથી દોઈને તે ધર,
નથી જેનું કામ તે લણે અગોચર,
અંધારાને મુન લણે દે અતુર નર,
છે અવધટ ઘાટ એવું મન આણે,
- આધુ ૯
આધુ ૧૦
આધુ ૧૧
આધુ ૧૨
આધુ ૧૩
આધુ ૧૪
આધુ ૧૫
આધુ ૧૬
આધુ ૧૭

- જેનું કોઈ કામ ઠેકાણું ન જાય,
તે સુન માંહી જોઈને તેને વખાણો, સાધુ ૧૮
- જેવા કાચમાં તમે સામા દેખાઓ,
કયા કામ છો કાચમાં તે જતાવો ?
છો જોડા તમે કયાં મને સમજાવો ? સાધુ ૧૯
- શિખર એ તો મસ્તક માથું કપાળ,
મુરશદ એ તો સંયુક્ત હાથા હયાળ,
હશિક એ તો પ્રેમ હરિનો નિહાળ, સાધુ ૨૦
- આશક એ તો પ્રેમી ને જાણી જ જાણો,
સંસારથી ઘઈ જાય અજગો અજાણો,
તેને તમે ત્યાગી વૈરાગી વખાણો, સાધુ ૨૧
- આત્મા એ તો ચેતન પ્રાણ સ્વરૂપ,
સાક્ષી રૂપ સર્વેનો જાણ અરૂપ,
રાજ્યોનો રાજા ને ભૂખનો ભૂખ, સાધુ ૨૨
- રામ એને જાણો જે સૌમાં રમે છે,
જેને સર્વે લોક તે નિત્ય નમે છે,
નિરંજન નામ તે સૌને ગમે છે, સાધુ ૨૩
- બીજાં એવાં આખ્યાં છે જેટલાં નામ,
હરિ ગિરધારી ને લઘુલક્ષ્યામ.
અલખ ને શિવ ને સ્વામી તમામ, સાધુ ૨૪
- તે સર્વેને અલખ નિરંજન ધારો,
તે ■ એક સુવનો માલીક વિચારો,
તેને આસોઆસ તે ઘટમાં સંભારો, સાધુ ૨૫
- મરવું એ તો મનના સૌ બહેમને મૂકી,
સર્વે જ્ઞાન ઇદ્રિ તણાં જ્ઞાન ચુકી,
થાય સુન શરીરને દે સર્વે કુંકી, સાધુ ૨૬

હવે એ તો ઘટ માંહી ચેતન થાય,
 પેતાનું તે સ્વરૂપ પેતાને દેખાય,
 મુરલી સાથે જ્યાં ધારે ત્યાં જાય, સાધુ૦ ૨૭
 વખને પાંચ જ્ઞાન દદ્રિ હું જતાવું,
 જાંખો નાક દાન ને હજ્યા મુણવું,
 શરીરની જાલ છે તે સમજાવું, સાધુ૦ ૨૮
 બીજી પાંચ કિર્મ દદ્રિ તમે જાણો,
 હજ્યા હાય પત્ર અને દદ્રિ પ્રમાણો,
 પછી મજદાર તમે મન આણો, સાધુ૦ ૨૯
 ચક્રીન છે નિશ્ચય સમજો જગજર,
 સર્વ મિદ્ધિ થાય છે સંતેને તે ધર,
 તેના ત્રણ પ્રકાર સમજોને ચાતર, સાધુ૦ ૩૦
 પહેલો જેવો દેખીને સમજો પિતાને,
 બીજો લોકના કહેવાથી જાપ તે માને,
 ત્રિજો ખરો જાપજ માતા જે જાણે, સાધુ૦ ૩૧
 જે માતાનો નિશ્ચય તે હૃદ જાણો,
 બીજા બેમાં શક છે તમે મન આણો,
 માતાને છે નિશ્ચય ને જાગક અજાણો, સાધુ૦ ૩૨
 ગતવમાં જે આવ્યો છે પૂત્રને દિય્યાર,^૧
 તે તો બંદનાવથી દસમેા દાર,
 સમાધિની વાત તે કરી લો વિચાર, સાધુ૦ ૩૩
 નિરંજન તે જેને નથી કાંઈ અંજન,
 ॥ બેબેજ^૨ પાક ને નિર્મળ નિરંજન,
 તેને સર્વે શીપ નમાવો હરિજન, સાધુ૦ ૩૪

અલખ કોઈના સમજ્યામાં આવે નહીં તે,
 છે વરતુ પણ કોઈના જેવી નહીં તે,
 જે છે સર્વે સત્તા ને શક્તિ સહિત તે, સાધુ૦ : ૩૫
 જ્ઞાની પાંચ પચીસ ચોર નામ જેનાં,
 તે છે પંચ ભૂત પચીસ ગુણ તેના,
 ભૂદાં ભૂદાં નામ છે શાસ્ત્રમાં એનાં, સાધુ૦ : ૩૬

ભજન ૩૯.

કોઈ કરશે આ કષ્ટ સમાધિ.^૧

સાધુ જે કોઈ કરશે આ કષ્ટ સમાધિ,
 તેણે ભોગ સિદ્ધિ ખરેખરી સાધી, સાધુ૦ : ૧.
 જ્યારે સ્વર મુખમણની નાસિકા ચાલે,
 અગર તત્વ અગ્નિ ચાર આંગળી ને હાલે,
 તે હોય સૂર્યના ઘરમાં તેને સંભાળે, સાધુ૦ : ૧
 તે વારે તો નાભિથી ખેંચીને શ્વાસ,
 લાવે ઠંઠ પ્રહ્લાંડમાં રાખી આશા,
 પછી બંધ રાખે ત્યાં દેખે તમાશા, સાધુ૦ : ૨
 કરે બંધ શરીરના નવ દરવાજા,
 વાગે પ્રહ્લાંડમાં અમહદ વાજાં,
 મુરતી સાધી બેસે સ્થિર થઈને રાજા, સાધુ૦ : ૩
 જ્યારે શ્વાસ એનો ઘણો તે રૂંધાયે,
 ત્યારે થોડો થોડો તે છોડે કળાએ,
 ઘણા ધીરે શ્વાસને સુકે કે જાયે, સાધુ૦ : ૪
 અગર શ્વાસ જલદીથી ભેરથી છોડે,
 વધે પેટ એનું એ છે તેમાં ખોડે,

મુરતી સુધી મુખાણુ લેજમાં આવે,
 આપણું તે જનન સર્વે મુખવે,
 પછી લમને પ્રેમ લહેર ચલી આવે,
 મુરતીને તે મુન થર માટે પહેચાવે,
 ત્યાંથી બંધન જઈને ચલાવે,
 પછી લમે પિઠ જણાં ફોડી ચાલે,
 જનન રહ ઉપર મેઘાન જાલે,
 ત્યાંથી લમે વૈકુંઠમાં જઈને મ્હાલે,
 ત્યાંથી આજન આવશે જાડખનું જામ,
 મહા તેજ દેખે અપર તે દામ,
 ચાલ દુર વાળની જાદુ હુમ જામ,
 ત્યાં લમને જાડખનું દર્શન થાયે,
 પછી જાણું દુઃખ લખાડું જ જાયે,
 ફરી છે આ વિનંતી માની દાયે,

અનમં ૨

અનમં ૩

અનમં ૪

અનમં ૫

અનમં ૬

જનન જા.

પ્રેમરસ પીએને. ૧

પ્રેમરસ પીએને કે મંત્રે જાડ,
 તે પીને મુક્તિની ફરી હો દમાડ,
 પ્રેમ લમને મહાપદને પહેચાડે,
 જાડખ કેડું નૂર તે લમને દેખાડે,
 જાડખ બંધકાર લખાડું તે દાડે,
 પ્રેમ સદી લરવેલી ધ્યાન થાયે,
 મુરતી કેડું સ્વરૂપ ધ્યાનમાં લાયે,
 લેખક થઈને આપો છુલી જાલે,

પ્રેમરસ ૦ ટેક.

પ્રેમરસ ૦ ૧

પ્રેમરસ ૦ ૨

૧ આપણું=આપણાનું ૨ સમજ સર્વે પ્રેમરસ વિષે જામ છે.

- દરવેણીમાં વમરને સ્થા સુધર્યો,
 યાહી બીજાં વાલં તે પ્રગટ થયો,
 દેવ: મુદત ને વાગ જાણ્યો,
 વગ્ન પ્રાણમાં વાલં ત્યાં થયો,
 સર્વ જોમ કુટીને ત્યાં વિગ લગ્યો,
 યાહી ત્યાંથી વાલો સુધુ ગમે જાણ્યો,
 તે વાલમાં છે કોઈ રુદ્ર મુદત,
 તેમાં ગમે કુટીને જાણ્યો,
 થયો વાલે હીન તેમના ને વા,
 યાહી બીજાં વાલં સર્વ બંધ થયો,
 રુદ્રાર કોઈએ વમને સુધર્યો,
 તેમ સ્થા સુધર્યો શિખર ગડ થયો,
 યાહી રુદ્રાર વાલું બંધ થયો,
 સુરગે હુન મંદગમાં જાણ્યો,
 યાહી તમને મંદગં જાણ્યો,
 યાહી વમને જાણ્યો,
 ત્યાંથી ગમે હાજરી જાણ્યો,
 ત્યાંથી વાલે જાણ્યો,
 તે યજ્ઞ સુધુ મુદત સુધર્યો,
 તેમાં રુદ્ર થયો ને લગ છે,
 તે મુદત છે સુધર્યો,
 સુધુ તમને માનીને સુધર્યો,
 તેમાં વાલે થયો,
 નિર્ધે હાથી મર્યો વાલે સુધુ જાણ્યો,
 સુધુ ૧૨

- નથી સત્ય, કુડ રહ્યું વર્તાઈ,
મુખથી બોલે ધર્મની વાતો ભરાબર,
નથી વિશ્વાસ તો ધર્મના ઉપર,
જીભ્યા^૧ ભજાની ને મન તો કસાઈ,
મહા કુડ કપટ ઈગી^૨ વર્તાણી,
નથી બીક ધર્મરની કંઈ મન આણી,
સમજતો નથી પાપ તો કોઈ ભાઈ,
હવે જેવું મનમાં આવે તે કરે છે,
ઈગી જાને કુડથી પેટ ભરે છે,
દયા તો છે કહેવાની, મનમાં કમાઈ,
હવે દેવ માયા નથી કોઈના મનમાં,
કપટ ઇજા લોક છે જાના વનમાં,
મુખ પર મીઠાઈ મનમાં કડવાઈ,
હવે ધર્મનું નામ માત્ર રહ્યું છે,
અંતરમાંથી આંધળું લોક થયું છે.
દેશાની તો મૂવેની આંખો મુઝાઈ,
મોટા લોક તો થયા મહા અભિમાની,
ભજન ભાવની નથી ત્યાં તો નિશાની.
રહ્યું નામકર્મ^૩ ■ મનમાં સમાઈ,
ભક્તો જાને સાધુને ભિન્નુક બાલે,
જ્ઞાની જાને ભાવીને તુલ્ય પ્રમાણે,^૪
કરે જ્ઞાન લેખ વણી દલપ્રઈ,
સાધુ તમે જોવાની પાસે ન જાઓ,
જોવાને તો મળવાથી ધર્મ ગમાયો,
- કળજીગૃહ ૩
કળજીગૃહ ૪
કળજીગૃહ ૫
કળજીગૃહ ૬
કળજીગૃહ ૭
કળજીગૃહ ૮
કળજીગૃહ ૯
કળજીગૃહ ૧૦

૧ જીભ્યા (જીભ) = જીભ. ૨ ઈગી = દયાલ. ૩ નામકર્મ = મોટાવા નામની ખાતર થતું છે. ૪ પ્રમાણે = મને, માને,

રહે પ્રેમ પ્રીત સાધુ પર સવાઈ,
નાની દેરી વણીને સાંભળી મંત્રે,
મનમાં ઘણા ભાવથી સત્ય જ માને,
ન માને તે જોતે તમે જાણ્યાર્થ,

ક્રમશઃ ૧૬

ક્રમશઃ ૨૦

ભજન ૪૯.

માયાના લોભી ન થાઓ.^૧સાધુ તમે માયાના લોભી ન થાઓ,
દેહીરીમાં જેણે જને તે નિભાવે.

સા.ધુ. ૧૩.

માયા તમને ભજન થી દૂર ગણે,
માયા તણા લોભ થી જુડ જાણે,

સાધુ ૧

માયામાં છે ઘણી રે ઘણી દુઃખાઓ,^૨
માયાવાળા લોકો તે છે એ મજૂર,

સા.ધુ. ૨

માયા દેટ બટકે ને ભજનથી દૂર,
તમે દેહી માયાના દેટ ન લાઓ,માયાના તે લોભમાં ધર્મને મૂકે,
દરે દુડ દપટ ને વચનથી ચૂકે,

સાધુ ૩

મનમાં રહે માયાના નિશ રિત જાવે,
જોન મનમાં પ્રેમ દરિના ન આવે,પંચે દેહી જાય તે ધાન ન જાવે,
માયા લીધે દુઃખ દરે તે જાણવે,

સાધુ ૪

દુષ્ટ^૩ દેવ માયાનો લોભી મુનાયે,
જોનો ભવ જાગે ને સાય નાનૈ,

સાધુ ૫

સેવક જોનો નરકમાં દોષ દરવે,

^૧ માયાને ત્યાજ કરવા સંન્યાસી જા ભજન ૭. ^૨ દુઃખાઓ = ૬. ^૩ ધર્મ, સંન્યાસ. ^૪ દુષ્ટ = દુનુસ, ધન જતાં ધન ન ખાધે તે.

કાશ્યપાન જમૂલ રસ નવ ચાખે,
 મધ મોથી ખેડી કરે જાણ્યો,   સાધુ૦ ૧૪
 જ્ઞાની નિત્ય આદેજનું નામ સંભારે,
 માથાને તે મનમાંથી જિતકુલ વિચારે,
 ત્યારે મનમાં આવશે જાહિન્યા લાવે,   સાધુ૦ ૧૫

ଭିତ୍ତି ୫୦.

नाम निरंजन लज्जा है।

ସୂଚୀ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ

ਯੋਹਾਨਾ ਸਮੇਤ ਆਪਣੇ ਸਮੇਤ, ਜਾਂ ੧੦ ਏ.

[illegible]

નદી ઉભરા ફેરું જમા ન ઝીવદી,^૧
 નદી ઉથા નીચા ન દલગા ન જારી.
 બેઠા દે બિમીસત,^૨ નદી દે નગ નારી ૦૦૧૦ ૫
 ન જાવે જા પીવે ન જાણમ ન જાવે,
 ન હો ન ઘેરે ન દસે ન ફાવે
 ન ખેલા ન ઉજાલા ન ન્દાવ ન પિંચે ૦૦૧૦ ૬
 ન કાલા ન પીલા ન લાલ બેઠા જાને
 ન હેરા ન લાલ ન દરીયા જાને
 ફેરું કુપ ૦૦૧૦ દેખા જાને ન જાને ૦૦૧૦ ૭
 ન જાવે ન પીવે ન જાને ન જાને
 ન ઉપા ન નીચે ન જાને ન જાને
 જા ખુશી ન જાને જા ફેરું કુપ ૦૦૧૦ ૮
 ન હો જા નહિ ન જાને ન જાને
 નદી ઉભરા ફેરું જમા નિચા ન,
 નદી ઉભરા ફેરું જમા ને જા ન
 મરે જા ન જાવે ન જાને ન જાને
 ન જાને ફેરું બેઠા ન બેઠા કુ ન જાને
 ન જાને ફેરું જા બેઠા ન જાને ૦૦૧૦ ૧૦
 ન જાને ન જાને ન જાને ને બેઠા,
 બેઠા દે સમા દાકમ મારમાર દે બેઠા,
 બેઠા સમા દાકમ મારમાર દે બેઠા, ૦૦૧૦ ૧૧
 ન પેલા દુવા દે બેઠા રજા ફેરું જાને,

૧ ઝીવદી=જાવેદી ૨ બિમીસત=બિમીસત, બેઠા જાને નહિ
 નથી બેસે ૩ દરીયા=વનસ્પતિ બેઠા દેખે ૪ જાને=જાને ૫ જાને=
 જાને વાસ ૬ નિચા (નિચા) =જાને જાને ૭ જાને=જાને
 (જાને) =જાને જાને ૮ જાને=જાને જાને

ન ઘટયા ન બકત્યા ન ઉસકો જવાલ,^૧

બહો હોયા હમેશા સદા એક હાલ,

સંતો ૧૩

જેની જાન ઉમકી હમેશાં હે કાયમ,

નિઃ ૧' એકી એની હમેશા હે હાયમ,^૨

અહા કદમ' હે નમ નમ પર આપ હરકમ, સંતો ૧૪

ન. ૧' એકી એની ન એકી હે,

અહા કદમ પર એકી ન એકી હે,

અહા કદમ એ એકી નમકે મુકા હે,

સંતો ૧૫

૧' એકી એકી હે મિત આમ હે,

૧' એકી એકી હે મિત એકી હે,

૧' એકી એકી હે મિત એકી હે,

સંતો ૧૬

૧' એકી એકી હે મિત એકી હે,

૧' એકી એકી હે મિત એકી હે,

૧' એકી એકી હે મિત એકી હે, સંતો ૧૭

૧' એકી એકી હે મિત એકી હે,

૧' એકી એકી હે મિત એકી હે,

૧' એકી એકી હે મિત એકી હે, સંતો ૧૮

૧' એકી એકી હે મિત એકી હે,

૧' એકી એકી હે મિત એકી હે,

૧' એકી એકી હે મિત એકી હે, સંતો ૧૯

૧' એકી એકી હે મિત એકી હે,

૧' એકી એકી હે મિત એકી હે,

૧' એકી એકી હે મિત એકી હે,

૧' એકી એકી હે મિત એકી હે,

૧' એકી એકી હે મિત એકી હે,

૧' એકી એકી હે મિત એકી હે,

હર તેરે દિલમે કરે જ્ઞાન પેલ,
સમજનેમે આવે તુને એક ઉમશ,
મે જ્ઞાની સમજ્યા દે દેદ નહીં મર્યા, નં.૦ ૧૯

ભજન પા.

મે હું ગરીબ બિચારા.^૧

માણક મેરે મે હું ગરીબ બિચારા.	
પામર છવ લાચાર ખે.૮ નહીં.	મ.૩૩૦ ૧
માણક મે હું મૂઢ જોર મદા જાન ની	
જાણ જોર દોષી મદા અભિમાની.	
મદા દુષ્ટ પ.પી કંપા નકાર,	મ.૩૩૦ ૧
સદા મેઢ માણક પાન હું ધરજા.	
પ્રપંચ જોર દુષ્ટ દુષ્ટ જોર કંપા.	
તુને ભૂડ બેમુજ ^૨ દુલ તુજને ન્યા.	મ.૩૩૦ ૨
મૂરખતામે ^૩ છવ ધણેકે દુ ખાવા.	
દયા જોર કરે કમુ નજમે ન દાવા,	
હવે જોર રો રોકે તુજકે. પે.૩.૦	મ.૩૩૦ ૩
મે હું તેરા દાર મુન્દેનર જારી,	
દુલ નરદીશ ^૪ હું મે અધિકારી,	
તું છે.ટે તે આશા દે નેરી અપાલ,	માણક ૦ ૪
તેરે પાસ મંત્રણ હું દોકર અન્યા,	
મુને મેઢ દે તું પકડ મેરા હાથ,	
તેરે બિન દોષ જમે નહીં દાલ,	માણક ૦ ૫

૧ આ ભજનમાં કોઈપણ પાંચાળાસ સાથે દેવપ્રાર્થના
માનવા અર્થ છે. ૨ બેમુજ=અવશું કાંઈ કંઈ તે, મેરામા.
૩ મૂરખતા=મૂરખાઈ ૪ નરદીશ=નરસે.

જગતમે કોઈ નહીં અળ હે મેરા,
 સળકો છોડ પછા^૧ મેં પકડા હે તેરા,
 ફરીઆદી હું લાયા તેરે દરબારા,
 દયા મુજ પર કરકે અય દીનદયાલ,^૨ માલક૦ ૬
 ગુન્હા માફ કર મેરે નાથ કૃપાલ,
 તું હે પાપીઓકા લી તારણહારા,^૩ માલક૦ ૭
 તું હે દીનદયાલ સળકા દાતારી,
 મેં દુષ્ટ પાપી ઝોર તેરા ભિખારી,
 આયા દાસકા દાસ અળ તેરે દ્વારા,^૪ માલક૦ ૮
 દયા મુજ પર કરકે તું કર મ્હેરબાની,
 છુડાવ પાપસે મુજકે કર તેરા ધ્યાની,
 તેરે હાથમે હે નહીં મેરા ચારા,^૫ માલક૦ ૯
 મુજે જ્ઞાન દેકર તું અળ કર દે જ્ઞાની,
 તુજે સળમેં દેખું મેં અંતરબામી,
 ચે કરતા સદા દીન^૬ જ્ઞાની પોકારા, માલક૦ ૧૦

લજન પર.

મેં તો સળસેં બૂરા હું નકારા.^૭

માલક મેં તો સળસેં બૂરા હું નકારા,
 મહા પાપ મેંને કીયે હે અપારા, માલક૦ ટેક.
 કશી મેરે સનમેં તેરા બાવ હોતા,

૧ પછા=છેડા, અર્થાત્ સરણ. ૨ દીનદયાલ=મરીજ ૭૫૨ દયા કરનાર. ૩ તારણહારા=તારવાવાળો. ૪ દ્વારા=બારણે, દરબારમાં. ૫ ચારા=પ્રલાજ. ૬ દીન=મરીજ. ૭ આ લજનમાં કરેલાં પાપોના પમાતાપ સાથે ઉપદ્રવપ્રાર્થના કરવામાં આવી છે.

ને કરતા તો રોતા મેં કર આહ નારા,^૧ માલક૦
 જૂરેમેં જૂરા સળસેં મેં હું અય માલક,
 મેરે પાપકો મેં કરું તુજસેં કહાં તક ? માલક૦
 મહા પાપી પ્રપંચી જુઠા ઠગારા,
 સદા લોભ મોહ માયાકે ખાતર,
 કીયે કામ કોધ કપટ સળમેં મીલકર,
 કીયે ઢોંગ પાખંડ પ્રપંચ અપારા, માલક૦
 કપટ મેરે મનમેં ઘણા મેંને સખા,
 ઠમે લોક મેંને મહા જુઠ ભાખા,
 કીયે ઢોંગ મેંને જગતમેં અપારા, માલક૦
 ગુન્હા માફ કર મેરે સારે અય માલક,
 રહુંગા મેં પાપ પ્રપંચમેં કહાં તક ?
 કે અળ મેંને છેવટમેં તુજકો પોકારા, માલક૦
 કે અળ પછા તેરા મેં પકડા આકે,
 તેરે બિન કરું કુસરે કીસકો જાકે ?
 કીયા મેંને અળ તો હે સળસેં કિનારા,^૨ માલક૦
 તુંદી માફ કર હે ગુન્હા મેરે સારે,
 રેહમ^૩ કર મેરે પર તું અય મેરે ખ્યારે,
 મેં ચાકર હું તેસ તું ઠાકર હમાસ, માલક૦
 કબી અળ ન છોડું મેં તુજકો જરાબર,
 રખું મેરે મનમેં તુજે મેં છુપાકર,
 જતાયા હે ઝાનીને મુજકો ધસારા, માલક૦

૧ આહ નારા = પીઠાર કરી રહ્યું તે, અતિ દુઃખ. ૨ કિનારા
 આગે છેડા; કીયા મેરે અળ તો હે સળસેં કિનારા = દરેક
 કોઈ જાનુમે આખો છુ. ૩ રેહમ = દવા.

માલક સખમે પું હે. ૧

માલક સખમે પું હે જ્યાર સખ કુછ પુંદી પું,
 સીયા^૧ તેરે કુજ નહીં કુછ ના મેં હું, માલક ૦
 પું અન્નલ પું આખર પું બદર પું બાવન,^૨
 પું પંથ પું સરજ પું તારે પું દરપન,
 પું જેમુ^૩ પું મુખપ પું આંખે પું અંજન, માલક ૦
 પું બેરંમ પું બેદમદ પું બાદમ પું દવા,^૪
 પું આકર પું સેવક પું બંધ પું મવલા,
 પું કુલથન^૫ પું પુંચા^૬ પું કુલકુલ પું જમલ, માલક ૦
 પું આશક પું માયુક પું નાએ^૭ અથ^૮ પું,
 પું હરિક જ્યાર મહેનલ હે જ્યાર દિલરૂબી^૯ પું,
 પું હે નૃ સાયા^{૧૦} પું શાહો મલ^{૧૧} પું, માલક ૦
 પું દોલ^{૧૨} પું ઘાલા મની^{૧૩} બેનવા^{૧૪} પું,
 પું બાદમ^{૧૫} પું ચેલા પું પેથવા^{૧૬} પું,
 પું મીસદીન^{૧૭} કુકરા^{૧૮} પું જ્યાર બેનવા પું, માલક ૦
 પું ઘીવા પું મયાલ પુંદી કુષ સાયા,

૧ આ જાનનમા પામેયરની સાક્ષર સ્થિતિ વર્ણવી સ્તુતિ
 કરી છે, તેનો આજ નીચેના રહેલોને અર્થ છે:—જમેલ માતા જ
 વિદ્યા તમેલ. તમેલ વંતુલ સક્ષા તમેલ. તમેલ વિદ્યા દર્શન તમેલ.
 જમેલ કરં મમ દેવદેવ ૪ ૨ સીયા=દિવાલ. ૩ બાવન=જાનેલ. ૪ નેમુ=
 ચાલ. ૫ દવા=આદમની કો. ૬ કુલકુલ=જાલ. ૭ કુલ=કુલનો. ૮ અથ=
 ૯ નાએ=વાયા. ૧૦ સાયા=જાલા. ૧૧ ચાલ. ૧૨ દોલ=દિલને ખેંચ-
 નાર, મીઠીની. ૧૩ મની=જાલા. ૧૪ ચેલા=ફળી. ૧૫ બાદમ=દોલ. ૧૬ પેથવા=
 કુર, સખી મલ. ૧૭ બેનવા=નિર્બલ. ૧૮ કુકરા=કુકર. ૧૯ પેથવા=
 અમેલા. ૨૦ મીસદીન=મરીન. ૨૧ કુકરા=ફળી.

ભજન પદ.

હરિજન જ્ઞાન વિચારો રે.^૧

હરિજન જ્ઞાન વિચારો રે તેથી થયે મોક્ષ તમારો જ,
 ભજન કરી આ ભવ તારો રે આત્માનો ખોજ નિકાલો જ. ટી.
 અગમથી આત્મા આવીયો રે પ્રકટ થયો પ્રકાશ,
 અનેક સ્વરૂપ બનાવીયાં કહીં સ્વામી થયો કહીં દાસ, હરિં ૧
 જેવો બને બહુરૂપીઓ રે સ્વાંગ^૨ બનાવી અનેક,
 અંતરમાંથી જો ઓળખો તો આખર એકનો એક, હરિં ૨
 ખાંડની કંદોઈ હાટની માંહે કંઈ કંઈ વસ્તુ કરે જ,
 નામ ધરે તેનાં જૂદાં જૂદાં પણ ખાંડ તો એકજ છે જ, હરિં ૩
 ઘડુંને દળીને મેઢો કરે તેના અનેક પદાર્થો થાય,
 રૂપ ભાસે તેનાં જૂદાં જૂદાં પણ ઘડું તો એકજ કહેવાય, હરિં ૪
 જ્ઞાની જો હોય તો પારખે રે સર્વને પોતાની ભાત,
 ખુંદ સમુદ્રમાં જઈ મળી તેની ન રહે ભાત કે ભાત, હરિં ૫
 પૃથ્વી પવન જળ તેજની રે ક્યાંથી થઈ પેદાશ !
 સર્વે પદાર્થો એક છે તમે નિશ્ચિ રાખો વિચાસ, હરિં ૬
 પ્રલયથી અગ્નિ પ્રકટ થઈ રે અગ્નિથી વાયુ કરીજ,
 વાયુથી પાણી સમારીયો પછી પાણી પર પૃથ્વી બનીજ, હરિં ૭
 ચારે પદાર્થો બની કરી રે ઘડીયો માણસનો ઘાટ,
 ત્યાર પછી આત્મારામ^૩ બેઠો રે રાજા થઈ તેમાં પાટ, હરિં ૮
 સકલ સર્વિ એક છે રે અજ્ઞાને ભૂદી દેખાય,
 વૃદ્ધિની^૪ ખુંદો ભૂદી ભૂદી સર્વે સમુદરીએ એક થાય, હરિં ૯

૧ આ ભજન આત્મજ્ઞાન સંબંધી છે અને સર્વ વસ્તુ જો કે જાણ
 જૂદા રૂપમાં જન્મ્યાવ છે પણ તત્ત્વ જોતાં તે એકજ છે એ સમજવે.
 છે. ૨ સ્વાંગ = પોતાનાં સ્વરૂપ. ૩ આત્મારામ = આત્મા; ૮૫
 ૪ વૃદ્ધિ = નરસાદ.

મે દેવ છે. તે શુદ્ધ સમજાયે,	
હી જ્યાં બેઠેમ તમારો નં જાયે.	અધુ ૩
હી આમજાન તમને ને જાશે,	
એયો દરીને તમારીજ પાને,	
રીંચ મનમા તમારો જરાશે.	અધુ ૪
હી રંગ લાગે કંઈ મુદ્દ મુદ્દએ,	
હી બીજા માંમે કે જનવ જનએ,	
જાની એ ને શાય છે જ્ઞાન દેનએ.	અધુ ૫

ભાગ્ય ૬૮.

ખોજ હરીનું કરોને.^૧

અધુ તમે ખોજ હરીનું કરોને,	
સમજીને નિયતિન ધ્યાન ધરોને.	અધુ ૧.
કોઠો તો શાકે છે માદરાજ પ્રવહે,	
હરી શું છે એની નમજન ન જાને.	
મંધારામા બટકોને જનમ ગુનમે,	અધુ ૧
શુદ્ધને તે પુછીને નિશ્ચ કરો ગુન,	
પછી એનું મંગળના ધ્યાન ધર. ગુન,	
ત્યારે તમને ઓગળશે પાપને આગન, અધુ ૨	
શુદ્ધ વીના જ્ઞાન કોઈને નવ થાયે,	
સમજામાં બટકે ને મનમા મુગ્ધાયે,	
વગર જ્ઞાન મુદ્ધિ એની કેમ શાયે ? અધુ ૩	
જ્ઞાની તમે શુદ્ધ ચરણ નિત્ય ચેચો,	

૧ ત્રણી જાગિ કરવા સુખથી ભજવ છે. ૨ માદરીમા પ્રવહે =
 ના ટોળાની માફક. ૩ અધુ = ૫૪.

વ ખબર કામ નહીં આવે ખાલકી દરવામે,
મગ તુજદો લેને આવે ઘડી ન આવે ટલ; સમજ૦ ૨
કુછ તુજદો કરના દોવે કર લે આવ ઘડીમે.
કાયાકા નહીં ભરોસા આવ પટે દે કલ! સમજ૦ ૩
યેને નેકી^૧ મુખેને નેકી ચડેને નેકી કા લ,
કોઈ તો મુસ્ત હે મીલવા લખટક હે હવચલ; સમજ૦ ૪
ની તુમ દુનિયામે આવે કુછ તો મુસ્ત સમાલો.
રત લે મુકા જાજ હારા નીકલ મકં બો પલ; સમજ૦ ૫

લજન સંગ્રહ સમાપ્ત.

મુખમલ્લ લઈ પોલી રે આનંદથી મહા મુનમાં, બહાલે ૪
 હરખે હાસવર લેટયા રે દુન્યા માતી દૂર ચર્ષ,
 અતિ આનંદ પામી રે બહાલાજીના દર્શનમાં, બહાલે ૫
 રંગરમિયાની આયે રે પ્રેમથી હું રંગ રમી,
 પ્રીતમજીને લેયા રે જ્ઞાનીએ દિલ દર્પણમાં, બહાલે ૬

વિવેચન—બહાલે શને પ્યારેને. વાંસડી શને બાંસડી.
 ગ્રાહી ગણ શને આટલે હો મઠ. રણીયામલ્લ શને પુષ્પમલ્લ,
 બદોન અમલ. પ્રેમ શને હરજીગલ દર્શન. વ્યાકૃત શને દીવાન-
 . પન. આદેલીઆ શને આથ ગેનેવાલી સર્ષવે; નાસકે, મનકે,
 દવામુકે, અનામુકે, અવાસ આગે અપાજન. રસિયા શને આપલ,
 મનમે મદોજન પેનેવાલ. સખી શને સર્ષ મુગ્ધ વૃન્દુ. વન શને
 મુનમોન લંમણ, વેગન, જાએ મદવીવન, અંજુડી. પાનળીયા શને
 નામુક, લલીક, રેલ સીંદન આમુકી દે. રેશ શને મહાન. નગમરાં
 શને નકારેલ, ગેમન, મુગ્ધ આવાજ સરાએ સરમલ વાજંત્ર શને
 દાઝ, બારો. વીણા શને બંન. પુન શને અથાથ લખાના તમજન-
 ગા. રવામગીયા શને પિયુ. સીંદન આમુકી દે. મેજ શને

૧. મુષ્પમલ્લ હોતો આદિ બાલિકા, વાગરસની કવિતાઓને. અર્થ સમજ
 માતા નથી અને હશે. અર્થએ અન્ય હો છે બેટા. મારે નેમને કું
 કાપામાં મરજીનું રદન સમજવ અને ખોલે અથ રુ છે તે બસાબર
 હામાં આવે કિયા દેનુડી ના વિવેચન સ્વભાવ સજી અન્યથા ખોલો
 કાંતોના અર્થ અને મુદાસા સારે કું કાપામાં હજારી કુંડું છે બસ
 જા કુંડુડી આદિ મરજીને અને નકારે. લખાવ છે. રા સામુડી આદિ
 રીને મુદારસ કાસને જાન લેવાના આવે છે, હા આરે રાન આદિ
 અગિ હાદી વિવેકે તમામ બાળનને મુદારસ કરવા સાર સ્વભાવે પોતાની
 મુષ્પમલ્લ રેમમાં પ્રખ્યાત રઈ સંપદા પ્રજનન વિદ્યા લેખોના રીતન
 લેખના રીતસા સારે આ અને આ પડની ચાર અર્જનેનું વિવેચન કુંડું
 છે; દિનુ દેતો આદિ અગિર, રાસની કવિતાથી શો; રા રોવાથી
 મુષ્પમલ્લમાં રીત કાપાની અર્થ અર્જ નથી; હો પડ દિનુ દેતોને
 આ વિવેચન સમજવ તે મારે કામુ કુંડું કાંતોના અર્થ ને અન્યથા છે.

મગધન કિમ્બલ અગ્રુ દનીતી. જલવજ દે એ : ૧. જલવજ એ
 જલવજ દે, એર જલોન દામ એ જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ
 મુખ્યમર લીધાએ દે, એ એ જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ
 નગધુમ્બા જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ
 કિમ્બલ મરંમર મીજાણા જાદમ જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ
 નાઓ મીજા એ : ૨. એ જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ
 રવકી મીજા એ. જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ
 જલે જલોન જલે જલમીજાણા એ એ જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ
 મર મીજાણી જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ
 દે એ જામરે જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ
 જા જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ
 મગધાણી જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ
 દો, એ જા જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ
 એર જા જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ
 જા જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ
 જીવકી દે એ એ જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ
 મુખાદી દે એ એ જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ
 દો એ જા જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ
 જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ
 જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ
 એર જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ એ જલવજ દે એ

- ૧ જીલાણા = જાવડા ૨ જીલા - જાવડા ૩ જલ = જલવજી આજન
 જલવજી મીજા. ૪ જલવજી જાવડા, પ્રતિ જલવજી = જલવજી. ૧ જીલા =
 જલવજ. ૭ જીલા = જામ, કિલા. ૮ જલવજી = જલવજી. ૯ જલવજી = જામ.
 ૧૦ જામ = જામ. ૧૧ જલવજી = જામ. ૧૨ જામીજી = જામીજી, જામી.
 ૧૩ જામી = જામી. ૧૪ જામી = જામી. ૧૫ જામી = જામી. ૧૬ જામી = જામી.
 ૧૭ જામી = જામી. ૧૮ જામી = જામી. ૧૯ જામી = જામી.
 ૨૦ જામી = જામી. ૨૧ જામી = જામી. ૨૨ જામી = જામી.

ઉસકા કોઈ આજા^૧ ઉસકે દિલમે માદ નહીં હોગા કે આંખ એસી,
 ઝોર નાક એસી હે, ઝોર મુંહ એસા હે, ચેહ ફૂલ ઉસકો ખમર
 નહીં હોગી, ફૂલ આંખે ઉસકી તરફ હોગી, ઝોર ટકટકી બાંધકર
 ઉસકી તરફ દેખા કરેગા, એસા આશકુંદા હાલ હોતા હે; ઝોર અમર
 ખુદાકી મારેફતવાલા આરફ હે તો ઉસકો વોહ આદમી આપના હો
 જાવેગા, ઝોર ઉસકે અંદર વોહ આરફે બીશ્વાહકો ખુદાહી નઝર આવેગા,
 ઝોર વોહ ઉસ આદમીકો નહીં દેખેગા. ઝોર ઉસસે વોહ આરફ જો
 રાજ રમઝ ઝોર નાઝ ન્યાઝ કરેગા વોહ ખુદાહીકે સાથ કરેગા કે અ-
 છાહને આપ ફરમાયા હે કે “ફ અમ નમા તો વરણુ ફસમ્મા વત્તહુકા”
 ઝોર મા મુકીમાકે અંદર જી જાળ જા મઝલકે નીચે ચેહ શેઅર હી હે—

શેઅરઃ—કે જા અરમાને દિલ મુંબિ જયુઝ હોસ્ત,

હરચે બીની બીદાકે મઝહરે ઝોસ્ત.

માને દિલકી આંખુંસે સિવાય ખુદાકે કુમરેકો મત દેખ, જો કુલ દેખે
 ઉસકો ખુદાકો દેખનેકા આપના દેખ. મગર હરેકકે વારતે એસા નહીં હે
 કે જમાને હાલમે એસે લોગ હે કે નફસકે તાલિખ^૨ ઝોર શેહવત^૩ ગાલિખ^૪
 ઝોર બહુનૈયતીસે ફીસીકી તરફ દેખે ચેહ હરામ હે. ઝોર કયામતમે^૫
 અજાહ તાઅસા કલખ ગરમ કરકે ઉનકી આંખોમે ડાસેગા, ચેહ અજાખ^૬
 ઉનકો હરામમે^૭ હોગા, ઝોર આદમી નેક યા બદ ઉસકે અકવાસમે^૮
 ઝોર અફઆલમે^૯ ઝોર અલનમે^{૧૦} માલુમ હો જાતા હે, ઝોર આરાક
 ઝોર આરફતો પોશીદ રહેતા હી નહીં હે, વોહ તો જો હોશિયાર
 લોગ હે, વોહ ઉસકો સમજ હી લેતે હે, મગર ઉસકે દેખનેકો આંખે
 ચાહીએ, માને જો હસદકી^{૧૧} આંખસે દેખેગા ઉસકો માલુમ ન હોગા,
 ઝોર જો મહોળતકી આંખસે દેખેગા તો ઉસકો માલુમ હોગા. જો
 હસદકી આંખસે દેખતા હે ઉસકો અપને એખ ઉસકે અંદર નઝર આતે
 હે, ઝોર ઉસ પર વોહ બહુઆની કરતા હે; કયું કે હદીસ સરીખમે

૧ આજા = શરીરનો ભાગ, અવયવ. ૨ તાલિખ = આધીન. ૩ શેહવત =
 કામદેવ. ૪ ગાલિખ = છતાંપણ. ૫ કયામત = મહો પ્રલય. ૬ અજાખ =
 શિશુ, કુ:ખ. ૭ હરામ = મહો પ્રલય પછી વખાન મરેલાં પ્રાણીઓની પાપ
 પુણ્યને જવાબ દેવાને ઉકવાની દસા. ૮ અકવાસ = બોલવાત. ૯ હસદ = ઇર્ષ્યા.

લીખ્યા છે કે "અણુ દર્શાવે મુઝામુલ દર્શાવે" અને આદ્ય
આદ્યથી આપના છે, ઉપર પાસે પોદ આપની પુરુષને કહે છે આદ્ય
રોમેશ, કોર કોર પર બહુમુખી કરે, કોર દર્શાવે મેદાન નરુ-
દાર અણુવે વસુધાની દર્શાવે છે "અણુ દર્શાવે મુખીન ખેડ" - ૧.૧
મુદ રેર ભેડ, કોર કોરથી એમ રો- કોર પીપત ખેડ કરે
અણુ દર્શાવે અણુવે દર્શાવે મેદાન નરુ- અણુવે વસુધાની
અણુ દર્શાવે આ તે પોદ આપની પુરુષને કહે છે અણુ દર્શાવે
કોર કોરથી પુરુ કરે આ કોર ને કરે અણુ આપના મેદાન, એ-
પુર ને આદ્યથી દોર ને કોર કોર આપ ને કરે નરુ આપના
વેદ કોર આપના છે, કોર ને રે ર, અણુ ને કરે નરુ આપના
પોદ પુર ને દોર ને કોર આપ ને કરે નરુ આપના
"અણુ દર્શાવે મુખીન ખેડ" પર કોર આપના દર્શાવે અણુ-
દર્શાવે અણુવે સીધી દર્શાવે અણુ. મેદાન નરુ રે.
અણુવે વસુધાની દર્શાવે એ ને અણુ પુરુ દર્શાવે, એ અણુ
મીન કરે એ, એ અણુ કોર કોર આપના દર્શાવે વસુધા કોર
કોર કોર નરુ આપના, અને એ અણુ દર્શાવે આપના દર્શાવે
અણુ દર્શાવે અણુ વા કોર કોર ને રે અણુ દર્શાવે આપના- અણુ
પોર, વેદ દર્શાવે છે.

ગરબી ૨.

મારા મોઢે આવે છે.

૧. મુખી પાસે છે ૧.૬.

આપે આપેને અણુવે અણુ મોઢે આવે છે, આપે ૧
દર્શાવે અણુને દર્શાવે દર્શાવે દર્શાવે આવે છે, આપે ૧
દર્શાવે અણુને દર્શાવે હું હું અણુ સમ અણુને,
સાચા અણુ રજામગીયા મુંદરને અણુ છે, આપે ૨

૧ અણુ-નિર્ણય ૨ અણુ-અણુ અણુ ૦, ૧ અણુ-અણુ
અણુ ૦.૧ ૦.

બી ફરિયાદી દે "દરિયાવા દા વન મુને દરિયા મેં વરે દમ વ આમ
 દમ વચાણીન વન મુને દરિયા કુમુને દમ વ નેવને દમ" વાને આ
 દાખલા ગુજારી મુરુમુકી નવી દેખવા દે કે ગુમને દરિયાવા લગ જન
 દોમુને દેખનેકે વસ્તે દર ગુમુ દોવે. ધર્મી દરિયા, આગ વગી નમુ
 આગ વગી મુમુ, આગ વગી દમુને વધા દેવે, આગ વ
 ગુમુને આમુમુકી નવી દેખવા દે કે મુમુને દોમુને / આગ વ
 ધર્મી નમુકાં વધે, આગ વધવા નાવ. વધ, આગ વધે ન વધ
 શીમુકા; વેદ મુમુ દોમુને વધવાનેકે વસ્તે હમે દે, આગ વ
 ઉમુકી મધાગન આગ ધર્મવાસ નવી મધાને ને. વેદ ગુમુને
 આમુમુકી બી નવી દેખવા દે, મધા વેદ ગુમુને દિવસ આગ વ
 નેવમુકી દેખવા દે, આગ વગીન વધવાને હા મુમુ દે. દમ
 આગ વેગ કમીકી મધાગન આગ ધર્મવાસને દિવસ મુમુને
 નાગ વસ્તે દે, આગ વસ્તે ધર્મ આગ વધવાને દમ મુમુ હમે
 આગ વસ્તે નાગ વધવા હમેકે વામો આગ વસ્તે દિવસ વધ
 લીવે વધને વધે દમુકે આમને આમુમુકે વેદને વધે હમે દે.
 આગ વધવા વધે દે. વધને કે કમી વેદમુકી દિવસ વધ
 આગ વધવા વધે દે દમુકે આમને વધ વધવાને વધે
 દે વધવા આગ વધવાને વધ વધવાને વધે વધવાને વધે વધવાને વધે

દોહરા—આ દમુ વધ વધે વધે વધે વધે,
 વે વધવા વધવા વધે વધે વધવા વધે.

વેદ વેદમુકી મુમુકેકે વધવા વધે, વધવા વેદ મુમુકી
 ગુમુ દોમુકે વેદમુકી નવી દેખવા દે. વધ કે વેદ મુમુકી મુમુ
 વધવા વધવાને દે, આગ વધે વધવાને વધ વધે મુમુકી લી
 વધવાને મુમુ વધે દે. દમુકે વધવાને વધ વધવાને વધે વધવાને વધે

હવે તે હમથી ઘરમાં કેમ રહેવાય ને ?

આંધુડાં ચાલે રે મારી આંખમાં,
પિયુ વિના મને માંદર ખાવા ધાય ને, શા માટે ૧

બીજે મુજને બહુ દુઃખમાં નાખી મયા,
રાત્રે રાત્રું હઠાટે થાય ઉચાટ ને,
જાત પાણી મેં મુક્યું મારા વાલમાં,
બેઠી બેઠ ચાર દીશા તમ વાટ ને, શા માટે ૨

ત્રિજે હમને તાણીને તરછોડીયાં,
હવે તો કોને શું કરીએ ઉપાય ને ?
કૂવામાં કાપી રે સારો ? ક્યામજા,
એવો ગજબ તો ગરીબ ઉપર નવ થાય ને, શા માટે ૩

થાયે તે ચિંતા ઘણી માસ ચિત્તમાં,
રોઈ રોઈને કયમ બાથે મારી સત ને ?
હઠાટે તો ઉઠે રે દુઃખના ડુંગરા,
કોના આમળ કહીએ દુઃખની વાત ને ? શા માટે ૪

સંચમે પિયુના કારણ હું ઘેલી ધઈ,
જામમાં મુજને બંધ થઈ નવ થાય ને,
સખીઓમાં બેઠીને હવે હું શું કરું ?
પિયુ વિના એજે જન્મારો બાય ને, શા માટે ૫

છૂટે છૂટે કેશે વનમાં હું ગઈ,
ઘર મુક્યું ને મુક્યો સખીનો સાથ ને,
માહેલીએ સદુ કહે સખી ઘેલી ધઈ,
ભાન બુલી ને હૈયું નથી મુજ હાય ને, શા માટે ૬

૧ કૂવામાં કાપી રે સારો = કૂવામાંથી કાઢવા મને દોરડાં બાંધી જે-
મયા લાગ્યા અને પછા તમે અમવચના તે દોરડાં કાપી નાખ્યાં, હવે
અમારી શી દશા ? એ મતલબ ૩. ૨ બંધ = સાંતિ, કન.

તેરથે તારા કાળે હું ત્યાગી થઈ,
 પર તજીને મેં મુખ્યો મો સંસાર બે,
 મોહનજી વખતે રે હું મોહી રહી,
 હું તારી ઘણી ને હું મુજ જરયાર બે, શા માટે ૧૩
 આપ્યો અગુરુઈ કરી રે મેં ઘણી,
 આઈ પોઈને શણગાર સજીયા સોગ બે,
 કૃપા કરીને એજે આપો રે ઘણી,
 મળે વગગીને બોલો મીઠા બોલ બે, શા માટે ૧૪
 પુનમે તો પુન્યદાન દીધું મેં ઘણું,
 આઈ પોઈને નિત્ય લીધું હરિનામ બે,
 કામકાજ મો મુખ્યું રે સંસારનું,
 ત્યારે હરિ મેં લેયા દામો દામ બે, શા માટે ૧૫
 પંદર તિથિએ ગાઈને પૂરી કરી,
 સંવત જોગણીએ ઊબીસની આવ બે,
 જોડ વરી ચોથે રે બેથી બે ઘણી
 જ્ઞાની થઈને કહું છું માત્ર લાલ બે, શા માટે ૧૬

ગરબી ૧૨.

મારા મ્હોલે પધારો વાલમા.^૧

(પ્રેમી પ્રેમી પ્રેમી રે—બે ગદ્ય)

વાલમા વાલમા વાલમા રે મારા મ્હોલે પધારો વાલમા,
 ઘણો લટકો કરો છો આલમાં રે, મારા મ્હોલે ૦ ટેક.
 પહેલી તે વાર બહાણ મીતિ કરીને
 નાખી ગયા છો જંબળમાં રે, મારા મ્હોલે ૧

૧ આ ગાંધી લખિયુ જાણતી છે, વિરોધી પ્રેમીના લક્ષણ.

દેવ મંત્રાયે દવે કહાવું મંદેયો ?
 દેવ મંત્રનું નથી ઉપકારી,   મેદન બ્રહ્મા ૭
 મારું ગુજર દવે નથી દરજામાં,
 મને ગરીબને શિદને વિચારી ?   મેદન બ્રહ્મા ૮
 દીરખ ફરીને જાવે મારું મંદિરીએ,
 મને બગલી ગુજરે ઉપકારી,   મેદન બ્રહ્મા ૯
 દમ જ્ઞાનીના પર દયા દે કરીને,
 મને દર્શન દોને જાડ વારી,   મેદન બ્રહ્મા ૧૦

ગરખી ૧૪.

જાવો તો જાડ હું વારી !

(પ્રેમની પ્રેમની પ્રેમની કે—એ મદ)

જાવો તો જાડ હું વારી,   મેદન તમે,   જાવો ૦ રેક.
 ચરણે તમારા બ્રહ્મા શીષ નમાવું,
 સુખના પર જાડ બલીદારી,   મેદન તમે ૦ ૧
 તમે જાવો તો બ્રહ્મા પ્રેમ રસ પીજીએ,
 પ્રેમના તમે અધિકારી,   મેદન તમે ૦ ૨
 પ્રેમનું તે ધામ મને ખાડું લાગે છે,
 ત્યાં છે તમારી સ્વામી,   મેદન તમે ૦ ૩
 તમારા ઉપર મને પ્રેમ ઘણું છે,
 શું બધે તે દુનિયા નાલી !   મેદન તમે ૦ ૪
 પ્રેમની તે દેર મને કી છે હિરમાં,
 જાનંદ યથે છે બહુ જાણી,   મેદન તમે ૦ ૫
 પ્રેમ નગરને વચ્ચે આ જ્ઞાની,
 પ્રેમની ઈશ્વર છે મન પાલી,   મેદન તમે ૦ ૬

ગરબી ૧૬.

મહંમદ મીકરું નામ છે તમારું.^૧

(પ્રેમની પ્રેમની પ્રેમની રે—એ તાલ)

મીકરું નામ છે તમારું, હે મહંમદ ! મીકરું ટેક.
 મીકરું છાત્રે છે મને નામ હે મહંમદ,
 રૂઢીયામાં ઘણું ખ્યારું ખ્યારું, હે મહંમદ ૧
 બીજે તે જોવે કોઈ નથી રે પદાર્થ,
 જોઈ તમારું નામ ચારું, હે મહંમદ ૨
 એવા મીઠાઈ રૂપ ચારે ને સુખડી,
 સર્વે તમારા ઉપર વારું, હે મહંમદ ૩
 જેટલાં જગતમાં છે નામ ધરાયાં,
 સર્વેમાં રૂપ છે તમારું, હે મહંમદ ૪
 તમારા અંગથી તો મુદિ રચી છે,
 તમારું રૂપ છે અખારું, હે મહંમદ ૫
 જે જે પદાર્થ છે આ જગતમાં
 કોઈ નથી તમથી ન્યારું, હે મહંમદ ૬
 તમે તે પ્રેમથી આ લીલા કરી છે,
 સર્વેમાં તમને હું ધારું, હે મહંમદ ૭
 તમે તો પ્રયમમાં અલેખ રહીને
 પછી તમે પ્રણ રૂપ ધારું, હે મહંમદ ૮
 તે છેજ પ્રણનું નામ આ મહંમદ,
 તેથી આ જગત ચમારું, હે મહંમદ ૯
 સર્વેમાં વ્યાપક^૨ છે નૃત તમારું,

૧ પ્રેમસ્વપ્નની મતળી છે. નામ દેવ કોટલ છે, માર જવદારમાં
 નામ જુદાં જુદાં પોતાં છે. ૨ વ્યાપક=મતી રહેલું.

દિન ^૧ છે તમારો બંદાવા સર્વેથી સાચી,	
તેની શું ઉપમા અપારી !	નખીલું ૩
તેના તે શુભ દોઈ જાની રે બાણે,	
બાણે શું મૂરખ અનાદી !	નખીલું ૪
હોબ મોદ દામ દોષ કર્મને હણવા,	
શબ્દો છે ખટખટ દો ધારી,	નખીલું ૫
ત્રેસઠ વરસમાં અજ સવા મણુ ખાધું, ^૨	
ઉધ ને અદાર નાખ્યો દારી,	નખીલું ૬
વપ જપ પુન્ય દાન ધ્યાન માંડે રહેવા,	
મદા દયાવંત છે બલિદારી,	નખીલું ૭
તમારા જેવો દોઈ થયો નહીં થાગે,	
તમે સર્વના છે ઉપદારી,	નખીલું ૮
જાની તો નિર્ધ છે દાસ તમારો,	
મને દેખાવો મુશ ખારી,	નખીલું ૯

ગરબી ૧૮.

બાલો જઈએ રે.^૩

(સખી પાવેની પદ્મીન—એ રાદ.)

સખી દરિ મળવાના દાજ બાલો જઈએ રે,	
હવે ત્યાગી નો મંત્રાર સન્મુખ રહીએ રે.	૧
સખી નિરુત્તિથી ધ્યાન દરિનું પરીએ રે,	
મન તુરંત ફેરા બંદેમ તો વશ કરીએ રે.	૨
સખી મુન સમુદ્ર માંદ દુબડી ખાઈએ રે,	

૧ દિન-૧૫મં. ૨ પિપ્પલ ૧૩ વરો મુખી છળા બંને તે ૧૧મીએ
તેમણે માથ સવા મણુ અનાજ ખાધું દરું ૩ બલિશુએ ૧૧૨૦ની મરજી
સમાવિસ્તર જવાવવામાં આવ્યું છે.

તું નિર્લેપ નિર્ભય નૂરે નિયતારી રે.	૨
ગુજ અગમ અગેચર વાસ વસવું બારી રે,	
બ્યાં વાળં વાગે ગુર કુમ અપારી રે.	૩
ગીતું નિર્ભય વરસે નૂર વરસે મેલી રે,	
ત્યાં જનદહનો છે ચોર અખંડ બ્યોલી રે.	૪
તું પ્રેમ ધામના માંહિ મેલે મેલે રે,	
તને જ્ઞાની પ્રભી દોઈ વિરલો બલે રે.	૫
હરે અવધટ ઘાટ મેગપ મારો બ્હાલો રે,	
બ્યાં ધણી રે વસતી વાટ ઉડતી ચાલો રે.	૬
તું બેલો નિર્લેપ રૂપ અંતરજામી રે,	
તને કેમ હરી પ્યોલે દોઈ મારા સ્વામી રે ?	૭
હું તો બેડ પ્રત્યક્ષ રૂપ જ્ઞામાં લાડું રે,	
અતિ અનંદ ધમ્યું અણ મનડું મારું રે.	૮
મેં તો ઘટપટ પરમટ અણ ગુજને લીધો રે,	
નારો ઇલજલ લાભો ગ્વામ મુજને મીઠો રે.	૯
તું તો રમી રંદા તો માંદ ત્રાથી ન્યારો રે,	
ન બલે લાય દોઈ બેર અપારો રે.	૧૦
લમ જ્ઞાની હરે છે વલ સાચી મને રે,	
મારો દરિ વસે મુજ માંદ રહે છે ઇને રે.	૧૧

ગરબી ૨૦.

ગરબી જ્ઞાનીની ચાલી સાર.*

(ગરબી વાગેની વાટીન—એ ગદ)

ગરબી જ્ઞાનીની ચાલી સાર જ્ઞાની બલે રે,	
અજ્ઞાનીન મન કાર અદોઃ બલે રે.	૧

* જ્ઞાનના પરિપા અરે તેના અધિકારી વિષે આ ગરબી છે.

કણુલની કાકીને સ્વાદ તે શું બલે ર ?

સખી મદા દરિયાનો મનુષ્ય અપમમ્મની ર,

અધ્યાતમી અનુભવી દેવ અપમધ્યાની ર,

તે તે જ્ઞાન અનુર માંદ અમી રસ ચાખે ર,

તે તે પ્રેમ સ્હેરના માંદ અમમ હુણ જાખે ર,

અમની મૂઝા મૂઝ પશુ સંસારી ર,

શું બલે જ્ઞાનની વાત ગુણ બેદારી ર ?

તે તે મેલક અધ્યને જ મદા અમની ર,

શું બલે અનુરની જ વાતે છાની ર ?

કેવે લાખે ખેલે દેવ કેવે ઉડે ર ?

તેમાં શું શું પાડે દેવ જ્ઞાની કુંડે ર

તે તે દેશે અધ્યને કશું નવ બલે ર,

એ તે કાલ કચરો મિલ મનમાં બલે ર,

સખી જાંવ દાઘથી દૂર તે નવ રેખે ર,

સખી સમુદ્રને તે જાત તે શું રેખે ર ?

એવે અમનીન મન દેવ અંધારી ર,

તેને કુલિ સ્વાંથી દેવ મનમાં વિચારી ર ?

સખી જ્ઞાની કદે છે વાત મને સ્વાધી ર,

એમાં અપમમ્મ નવ દેવ તે હુણ કાચી ર,

૧ અપમમ્મ

૨ મેલક-મેલક દેશને દેવ અપ દેવ
સેવાના પાત્રના અધ્યને બલે કાલકુલ જાત દેવ છે બલે સમુદ્રને
સમજને નહીં તેવ અપની પાત્રના અપ દેવ સદાસદ અપ
અંધારને બંધ છે બલે તેને અપમમ્મની કંઈ જાત દેવ નહીં

- સખી પછી મદ્યમુખ માંદિ યગલાં ધરીએ રે.
ત્યાં પ્રેમ લહેરંની સાથ દમલાં બંરીએ રે. ૧૧
- સખી તે દેટે મેઘન આવે આગે રે,
ત્યાં દિસે સ્વર્ગનું રૂપ મૂર્તિ બાગે રે. ૧૨
- સખી મદા સુંદર ત્યાં રૂપ દેવતાઈ ભેશે રે,
તમે ત્યાંથી બાગે પાર ત્યાં ના મ્હેશે રે. ૧૩
- સખી પછી અવખનું ધામ આગમ આવે રે,
ત્યાં વાતં વાગે ગુરુ ધુમ મચાવે રે. ૧૪
- સખી વરસે નૂર અપાર આપણુ ભેઈએ રે,
ત્યાં ભુલી શરીરનું જ્ઞાન અવખ પર મોટીએ રે. ૧૫
- સખી ભેઈએ નિરંજન રૂપ સાચું નિરખી રે,
નથી કહેવા જેવી વાત ભેવા સરખી રે. ૧૬
- સખી ભેવા જેવો ખેલ દીકા દરખી રે,
ત્યાં ધુમ મચી છે અપાર ભેવા સરખી રે. ૧૭
- સખી અવખ નિરંજન ભેઈ મુજ મન મોહુ રે,
માફે દુઃખ વિયોગનું આજ સર્વે ખોમું રે. ૧૮
- સખી યથો ઘણો આનંદ દુઃખા છુટી રે,
સખી પ્રેમ લહેર મન માંદિ મારે ઉડી રે. ૧૯
- સખી મમન યમું મન આજ પ્રેમ રસ પીધો રે,
તણ આપો અવખનો આજ દર્યાન દીકા રે. ૨૦
- સખી અંબણા જન વાત તે શું બાલે રે ?
દાસ જ્ઞાની પિયુના સાથ મોભે માલે રે. ૨૧

- ૧૧
૧૨
૧૩
૧૪
૧૫
૧૬
- મોઢા મજાનું માસ નાથ કથારે થાયે રે ?
હાથીના દિન દુઃખ મને થઈ ગયે રે,
હું જાર વરસની નર દિવસ દેખ જાયે રે ?
તેરમ ત્રિયા થાય જાર બેગનમાં રે,
હરિ આવે મારે મોઢાલ વિચારે મનમાં રે.
ચોથો ચંચળ નર ચતુરધી હાવી રે,
મેં તે સંઘા સોગ સજ્જનર વધારું જાવી રે.
પુનમે પિયુષ પાસ જામરી જાબ્યા રે,
દુઃખ કીધાં સર્વે નાથ મુખરસ હાબ્યા રે.
જા જ્ઞાની બોલ્યે: વેલુ તિલિ થઈ પુરી રે,
હું ચાકર ચરણોને જ રહું છું હજુરી રે.

ગરબી ૨૨.

પડવે દીધી પ્રીત પિયુના સાથે રે.^૧

(જામી પડવેની વાણી—એ ગદ્ય.)

- ૧
૨
૩
- પડવે દીધી પ્રીત પિયુના સાથે રે,
માસ બહારે જાબ્યાં વેલુ મુજને હાયે રે.
બીજે જલુ દુઃખ થાય નથા શું બહારા રે ?
હવે મુજથી દેખ રહેવાય બેગન જાગ્ય રે ?
ત્રીજે લખાઈ કાજ થઈ છું થહેલી રે,
મુજને સખી મારી વાત પ્રીતિ થહેલી રે.
ચોથે ચતુર વર જાજ વહેલા ચાલે રે,

૧ આ વારસુ સમાજની સંપૂર્ણ જોડે પરાક્રમના જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ
માથે છે, અને પામ્યાનું દેવ સમજવે છે. ૨ જામીનું ચારસની
તિલિયા છે, પ્રિયસ્વામીનાં છે.

ગદગ્રી ૨૪.

હક્કા હામ હોધ અર્થે ત્યાગો કે.

(૧૫૫નિમ્ન શ્લોકો ગદગ્રી ૨૪—૩૦)

૧. અપુ અનુષ્ઠ અર્થે દશે દેને. ૧
 ૨. હક્કા હામ હોધ અર્થે ત્યાગો કે, કુલ કષ્ટ કુનંતથી ભગો કે, ૨
 ૩. નિજ ભાભા જોજવા ભાગે, ૩
 ૪. અપુ અનુષ્ઠ અર્થે દશે દેને, ૪
 ૫. અપુ ત્યાગો તો દશેન થયે, ૫
 ૬. અપુ ભાભા જોજવા ભાગે, ૬
 ૭. અપુ ભાભા જોજવા ભાગે, ૭
 ૮. અપુ ભાભા જોજવા ભાગે, ૮
 ૯. અપુ ભાભા જોજવા ભાગે, ૯
 ૧૦. અપુ ભાભા જોજવા ભાગે, ૧૦
 ૧૧. અપુ ભાભા જોજવા ભાગે, ૧૧
 ૧૨. અપુ ભાભા જોજવા ભાગે, ૧૨
 ૧૩. અપુ ભાભા જોજવા ભાગે, ૧૩
 ૧૪. અપુ ભાભા જોજવા ભાગે, ૧૪
 ૧૫. અપુ ભાભા જોજવા ભાગે, ૧૫
 ૧૬. અપુ ભાભા જોજવા ભાગે, ૧૬
 ૧૭. અપુ ભાભા જોજવા ભાગે, ૧૭
 ૧૮. અપુ ભાભા જોજવા ભાગે, ૧૮
 ૧૯. અપુ ભાભા જોજવા ભાગે, ૧૯
 ૨૦. અપુ ભાભા જોજવા ભાગે, ૨૦
 ૨૧. અપુ ભાભા જોજવા ભાગે, ૨૧
 ૨૨. અપુ ભાભા જોજવા ભાગે, ૨૨
 ૨૩. અપુ ભાભા જોજવા ભાગે, ૨૩
 ૨૪. અપુ ભાભા જોજવા ભાગે, ૨૪
 ૨૫. અપુ ભાભા જોજવા ભાગે, ૨૫
 ૨૬. અપુ ભાભા જોજવા ભાગે, ૨૬
 ૨૭. અપુ ભાભા જોજવા ભાગે, ૨૭
 ૨૮. અપુ ભાભા જોજવા ભાગે, ૨૮
 ૨૯. અપુ ભાભા જોજવા ભાગે, ૨૯
 ૩૦. અપુ ભાભા જોજવા ભાગે, ૩૦

રસી સખેને કુરવીને વાર દે, તેના સ્વામી ને પ્રાણધાર દે,
 તે તે બેઠી ઉઠાવે પાર, સાધુ સં-મુખ ૦ ૨૪
 હજી હાજ થયો તમને આરો દે, અજાનનું અંધારું ભરો દે,
 પછી ઘટપટ સ્વામી દેખારો, સાધુ સં-મુખ ૦ ૨૫
 વગ્યા વાટ ઘણી છે વાંધી દે, નવ ભેભે શુર વિના જાંધી દે,
 એ તે વાટ છે સવ શુરાંધી, સાધુ સં-મુખ ૦ ૨૬
 સસ્ત્રા સાખિત રહેશે સદાય દે, મન હનવાથી વિનાશ થાય દે,
 સર્વે મહેનત અકારજ ભય, સાધુ સં-મુખ ૦ ૨૭
 વખા ખાતરી મનમાં આણે દે, સાચી વાત મરૂની બણે દે,
 નિત્ય નામ હરિનું વખણે, સાધુ સં-મુખ ૦ ૨૮
 અથા શુદ્ધ સખો તમે મનને દે, નિશ્ચિ બણે શુરના વચનને દે,
 દરી અર્પણ તન મન મનને, સાધુ સં-મુખ ૦ ૨૯
 દડ્ડા હાય ભેડીને શુરને દે, ઘણા ભાવે ભજોને પ્રભુને દે,
 પ્રભુ મહા પદ આપે લયુન, સાધુ સં-મુખ ૦ ૩૦
 કાંઈ આઈ જવાથી સમાધી દે, ને કોઈ કરશે ક્રિયા સમજવાધી દે,
 તેની ભગે આ ભવની ઉપાધી, સાધુ સં-મુખ ૦ ૩૧
 કર ભેડી કહે કાઝી અનવર દે, નામ જ્ઞાની દિવિયાની અંદર દે,
 હું હું જ્ઞાનીના ચરણને આકર, સાધુ સં-મુખ ૦ ૩૨

ગરબી ૨૫.

મોહનજી બહાલા મારા ઘેર આવો દે. ૧

(સ્ફુર્નિયમ ફરેમાં રહેને રહેને ગદ.)

મોહનજી બહાલા મારા ઘેર આવો દે.

મરતક મહિને દંધ અમાત્ર દે, અમને મેલી જવા છે ન્યાય દે,

હાથ દર્શન દોને તમારાં,

મોહનજી બહાલા ૦ ૧

૧ અગિયારમીના મહિના ૭, પ્રમત્તરજ મત્તનું ૭.

ગરખી ૨૬.

સખી કોઈ કંઈને સમજાવે રે.^૧
(સ્વપ્રતિયમ હરેમાં રહેને રે—એ સદ.)

સખી કોઈ કંઈને સમજાવે રે,
કારણક માસે કહું ત્યાહેલી રે, મોહન મુજને ગયા છે મેલી રે,
કોણ યાગે હવે માસે ભેલી ? સખી કોઈં ૧
માનસ માસે મરણ માડું યાગે રે, માસે બહાલે નથી મારી પાસે રે,
મારો જોજે જન્માસે જાયે, સખી કોઈં ૨
પોષ માસે પિયુ ક્યારે પાડે રે ? કોની સાથે સંદેશા હું કહાવું રે ?
બહાલો આવે તો વારી હું જાડે, સખી કોઈં ૩
માદ માસ મને નવ જાય રે, કોણ જાણે હવે કેમ યાય રે ?
મને મહિર ખાવાને ધાય, સખી કોઈં ૪
કામલ માસે શ્રીકર ધણી આવી રે, મારી આંખે આંમુડાં લાવી રે,
મને તેજ કદાઈમાં^૧ લાવી, સખી કોઈં ૫
ચૈતર ચૈત્યા^૨ ઉનાગના તડકા રે, મારા અંગમાં લાગ્યા ભડકા રે,
માડું કાળજું ખાય છે કદકા,^૩ સખી કોઈં ૬
વૈયાખે વિપવ બહુ જામને રે, સખી કોઈં ૭
બહાલો માને નહીં માન સમને,^૪ સખી કોઈં ૮
જેઠ માસે જીવણ પાને જાવું રે, મંદિર મળીએ આમ લગાવું રે,
તું તે વેથ ભેગીને જાવું, સખી કોઈં ૯
પચાસ માસે ઉત્તમ દરિકાજે રે, મને વેથ ભેગીને છાજે રે,
રા મુખ પર ભટ્ટવિ બિરાજે, સખી કોઈં ૧૦

૧ ભલિયુ ચારકના મટીના ઉ. ઉદી ૬૬ ઉપાધી જગમ ૦ ૬
૨ નાગી સં ૧૬૨૧ ના એ ૨૬ ૧ ના કિલે ભવવપામાં આવે ઉ.
૩ કદકા-લોહનું પાકન. ૪ લાવી-ભાડે, સગવડ ૪ લેવા-ભરવ
૫ તેવાર ૧૬૫ ૫ ૧૬૫-૧૬૬ ૫૬૬ ૬૬૬. ૧ સમ-સમન.

દોળી ચાત્રી દિવસ બળે તનમાં,
 ચેતર માસે ચતુર નર આવે દે, મોદન બ્હાલા માસ મંદિર આવે દે,
 સેજલપીમાં વિઠ્ઠલવર આવે,
 આવે હરિં ૫
 વેશાખે તપે તન માફે દે, બ્હાલા પર હું લવટે વાફે દે,
 આવે હરિં ૬
 મોદન મને દર્શન દે વાફે,
 આવે હરિં ૭
 નેઠે તે લવજુથી રમીએ દે, લોજન કરી ભેત્રાં જમીએ દે,
 આવે હરિં ૮
 મોદન વાસ મનમાં જમે જમીએ,
 આવે હરિં ૯
 અષ્ટાદે તે અવગન્ય સ્વામી દે, આવે બ્હાલા વિઠ્ઠલવર નામી દે,
 આવે હરિં ૧૦
 બ્હાલા વિના દુઃખમાં હું પામી,
 આવે હરિં ૧૧
 આવજે સ્વામીને શું કરીએ દે, બ્હાલા વિના મુનાં કેમ રહીએ દે ?
 આવે હરિં ૧૨
 સ્વામી વાસ ભેત્રાં ક્યાં ઘર્ષે ?
 આવે હરિં ૧૩
 બપોરવે તે ભરવાર બહુ બ્હાલા દે, મોદન વિના મંદિરીયાં કાળાં દે,
 આવે હરિં ૧૪
 લવજુ કરો મંદિર અજવાળાં,
 આવે હરિં ૧૫
 આસે તે આપ આબ્યા બ્હાલા દે, જોયા મેં લવજુજના આળા દે,
 આવે હરિં ૧૬
 ઘણાં માદે મંદિર અજવાળાં,
 આવે હરિં ૧૭
 અધિક મામ જાનીને સારો દે, તેમાં હરિ મલલજ માદો દે,
 આવે હરિં ૧૮
 મોદન બ્હાલા મુખડે નિરખું વાદો,
 આવે હરિં ૧૯

મરખી ૨૮.

કહોને સખી સયામ વિના કેમ રહીએ દે ?

(સ્પર્શનગમ હોમાં રહેને દે—એ સદ.)

કહોને સખી સયામ વિના કેમ રહીએ દે ?
 યાનિવારે સખી માસ સ્વામી દે, મહામુનમાં સદા પ્રેમધામી દે
 મને મગન નથી મોહજામી,
 કહોને સખી ૧
 ૧ સખીવિના સાત વાર છે. દુષ્ટશબ્દો સનિવારે જરૂરે વાર મળે છે.

મહે મને માત્ર નવજી, જેમ મને જાંડ કુધ, કાસ્તકે ૦
 સુજ ઘટમાં પરમટ ચર્ધ, કરને અમને શુદ્ધ, કાસ્તકે ૦
 કામજી આબો હો સખી, આવી દિગ્ગજની આંચ, કાસ્તકે ૦
 બહાણ માત્ર નવ આવીયા, મહીન વહી ગયા પાંચ, કાસ્તકે ૦
 ચેવર ચારે દિગ્ગજ બેડ વાટ બહાણની જડ, કાસ્તકે ૦
 કમ કશું કુરે નહીં, પેલી કહે મને ચડ, કાસ્તકે ૦
 વેશજે બેલેરા આવજે બહાણ બેડ વારી વાટ, કાસ્તકે ૦
 મુની રહી મુજ સેજી, મુની દીગ્ગજખાટ, કાસ્તકે ૦
 જેઠે જેમ મજ્યો નહીં, બહાણી છે વિયોજ, કાસ્તકે ૦
 આવો પ્રીતમ પાવજ, સુજી કશે મંજેજ, કાસ્તકે ૦
 અપાક આબો આગુર માસો, આવો ઉત્તમ લાલ, કાસ્તકે ૦
 બહાણ વમાસ વિજેગમાં છે રે થણી જલજ, કાસ્તકે ૦
 આવજે મુંદરી કોઠી, શું કહે કુઝની વાવ ? કાસ્તકે ૦
 સરખી આદેલી રંમે રમે, આ દિગ્ગજ સ્વખી આથ, કાસ્તકે ૦
 સદરવો ભલે વરખીયો, ટાકું થયું તેથી વંન, કાસ્તકે ૦
 મુકાં કાક લીલાં થયાં, ભજે રે અમારું વંન, કાસ્તકે ૦
 આસો આવી વધામણી, બહાણ મગજની આથ, કાસ્તકે ૦
 ઘટમાં માત્ર પ્રકટ થયા, પિયુજ પાસેના પાસ, કાસ્તકે ૦
 અધિકે જ્ઞાનીની વિનવી જે કાક અમજે તેલ, કાસ્તકે ૦
 રેશં મજીયો મંદિરમાં જ્યાં ત્યાં જોને જોલ, કાસ્તકે ૦

ગરબી ૩૦.

પહેલાં તો મુન હતું સાંભળો. ૧
 (નિશ્ચય-વૈરમી વગમાં—એ રુદ.)

પહેલાં તો મુન હતું સાંભળો, કાક નહોતું સ્થાન, પહેલાં ૧
 અનમ અલોપ વસુ હતી, નહોતું નમ નિશ્ચય, પહેલાં ૧
 ૧ સંસ્કારની કાલિ સંજ્ઞા આ કાલ છે.

તેમાં પોતે પ્રકટ થયા ત્યાં જાગી જાણ્યોત, પહેલાં ૧૪
 તેમાંથી એટા જિંદ થયા, એટા જાવવારી સંત,
 મુનિ તપેશ્વરી સતિ થયા આચારી ગુણવંત, પહેલાં ૧૫
 તેમાં તે ને દેહ જોગ્યો હરિ મગ્યો રે ભાઈ,
 જોથી બીજું દેહ એટું નથી, કદું છું હરની દુલ્હન, પહેલાં ૧૬
 તેમાં તમે હુંયે આવ્યા, બીજે ભયો ન ક્યાંકિ,
 તે હરિ મગ્યો પાટ છે, ત્યાં જાણ્યો એસાંઈ, પહેલાં ૧૭
 યીક: આ વાતની જાણ હતી, પણ હુંકામાં આ સાર,
 માને વસ્તુ સદુ જોક છે, બીજી ક્યાંથી ચન્દ્ર ? પહેલાં ૧૮
 એવું સમજી દર જોગ્યો, ધરજો શાસ્ર મરબદ,
 શાસ્રથી દમ્યો તો દુઃખ થયો, દોકે દરયો વિવાદ, પહેલાં ૧૯
 માની પાલાળા ધર્મમાં ખૂબ રહે મજબૂત,
 જાને માને પિતૃ શોધી લે મન ચાખી સાચૂત, પહેલાં ૨૦

ગરબી ૩૧.

દયાળા જોગા આવો રે,^૧

(હું પણ વડું છું—જે સદ)

દયાળા જોગા આવો રે હું દરશન મારું,
 દરશન મારું બહાણા પાયે લાગું, દયાળા ૦ ૧
 દરશન વિના તે મારો જીવ પલો કષ્ટે રે,
 નિડામાંથી^૨ હીં હીં જાગું, દયાળા ૦ ૨
 દરશન રેખું તો બહાણા તન મન વાગું રે,
 મનમાંની જાંતિ હું જાગું, દયાળા ૦ ૩
 જીવે જમારો બહાણા તમ સંગ જાંખો રે,
 સંસાર સર્વે હું ત્યાગું, દયાળા ૦ ૪

૧ જાનિતંયારાસની ગરબી છે. ૨ નિડા=પાસે. ૩ નિડા=દહ.

પ્રેમ પ્રીકાથી મારી દેહ ઘણી દાઝે રે,
 ન ચાલે દોરડું કે ધાગું,^૧ દમાળાં ૪
 સન્મુખ આવે તો બહાલા પ્રેમ દહેરથી રે,
 ધાઈ ધાઈ તારા ગળે લાગું, દમાળાં ૫
 જ્ઞાની કહે છે મને દરશન દેલો રે,
 ખીનું કશુંજે હું ન મારું, દમાળાં ૬

ગરખી ૩૨.

મને દાડી દરશન દેલો રે.^૨

(હું પાવ પડું છું—એ સહ,)

મને દાડી દરશન દેલો રે પ્રીતમ ખ્યાસ,
 પ્રીતમ ખ્યાસ સકળથી છે ન્યાસ, મને દાડી ૦ ટેક.
 દરશન આપો તો મારો જીવડો હું વાડું રે,
 ધાઈ ખીઉં ચરણ તમારા, મને દાડી ૦ ૧
 રોક દુર્બળ હું હાસ તમારો રે,
 તમે છો નાથ અમારા, મને દાડી ૦
 રૂપ તમારું બહાલા ઘણું શું વખાણું રે ?
 નિથે છે પ્રદા અવતારા, મને દાડી ૦ ૩
 તમારા મુખ પર બહાલા શું શું હું વાડું રે ?
 ચંદ્ર સૂરજ ને સર્વે તારા, મને દાડી ૦ ૪
 સ્વરૂપ તમારું બહાલા સર્વેથી ન્યાડું રે,
 નામ નિરંજન નિરાકારા, મને દાડી ૦ ૫
 તમારા કાળે તો બહાલા આતમ જ્ઞાની રે,
 ત્યાગ્યા ૬ સૌ સંસારા, મને દાડી ૦ ૬

૧ દોરડું કે ધાગું = મંત્રેલા દોરા. ૨ આ ગરખીમાં ભક્તના પ્રેમના ઉત્કૃષ્ટ બતાવી પ્રેમસ્વરૂપ સમન્વય છે.

મરખી ૩૩.

અલભેલા અળગા રહેને રે. ૧

(હું જાવ જુઠું હું—એ રદ.)

- અલભેલા અળગા રહેને રે, હું ઘણું નહીં આપું,
મારજમાં મનખો થું હોને ! અલભેલાં ૦ ૧
- બહાવા રે માસ મારજ ભલે થું પાલવ પડે ! અલભેલાં ૧
- તે કારણ અમને કહેને,
બહાવા રે માસ હું હું ગોવાલણ, અલભેલાં ૨
- મને મારજ ભલા દોને,
બહાવા રે માસ તમે તે ઘણું થાનું આપે ! અલભેલાં ૨
- તમે ન્યાય કરી બોલોને,
બહાવા રે માસ તમે છે અંધાર જ્ઞાની, અલભેલાં ૩
- મને મારજમાં થું રોકોને ! અલભેલાં ૪

મરખી ૩૪.

ગોવાલણ પુંધટ બોલો રે. ૧

(હું જાવ જુઠું હું—એ રદ.)

- ગોવાલણ પુંધટ બોલો રે હું ઘણું નહીં આપું,
દશીને હમચી બોલો, ગોવાલણ ૦ ૧
- છબીલી તમે અધર* બાંધીને સિદ દેશાં ? ગોવાલણ ૧
- પૂખમાંથી અણુઃ રોલો, ગોવાલણ ૨
- છબીલી તમને રસ રમડું રૂચી રીવે,
રણીના રખડે યોલો, ગોવાલણ ૩

* આ મરખી અર્થમાં મારજની છે. ૨ અર્થમાં મારજની મરખી છે.
અધર બાંધી—એટલે બંધ કરી, બેન્ધા વગ.

જવ તણાં લોજન કરાવું પ્રેમ તણું જળપાન,
 બહાલ તમારા શીવરણે રહું રાખી તમારું ધ્યાન, દરિં ૧
 સુખમણ સેજ સમારીએ રે સુરત મમાનમ થાય,
 પોતીએ આપણ બેઠલાં પછી અમૃત રસ પીવડાય, દરિં ૨
 જાનીના સાથે પ્રેમથી રે રસ રસ મહારાજ,
 બેઠીકું પાર ઉઘારએ મારી બાંધ પકડયાની લાજ, દરિં ૩

ગરબી ૩૬.

હરિ મારા હૃદયમાં બહાલા રે.^૧
 (નેત્રે નાઈ જુએ તારે રે—એ સદ.)

હરિ મારા હૃદયમાં બહાલા રે મારા મહેલે આવે લટકાગાળ,
 મેદન તમે છે મવવાળા રે મમે માન ચિતમાં આગા લ. ટેક.
 હરિ મહેલે પધારેને સાહેબા તમેને મારું માન,
 બેઠે પમે હું વપસા કરી બહાલા મરું તમારું ધ્યાન, દરિં ૧
 રાત્રિ રિવસ રૂદન કરું રે સુરતા રથામગીયાની સાથ,
 હાથ બેઠીને હજુરમાં ઉભી અરજ કરું દીનાનાથ, દરિં ૨
 બહાલા તમારા વિભેગમાં રે બેળે જન્મરો અવ,
 આ રે દાણે બેઠા આવએ મારે મનખો અકારજ થાય, દરિં ૩
 સેજલરીમાં અમિ બળે રે મંદિર આવને થાય,
 બહાલા અતિ ઉચ્ચટમાં મને મહાજમ^૨ ચત ન જાય, દરિં ૪
 રાત્રે ઉઠીને રૂદન કરું રે આંખે આંમુડાની પાર,
 બહાલા મારા મરીમની હવે બેઠી કયે તમે વાર,^૩ દરિં ૫
 પરને ધણ મને ના મમે ને ત્યાંયાં છે ઉધ આદાર,

^૧ જનિ સુવાસની માગી છે. ^૨ જમ=જમ બેળી જવન.

^૩ વાર=માર.

મરળી ૩૮.

મોહન મને શિદને વિચારો દે.^૧

(મોહ જ્યારે જુલો લાવે તે—એ ગદ.)

મોહન મને શિદને વિચારો દે કૃષા કરી મંદિર પધારો છ.
જ્ઞાતા મારા વેણુદ હારો દે ઈર્ષાન મને દોને તમારો છ. દરિ ૧
તમારો મોકલવાથી જીવીયો હું લીલા જોવાના કાજ,
વાયદો કરી મગવા તલો તમે મુજથી ક્યો મહારાજ, દરિ ૨
સ્વાસ્થ્ય તમે સાંભરો દે તમે વિન્દ પગ ન જાણ,
પ્રભુ બંધાયો છે તમ થકી હવે તમે વિન્દ ન રહેવાય, દરિ ૩
જાક પહેર લાગી રહી છે મુન્દા તમારી પામ,
મનમાંથી ઘડીએ નથી વિચરતા કૃષિમાં ક્ષિપે વાસ, દરિ ૪
તમે વિન્દ કાંઈ મને ના મને સંભારીયાનું મુખ,
એક મને હરની જાવના બીજી ઈર્ષાનની છે મને ભુખ, દરિ ૫
નવ રિવસ ફરું જોડો દે દેડથી મને નહીં ચિત,
વાતવીત દેડની ના મને મને લાગી છે તમ સાથ પ્રીત, દરિ ૬
પ્રેમ પીડા હું દોને કરું દે મનમાં રહું મું દિશા,
કરી ફરું પેલો ગામમાં કરી બાકુજ થઈ વનવાસ, દરિ ૭
કમ કરું મુઝે નહીં દે ભુલી ગયો મું હું જાન,
લોક લલે છે ઘડેલો થયો મને લાગું તમારું પ્યાન, દરિ ૮
જાની કરે એમ વિનંતી દે સાંભળે સ્વામીન્દય,
દેડની મને પરવા નથી, મને મતલબ તમારી સાથ, દરિ ૯

દેઃઈ તરખી? ફેરવે કર મહી, દેઃઈ રહે મસીદમાં થઈ વહી,
 કરે પોતાના પેટનાં સદુ જ્વન, ફેરે પિયુને ખોળવા દરમહી. ૧૧
 દેઃઈ દાશીમાં લીધે જઈ કરે, દેઃઈ જાય દારૂના દુઃખ કરી,
 દેઃઈ મહે જઈ તથાફ? કરે, સખી જોમ તો નહીં મને દરિ. ૧૨
 સખી દેશ પિયુને દેઃઈ નથી, નથા દામ ઠેકાણું આ જગમાં,
 તું શું કુલીને બટકે છે સખી! પિયુ મગચે નિર્દ્ય જો તુજમાં. ૧૩
 તને ખોજ સખી પિયુ તુજમાં છે, આપો ત્યાગ પછી તને પિયુ મજે,
 જેવું દુધમાં ફૂત સુમાઈશું, જોમ તુજ મહી તુજ પિયુ બજે. ૧૪
 સખી મુનમાં શોધને પિયુને તું, જા જગમગ માર્ગે હેન કરી,
 દેશ પિયુને આવચે પાસ સખી, મહા મુનમાં મગચે લાવદરિ. ૧૫
 એક એક મારા તારા મનથી તું, છેઃ દોઈવા યાદી હે સખી,
 જાણુ જોક જાણ તારા ઉર મહી, નામ દરિનું દેટે સખ લખો. ૧૬
 ઘણા પ્રેમથી ઘટ ફેરવ મારા, તારી શુદ્ધ ચરીરની ખો સખી,
 તારા મન તરંગનો નાચ કરો, તારા મનને એક તું પો સખી. ૧૭
 ઘણી મુનમાં મુરલી રાખ સખી, કર ધ્યાન તું પિયુના નામનું,
 ઘટ જડ જગમગને જમ પડે, ઘાય દર્યાન પિયુના પામનું. ૧૮
 તારા ઘટમાં ઘીવટો નિત્ય બજે, તને કેમ અંધ પો આવીયો?
 તારા નેનમાં નૂર છે પિયુ તજું, તને પિયુટે જોડ જોડાવીયો. ૧૯
 તને શોધને સદી તું દેઃઈ હલી? ક્યાંથી આવી સદી આ દેશ મહી?
 તું કાંઈ નથી સાચું માન સખી, જો પિયુ વસે તારા વેસ મહી. ૨૦
 જ્ઞાની જ્ઞાનથી પારખે સદુ પિયુ, જ્ઞાની આંધજો સરખો છ,
 દેખો જોક સોનાના ઘાટ ઘણા, સર્વ ઘાટતે હેમ છે પરખો છ. ૨૧

ગરખી સંમદ સમાપ્ત.

પદ સંગ્રહ.

પદ ૧.

જાગો જાગો પ્રેમી સ્નેહી.^૧

(પ્રભાતિયું—જીભતડી રે—એ રાહ.)

જાગો જાગો પ્રેમી સ્નેહી ચોર^૨ થઈ ઉઠી જાગો રે,
 આ વેળા તો સ્વામી ભજ્યાની ઉઘ આજસ સર્વ ત્યાગો રે, જાગો
 શું સુતા છે મોહ માયામાં અજ્ઞાન અંધકાર ઓઢી રે,
 ગઈજીવાની હવે પળી^૩ આંખ્યાં હજી ન જાગ્યા બળભાગો^૪ રે, જાગો
 અજ્ઞાન અંધાઈ ઘટમાંથી કાઢો જ્ઞાનનો દિવડો બાજો રે,
 ગફલત મુકી હવે ચેતો ચિત્તમાં સફુરુડના પાયે લાગો રે. જાગો ૩
 હવે તમે નિત્ય નિરંજન સમરો માન અભિમાન મુકો રે,
 ધ્યાન કરો તમે સાચા ધણીનું હવે તો મુક્તિ માગો રે, જાગો ૪
 દયા ભાવ તમે ચિત્તમાં આણો કૌમળ રાજો મનડું રે,
 પુન્ય દાન હવે કરોને હરખી પાપથી તમે દૂર લાગો રે, જાગો ૫
 ભાવભાલો^૫ લઈ પ્રેમતુરી^૬ ચઢો સુરતીનું બાણ ચલાવો રે.
 પાંચ પચીસ ચોર ઘટમાંથી કાઢો કરો કેસરીઓ વાધો રે, જાગો ૬
 આ ટાણે જીવશે તો બગડશે મનજો જાશે તમારો રે,
 જ્ઞાની તમે હવે સાહેબ સમરો નહિં તો થયે હંસ કાગો રે, જાગો ૭

પદ ૨.

શું રે કહું પ્રેમ વાતડી.

(પ્રભાતિયું—સુખ દુઃખ મનમાં—એ રાહ.)

શું રે કહું પ્રેમ વાતડી કોને હું સમજાવું ?

૧ જ્ઞાનદયા દેવજન કરનાર મોખ એ આ પદનો ભાવાર્થ છે.

૨ ચોર = પ્રજ્ઞાન. ૩ પળી = યોગી વાળ. ૪ બળભાગો = મોટા ભાગ્યવાન,
 નરીજવાન. ૫ ભાવભાલો = ભાવથી ભાલો. ૬ પ્રેમતુરી = પ્રેમથી રોટી.

પ્રેમ થઈ હું વેદ થયો પ્રેમના ગુણ ગાઉ, શું રે કહું ૧
 પ્રેમ થઈ મારો સહેજો આપ પ્રગટ થઈ ગયો,
 રૂપ લીધું રે રંગીઆમણું તે પર મોહ્યો તે કહું, શું રે કહું ૨
 પ્રેમ થઈ મારા સહેજે સર્વે લીલા રચાવી,
 પ્રેમથી સદુમાં રમી રહ્યાં હું તે કોને જાણું ? શું રે કહું ૩
 પ્રેમની લહેર જેને ચડે તે તો પિયુષને પાવે,
 પ્રેમ રસ છે ધવ્વો મીઠો હું તો કોને થયાણું ? શું રે કહું ૪
 મો સખીઓ પ્રેમ પ્રીતથી મારા પિયુષને મનાવે,
 જાની કરી પ્રેમ પ્રીતથી મારા પિયુષને પાઉ, શું રે કહું ૫

૫૬ ૩.

એસા રે નવરાહ કોન રે.

(પ્રશ્નપિયુ-કૃષ્ણ કૃષ્ણ મનમાં—એ રાહ.)

એસા રે નવરાહ^૧ કોન હે છન્ને જમન ઉભાલા,
 કુદરતી^૨ ચોદાદી^૩ કાલકર મુલમ જડે નીકાલા, એસા રે ૧
 સુ પર છત લવ લાકડા^૪ નવચોદકે નિરતો,
 પીર પેગંજર ચોલીઆ સમને ફગા^૫ હે બાલા, એસા રે ૨
 કરકે સવારી જુલકદી^૬ રજને મીઠને સ્વીધાત,
 જપને કદમણી ખમણે^૭ અર્ચકા પુજાસ ટાલા, એસા રે ૩
 દુરે પરી^૮ જોર આદમી જોર છન્ને^૯ મલાયક^{૧૦},
 ઉસ નવચોદકે નામકી સારે જપને રે મલા, એસા રે ૪
 દોનું જદાંકા બાહ્યાદ જોવા દરબા હે આલા, ૫

૧ કાલકર-જમને. ૨ આપણા પેગંજરની મુલિ છે કનવરાહ-વરરાખ
 ૩ કુદરતી-ન. સિદ્ધાપુરાની ૫ રે. કાદી-અંધારો, જવની કાલાસ. ૬ રૂપ
 ૭ રાહ-રેડોનું નામ છે. ૮ રૂપ-રેડોનું નામ છે. ૯ ઉભા-ઉભા, નેરો. ૧૦ સ્વાદ
 ૧૧ જુલકદી-કાદી. ૧૨ કદમણી-ખમણે-પવનની રજથી ૧૩ દુરે પરી-
 ૧૪ નામના, અપ્પાણા. ૧૫ છન્ને-જવ, પ્રે- ૧૬ મલાયક-જમ.

પ્રેમ થકી હું પેલા થયો પ્રેમના ગુણ ગાઉં, શું રે કહું ૧
 પ્રેમ થકી મારો સાહેબો આપ પ્રગટ થઈ આવ્યો,
 રૂપ લીધું રે રળીઆમણું તે પર મોહ્યો તે ઠાઉં, શું રે કહું ૨
 પ્રેમ થકી મારા સાહેબે સર્વે લીલા રચાવી,
 પ્રેમથી સદુમાં રમી રહ્યાં હું તે કોને જતાણું ? શું રે કહું ૩
 પ્રેમની લહેર જેને ચઢે તે તો પિયુષને પાવે,
 પ્રેમ રસ છે ધણો મીઠો હું તો કોને ચખાણું ? શું રે કહું ૪
 એ સખીઓ પ્રેમ પ્રીતથી મારા પિયુષને મનાવે,
 જ્ઞાની કરી પ્રેમ પ્રીતથી મારા પિયુષને પાઉં, શું રે કહું ૫

પદ ૩.

એસા રે નવસાહ કોન હે.^૧

(પ્રમાનિયું—સુખ કુઝ મનમાં—એ રાહ.)

એસા રે નવસાહ^૧ કોન હે છન્ને જગત ઉભાણ,
 કુદરકી^૨ શેહાદી^૩ કાટકર કુઝમ જડસે નીકાણા, એસા રે ૧
 સર પર છત લવ લાકકા^૪ નવશેહકે બિરાજે,
 પીર પેગંબર એલીઆ સબમે ફતવા^૫ હે બાલા, એસા રે ૨
 કરકે સવારી જુરાકકી^૬ રબસે મીલને સીધારા,
 અપને કદમકી ખાખસે^૭ અર્યાકા ધુબારા ટાલા, એસા રે ૩
 હુરો પરી^૮ જોર અદમી જોર છન્નો^૯ મલાયક,^{૧૦}
 ઉસ નવશેહકે નામકી સારે જપતે હે બાલા, એસા રે ૪
 હોનું જહાંકા બાદશાહ બોલત દરબ હે બાલા,^{૧૧}

૧ કાદ=વખને. ૨ આપમાં પેગંબરની સ્તુતિ છે. ૩ નવસાહ=વરસાન
 ૪ કુદરકી=નાસ્તિકપણાની. ૫ શેહાદી=અંધારું, મનની કાળાઈ. ૬ લવ
 ૭ જુરાકકી=પોશાની. ૮ ફતવા=હોદ્દા બાલા=ઉંચો, મેટો, સારો.
 ૯ ખાખસા=પ્રમતી રમવા. ૧૦ હુરો પરી=
 ૧૧ આવા=સારો, મેટો.

૫૬૯.

ભાવ કરી બહુએ રે. ૧

(ધીરના પાત્રી ગદ—૧મો સં કરે છે ૧.)

- ભાવ કરી બહુએ રે મૂરખ મન નામ હરિ,
 દેવે અવસર આપ્યો રે મનખા દેહનો દેહ ધરી, ભાવ૦ ૧
- સંસારીઆમાં ને આવી કરીને વણજ દીધું ન લગ્યર,
 મુદ્રીમાં તારે જોટલ આવી ખરચી નથી તારી પાસ, ભાવ૦ ૨
- હાંભા પંથે જાવું રે નિર્ધ નું તો જાણે મરી,
 કુદી છે કાયા ને કુદી છે માયા સર્વે કુદે મંસાર, ભાવ૦ ૩
- સંસારમાં તું શિદને લોભલો કાંઈ ન આલે તારા સાથ,
 મનખા જોજે જોયો રે જો તો નહીં આવે રીરી, ભાવ૦ ૪
- ખાજે પીએ અને ખેરે ને જોડે કરે ચરીરનું જતન,
 ચાર દહાડાનું સ્વખનુ જીએ છે અંતે પસ્તાવ અત્યંત, ભાવ૦ ૫
- સાથે કાંઈ ન આવે રે કાયા તારી જાણે પડી,
 સ્વમા માંહી તું રાજ કરે છે જાણે તો કાંઈ ન જણાય, ભાવ૦ ૬
- જોવું સંસારીઆનું મુખજ સમજે સ્વમા જેવો સંસાર,
 રોગદ રેણ જાણે રે કરું મું તને વાત ખરી, ભાવ૦ ૭
- આ રે સંસારીઆનું મુખજ જોડું સમજે વાદીનો ખેડ,
 ઠીકરાનો રૂપીએ કરી દેખાડે આખર મૂગની મૂગ, ભાવ૦ ૮
- હાલો મુદી જાણે રે જો તો નહીં હોયે ભરી,
 આ રે સંસારીઆનો ખેડ છે ઉપા પાણી તે અમિ જણાય, ભાવ૦ ૯
- પાણીમાં પડે તે અગન કુંડ જાણે અમિમાં કુદે જળ નહાય,
 જેવી બાહુ ઉઘટી રે જાણે કોઈ જાણે કરી, ભાવ૦ ૧૦

૧ આ પદમાં સંસારની માવાનું મુખ મિથ્યા જણાવી પરમેશ્વરની
 મિત્ર હરિના ઉપદેશ કરે છે.

હવે એ દરિ મને મનથી વિચરશે પછી થશે મૂલ દેણ ?
 તને મરીજ બહો માટે હાથ પકડે તમને જાનની લાજ,
 હું તે પડ્યો છુટી રે તને બહો જોડું ખડું, દરિ ૦ ૫
 સાંભળે દરિ મારી પ્રેમની વિનવી મને લગવે લાડ,
 રવા કરી મારે મંદિરે સધાવે સમું હું આપની આશ,
 જાની નિર્દે મને રે ઉપકાર આપનું ધણું, દરિ ૦ ૬

પદ ૧૧.

મન મરનાનો રે.

(મનના પાત્ર ચડ—આનો સુ રે છે રે)

મન મરનાનો રે માટે તમે મન માટે, મન ૦ ટેક.
 માડું કણુ માને રે મન મારી જવ લારે,
 મન મહા હંપટ નિર્લજ જાશે લાજ ન સખે લગર,
 દેવી વાર એને કુટીને માટે તોએ મને ન ગમાર,
 જાણી વડે શાહે રે એને કેમ કહીએ શાહે, મન ૦ ૧
 મન કપિ મૂરખ ને મૂઠ વજ્રમે સિંધર નથી રહેતો નહાર,
 કણુ કણુમાં એ તે હીને નામે કહીએ ન આવે પાર,
 મોટા મુની છગીયા રે એવો મન નકારે, મન ૦ ૨
 મન મહા હોબા ને મન મહા કપટી મન કામી કાંધી અપાર,
 મન થકી માથા ને મન થકી મમલ મન થકી દરખ ને ચોક,
 મન મુખ માણે રે એને તને નિત્ય વાઝે, મન ૦ ૩
 મન થકી લાડું ને મન થકી માડું મન થકી એર ને વેર,
 મન વચ કહે તે મન થકી રહેશે સાંભળે દેહ સંસાર,
 મન ધણુ જોડે રે એણું તને હર શાહે, મન ૦ ૪
 ૧ મને વિચાર સંબંધી આ પદ છે. ૨ કપિ-વર્ણન.

મન થકી મોહ ને મન થકી માન મન થકી હોય અભિમાન,
 મન થકી મોહું ને મન થકી જોહું મન થકી નિંદા માન,
 મન ચોર ખાસો રે મન રમે બારી^૧ તારો, મન૦ ૫
 મનની તે પાતો તમે નવ માનો ચેતન^૨ રહો ઘટ માંહ,
 મન કહે તેથી ઉલટા રે ચાલો દુઃખ તમને નવ ધાય,
 ધર્મે બુદ્ધિ રાજો રે મનથી તો નવ હારો, મન૦ ૬
 કામ કાજ સર્વે આ સંસારનાં મનમાંથી તાજો દૂર,
 કરનારો એ તો નિશ્ચે જ કરશે તમથી કશું તહીં યાય,
 તમે સાહેબ સમરો રે મુક્તિનો કરનારો. મન૦ ૭
 મન માંકડાને તમે વશ રાજો જાણ ન હો ઘર ખહાર,
 એક ઠેકાણે એને બંધજ રાજો, કરો નિજ આત્મ ધ્યાન,
 મુરતી મુનમાં રાજો રે જ્યાં અગમનો અંધારો, મન૦ ૮
 ઘડી એક હરિને મનથી ન વિસરો સંભારો શ્વાસોશ્વાસ,
 સન્મુખ સ્વામીના મુરતી રાજો પ્રેમ કરીને મન માંહ,
 બીજું સર્વે મુકો રે આધાને તો વિસારો, મન૦ ૯
 જ્ઞાની કહે કોઈ સાથે ન ચાલે થોડા દિવસની પ્રીત,
 છેવટ સર્વે છોડી જયો તમે પહેલાં થેતો સરદાર,
 પિયુષી પ્રીતિ જોડો રે તમથી છે વરનારો,^૩ મન૦ ૧૦

૧ તરી-અભિચાર. મનનો સ્વભાવ એવો છે કે તે એક અવજે સ્થિત નહીં રહેવાં ભડકે છે, ચલે છે, તે ઉપરાંત મન અભિચાર રમે ॥
 એવી રચનારે કમ્પના કરી છે. ૨ ચેતન-ચેતવા, સાવધ. આ પદમાં રચનારે મન સંજન નરન્નતિમાં જમ્પી તેના વિશેષજ્ઞના સન્નો વિચેરે રન્નતિમાં મુક્યા છે, એમકે ખસવાનો, તાજો, નહારો વિચેરે. આવી રીતે નતિફેર રચેલા સન્નો જીવન કાળોમાં પણ કહોડા ઠેકાણે છે ૩ વરનારો-પરમુન્નતો, મળનારો.

૫૪ ૧૩.

જીવ જીવ્યાંથી રૂ. ૧

૫. ૧ ૫૪ ૧૩-૧૫ થી ૧૬ થી ૧૭)

જીવ જીવ્યાંથી રૂ. ૧ ૫૪ ૧૩-૧૫ થી ૧૬ થી ૧૭)

જીવ જીવ્યાંથી રૂ. ૧ ૫૪ ૧૩-૧૫ થી ૧૬ થી ૧૭)

જીવ જીવ્યાંથી રૂ. ૧ ૫૪ ૧૩-૧૫ થી ૧૬ થી ૧૭)

જીવ જીવ્યાંથી રૂ. ૧ ૫૪ ૧૩-૧૫ થી ૧૬ થી ૧૭)

જીવ જીવ્યાંથી રૂ. ૧ ૫૪ ૧૩-૧૫ થી ૧૬ થી ૧૭)

જીવ જીવ્યાંથી રૂ. ૧ ૫૪ ૧૩-૧૫ થી ૧૬ થી ૧૭)

જીવ જીવ્યાંથી રૂ. ૧ ૫૪ ૧૩-૧૫ થી ૧૬ થી ૧૭)

જીવ જીવ્યાંથી રૂ. ૧ ૫૪ ૧૩-૧૫ થી ૧૬ થી ૧૭)

જીવ જીવ્યાંથી રૂ. ૧ ૫૪ ૧૩-૧૫ થી ૧૬ થી ૧૭)

૫૪ ૧૩.

મૂરખ માયા માટે રૂ. ૧

(૫. ૧ ૫૪ ૧૩-૧૫ થી ૧૬ થી ૧૭)

મૂરખ માયા માટે રૂ. ૧ ૫૪ ૧૩-૧૫ થી ૧૬ થી ૧૭)

મૂરખ માયા માટે રૂ. ૧ ૫૪ ૧૩-૧૫ થી ૧૬ થી ૧૭)

મૂરખ માયા માટે રૂ. ૧ ૫૪ ૧૩-૧૫ થી ૧૬ થી ૧૭)

૫૬ ૧૨.

છવ લલચાથો દે.^૧

(પંચમ પાત્રી ૩૬—૧૫૦ સું ૧૨ છે ૨.)

લલચાથો દે સાચી માની જેલી માયા,
 કેમ જુઓ દે પડી જાયે તારી કાયા,   છવ ૦ ૧.
 મુખ છે જા સંસારનું જે પર નું ચિદ ખેલ ?
 છેડે જાને કામની^૨ વેલવ ધન માલ હંમે મન માંડ,
 દેરી હંમે દે મદા જે લે નહીં ઘણા,   છવ ૦ ૨
 જન જાને માડી ને ચેલ સંસારનું માને મુખ,
 દયાવનું જે લે મુખ છે મૂરખા જેમાં જન્ન ચિદ ખેલ ?
 દુનિયા આરી^૩ દે તેમાં ચિદ દોલચા ?   છવ ૦ ૩
 દે સંસાર પર મું દે દોલચાથો લલચાથો જોઈ ગુરુ મુખ,
 જાયે નું જો જન્માઈ નેવ ન મુકે કોઈ કાળ,
 નું પસાર્યો દે માલ વશ મુદુ બાધ,^૪   છવ ૦ ૪
 જે મુકે જા સંસારને મુખદે લાડે કાજ,
 ન કદે જાવે આયા મળીનું કોઈ વને લાલ યાવ,
 ની કહે જાનું દે મે લે દલિ મુખ માયા,   છવ ૦ ૫

૫૬ ૧૩.

મૂરખ માયા માને દે.^૧

(પંચમ પાત્રી ૩૬—૧૫૦ સું ૧૨ છે ૨.)

ખ માયા માને દે માયા કહે મારી મારી,
 તે છેડી જાયે દે મૂરખ માયા નથી તારી,   મૂરખ ૦ ૧૩.

૧ સંસાર જીવે છે તે દેહધી આ પા છે. ૨ કામની = સ્ત્રી. ૩ દારી =
 ૫૦. ૪ જાવ = જાવેલાં પ્રજાને ૫ આ પામાં સંસારનું મુખ.

નિષા જાણી માયાને ત્યાર કરવા યોગ કરો છે.

ਪ੍ਰਭੂ ਦੇਵ,
ਤੁਮ ਜਿਨ ਕੁਝੁ ਨਾ ਮੋਦਾਇ।*

ਨਿਰਮਲ /

ਆਰਥ ਮੀਠੇ ਏ ਤੁਮ ਜਿਨ ਮਨੁ ਨਾ ਮੋਦਾਇ * ੭੬	
ਜਿਹਦੁ ਅਗਲ ਮੇਏ ਨਨਮੋ ਲਾਗੀ ਦੇ,	
ਤੁਮ ਜਿਨ ਨਿਰਮਲ ਆਇ,	ਅਮਰਮ ੧
ਕੇਹੇ ਭੀਨ* ਮੇਏ ਜਿਨ ਪਨੀਆ,	
ਨਰਖ ਨਰਖ ਲੁਭਾ ਲਾਭ,	ਅਮਰਮ ੨
ਮੇਏ ਪਿਆ ਜਿਨ ਭਾਈ ਆਏ ੮	
ਅਥ ਅਥ ਕਦਾ ਪੀ* ਮੇਏ ਪਾਥ	ਅਮਰਮ ੩
ਨੇਮਲ ਅਨਥੇ ਮੇਏ ਅਨ ਅਨ ਕੁਝੁ	
ਗੰਗੇ ਗੰਗੇ ਨਾ ਆਇ,	ਅਮਰਮ ੪
ਪ੍ਰਥ ਪੀਏ* ਮੇਏ ਅਥ ਅਥਾਗੀ,	
ਅਥ ਅਥ ਕਦਾ ਕਦੀਏ ਕਥਾ ੯	ਅਮਰਮ ੫
ਪਾਥਾ ਨਰੀ ਮੇਏ ਕੇਲ ਅਨਾ ਦੇ	
ਅਗਲ ਨਰੀ ਨਾਥ ਅਥ	ਅਮਰਮ ੬
ਦੀ ਨਾਥ ਮੇਏ ਅਥ ਅਥ ਅਥ	
ਕਾਥੇ ਅਥ ਨਰੀ ਅਥ	ਅਮਰਮ ੭
ਅਥ ਅਥ ਕੇਲ ਅਥ ਅਥ ਅਥ	
ਅਥ ਅਥ ਕੇਲ ਅਥ ਅਥ ਅਥ	ਅਮਰਮ ੮
ਲਾਗੀ ਪਿਆ ਨਰੀ ਨਰੀ ਅਥ	
ਅਥ ਅਥ ਅਥ ਅਥ ਅਥ	ਅਮਰਮ ੯
ਅਥ ਅਥ ਅਥ ਅਥ ਅਥ	
ਅਥ ਅਥ ਅਥ ਅਥ ਅਥ	ਅਮਰਮ ੧੦

દરે દરે યુજને તું છેલ્લું મન રમે
 તું નેરું જુલા પાપ ધોઈ દે,
 હું તારી દાસીને તું મારો જવાબી કૈવલ થયા આપણું દેવ,
 રથા કરીને મારી કોને પધારે,
 જુખારી વડીએ આપણું કોઈ દે,
 માફ કરીને નમિ જુન્દા મારા મો માણું મું તાબાવ દેવ,
 દાપ બેઢીને દબુરમાં જાની
 વિનવિ રહે છે રોઈ રોઈ દે,

અર્થ ૧૦

અર્થ ૧૧

અર્થ ૧૨

૫૬ ૬૬.

મારો આગમ કોરો જાદારો.

(દારી)

મારો આગમ કોરો જાદારો, એવન જાદો, ક્રી. ૧ ૨
 યા આગમ કોરો જોડીએ એવો, રી. ૧. વિલે બિલે રી,
 એવા પાપ પિપાકારો એ મારો, અથ જોડીએ રીંગા રી,
 કીધો રીંગા રીંગા જાદારો, ક્રી. ૧ ૩
 જાપ કાગડો એ રીંગા જાદારો, વિલે રીંગા જાદારો,
 અથ જાદારો રીંગા એવન જાદો રીંગા રી, અર્થ ૧૪
 તાજ રી, જાદારો રીંગા રી, ક્રી. ૧ ૪
 રીંગા એ રીંગા રીંગા જાદારો, ક્રી. ૧ ૫
 જાદારો રી, ક્રી. ૧ ૬
 જાદારો રીંગા જાદારો, ક્રી. ૧ ૭
 જાદારો રીંગા રીંગા રી, અર્થ ૧૫
 જાદારો રીંગા રીંગા રી, અર્થ ૧૬
 જાદારો રીંગા રીંગા રી, અર્થ ૧૭
 જાદારો રીંગા રીંગા રી, અર્થ ૧૮
 જાદારો રીંગા રીંગા રી, અર્થ ૧૯
 જાદારો રીંગા રીંગા રી, અર્થ ૨૦

- જાની કહું નું કાલકર કીમ્બા રેશ બહેશ ?
 પ્રેમ નહીં ખરેશમેં તુજમેં કીયા પ્રવેશ ૧૦
- તુજમેં જે તું બાબલ લે પિયઃ તમે તુજ દાષ,
 મન આશીર કાદી રૂઝ કળી ન મરે બાશ ૧૧
- જાની જટલ તું વિખે લાગતું રો બેઠા વખ,
 જા' તુજમેં જોડા ના મરે કીર તું દેખે કાળ ૧૨
- જાની મેંદે બોમ્બેઃ વિલેં દર રૂઝ,
 રૂઝ તું વખકે મુખે મન મમ્મ' રૂઝ ૧૩
- જાની મળ રૂઝ દે બહી દર્શિત ઉલ્હી જુલ,
 ને તું વિખેં મીઠ દે તમ ખરેખં જુલ ૧૪
- મમ્મુઝ મમ્મુઝ મુખે મંદ મમ્મુઝ મ.દ.,
 જાની મંદે કીજમેં મુખ મુખે બાદ ૧૫

૫૬ રૂપ.

જાની મેરી બાલ રે..

ઉઘા હાજું દોહીઆ રે, ફૂલડે છાઉં સેજ,
 લેખા પધારો સાહેબા હવે મતિ કરો તુમે દેજ,
 ખ્યાલો બરબર પીએને આજ, હો રંગ ૧
 મેં હું દાસી આપરી તુમ હો મારા નાથ,
 છક છક પીયો તુમે દારૂડા છેલા રાસ રમો મુજ સાથ,
 મારા ગલે લાગેને મહારાજ, હો રંગ ૨
 પ્રેમરી પ્હેરી ચુંદ્રી ને હેતરો પ્હેરી હાર,
 આશારો સાગુ બોલીઓ હું પ્રેમ સહ શબ્દગાર,
 ઉબી બાઠ બેઠ યારા કાજ, હો રંગ ૩
 જ્ઞાની હે મોલો આપરો, યેં હો મારા રાજ,
 પ્રીતમ પિયા યારા કારને મેં તો ઇત્રી લોકોરી લાજ,
 મારા મ્હોલે આવો ગરીબ નિવાજ, હો રંગ ૪

પદ ૪૦.

તુમે પીયો પ્રેમ ગઢાસ.^૧

(માદ.)

પધારો મારા રાજ હો તુમે પીએ પ્રેમ ગઢાસ.^૨ રંગ-
 સેજ નિહાવું સોહણી,^૩ મદવા^૪ લાવું આસ,
 બરબર ખ્યાલો પીલએ છેલા રમીએ આપણ રાસ,
 દાસી ધર આવેને રીનાનાથ, હો તુમે પીએ ૧
 ચરણ પખાજું^૫ લાવથી તન મન વાટું દોઈ,
 મ્હેર કરો મારા સાહેબા હું તો રહી છું તમને મોટી,
 છેલા તમો રહેને મારા સાથ, હો તુમે પીએ ૨
 જ્ઞાની ચાહે આપને મનમાં રાખી આથ,

૧ મજિનુંગારસનું પદ છે. આપ તુમરે મારવાડી છે. ૨ જ્ઞાસે
 ખ્યાલો. ૩ સોહણી=સારી. ૪ મદવા=દારૂ. ૫ ચરણ પખાજું=૫૧ વાડ

વખતે જાણે મારા સરીરમાંથી છૂવે નીકળી ગયો. ૨ તે સાચારીના દૈમાં જ્યારે મેં એક એવો નિશાસો નાખ્યો કે તેને ધૂમાડો આવી નીકળ્યો. આકાશ-છતને ગીરીને ઉપર નીકળી ગયો. ૩ મેં મારા કાળજીને બહુ રોડી સખ્યું પણ અરે હું કઈ ! મારી જાતીના જળવાથી બહુ ઓછા ઉપર બહુ નીકળી ગયા. ૪ જ્યારથી હું તે પરમાત્માથી અપસરા-પરી ઉપર ખરા દીવથી આસક બની ગયો છું ત્યારથી દુનિયાનાં તમામ દુઃખ અને મહેનતથી હું છુટી ગયો છું. (અર્થાત્ તેના પ્રેમમાં પડવાથી હું દુનિયાની માયામાંથી અને દુઃખમાંથી મુક્ત થયો છું. હું તેના પ્રેમમાં પડી પ્રેમવેશો અને બેભાન થયો છું તેનાં તે કાંઈ નવાઈ નથી પરંતુ દુનિયાની બીજી વસ્તુઓ તેના સ્વરૂપથી મોટા પામી ઘેલી થઈ છે તે નીચે પ્રમાણે—) ૫ તેના પણ તેજવાગા સાથે હોઠ જોઈ માણસ પણ વમનની ખાણમાંથી અદેખા-ધના લીધે બહાર નીકળી ગયાં. ૬ તેના આધાન કાળા વાળ દેખીને લગ્ન અને આશ્વર્યથી સરખાઈને અંબર દરિયામાંથી અને કરતુરી ખુતન દેશમાંથી નીકળી ગઈ. ૭ તે પરીની મજી-ઓની સહેલ જોવાને મનુષ્ય મસ્ત બનીને સ્વર્ગે પી બામ-માંની નીકળી આવ્યો. ૮ તે પરીની બમરે પી તરવાર ખાઈ મૃત્યુવશ થઈ સાથે કાન પહેરીને સંધ્યા પણ આકાશ પર નીકળી આવી. ૯ તે પરીના પ્રેમમાં અનવરનું કાળજું પણ રોડાઈને ક્યાજ (બગી મયેલી વસ્તુ) બની તળીને ઉપયોગ કરવાના કામથી પણ નીકળી ગયું. (અર્થાત્ અનવરનું કાળજું જગીને ખાખ થઈ ગયું છે).

આ મઝસ બકિયુંગારસની છે. રચનાર કાઝી અનવર મીવાંની કાવ્ય લખવાની શક્તિ કેવી સારી છે તે આ અને આ પછીની મઝસો ઉપરથી વાંચનારને સ્પષ્ટ સમજાઈ આવશે. આ મઝસમાં બતાવેલી ઉપમાઓ અને અલંકાર જોતાં અનવર મીવાંની કાવ્ય લખવાની શક્તિ મુજબતબ પ્રખ્યાત કવિ પ્રેમાનંદની શૈલિને ઘણા અંશે મળતી આવે છે તે પ્રેમાનંદ કવિના નગ્નપ્રાનમાંનું નીચેનું કાવ્ય વાંચવાથી જણાઈ આવશે—

રમંતીના અંધર દેખી પેટ વીધું પ્રવાળી,

એ કામનિયો દંડ સાંભળી કાઠિલા થઈ કાળી.

ગઝલ ૩.

ન તું શામ હે ન તું રામ હે ?

ક્યાં કહું બીડાં તેરા જય સનમ^૧ ન તું શામ^૨ હે ન તું રામ^૩ હે ?
 દુવા દુર એસા તું એક કલમ^૪ ન પયામ^૫ હે ન સલામ હે. ૧
 તેરે હૈ દીલ^૬ મેં મરું તું ખુશીએ મેરું^૭ જા બીલે,
 કહું ભેવકાઈ^૮ મેં કયા રકમ^૯ ચેહ ખીરામ^{૧૦} હે તેરા કામ હે. ૨
 કબી બાદ અરસેકે ખીલ મયા તો બતાકે મોહકો ચલા ગયા,
 મેરે પેશ નઝરેકે એકદમ ન કયામ^{૧૧} હે ન મુકામ હે. ૩
 કબી આપા ઘરમેં તો હે બદા રહા બેઘ મુપકા ખામોશયા,
 કબી મુબ્બે મેરે આ એકદમ ન ખીરામ હે ન દીરામ^{૧૨} હે. ૪
 કબી લપટા પહેલુંમેં^{૧૩} આ મેરે તો તું સો રહા મોહકો ફેરકે,
 રમે વસલમેં હે ચે કયા ભુવમ ન તો ભામ હે ન કયામ^{૧૪} હે. ૫
 તું લપટ જા હસકે અલે મેરે તેરે કામકા હું જુરે બલે,
 રહો રામ મેરા તું દમ બ દમ તેરા નામ હે મેરા કામ હે. ૬
 મેને લાલ લબ^{૧૫} તેરે મુમકે દીયા સીજલ^{૧૬} તુજકો હે ઈન્જલમેં,^{૧૭}
 તેરા દિલમેં અનવર ભેરીરમ^{૧૮} ચે મુલામ હે તું ઈમામ^{૧૯} હે. ૭

ભાવાર્થ:—(આ મઝનૂન પંચમેશ્વરી બળિમાં મસ્ત રહેનાર ખરા પ્રેમાલે રીઝમાં પરમાત્મા પરમેશ્વરી પ્રાર્થના કરી છે. રીઝા-પેલા પ્રેમી બાજના હૃદયાર છે.) ૧ હે પરમેશ્વર ! હું તારી પાઝય થી વાને^૧ કહું ? તું મારે આવીક^૨ પણ નથી તેમજ તું મારો તાનેદાર^૩ પણ નથી ? (અર્થાત્ તું મને આવીકપદ્ધાથી ન મળ્યો અને તાનેદારપદ્ધાથી પણ ન મળ્યો. પરમેશ્વરને તાનેદાર કહેવાનું કારણ એ કે તે પ્રેમી બાજના પ્રેમને આધીન હોવ છે અને બાજના દામ ઇલાવે છે.) તું મારાથી એવો એકદમ^૪ દુર મયે કે તારો સુરેશ^૫ નથી ને સલામ પણ નથી. ૨ તારા વિશેષના^૬ દામથી હું મરું. ૩ અને તું ખીલ લોડને^૭ એકમે કે મનસુર, રમ્મ વમેમ.

શીમે એવ મલગાવેને જો છે. તુમી બેસાઈ ફૂં હું જમું-નહું ?
 આપ તમ બેસાવનિ આજી^૧ છે, આપ તમ મામ છે, કે બે
 માઈ જમનું જમી મોં તો જમી મુખ જમીને માગે મો.
 મુમી નમર આજમ એક પડી જમી કમો^૨ રહો નહીં અને મુખ
 જમી કરો નહીં. જ કરી તે મામ દીવાઈ પરખી અડીને પ્રમાણ કરો
 તો મુખે કાને નું મુખીની બેસી રહો. કરી જમી મુમી તમ આડીને
 દારમીવન માગી જમી કમ નહીં અને મેરેરમીની^૩ જમી કરી નહીં.
 પ બે નું કરી મામ જમીમાં^૪ અડીને જલમ રહો તો નું બી
 ડીડીને મુખ રહો. વાસવ મેલુષ કરામી મનમાં આ તુમી દો
 મુખમ ? મિમનો ખામો જમી ન જમો, અને કમો^૫ જમી ન કરી.
 ફ નું દમીને મમ મો જમી રહે. મુમ અને મમ તમ મામો
 પુ નું મામો દમીની તમેતર મો, તેમ તમ તમ મો અને મા
 મામ મો. (અ સનો જમેવર પ્રતે જમી અવમીવ નિવર્ત દી.
 એવ દીવાઈ છે. આજી પડીયા મીમ કરી છે અને પડીયા આજી
 કરી છે.) કે મ તમ મામ દીડીને^૬ મુખમ કરીને અવમીની^૭
 તમે નવમાઈ^૮ કમ જમીવ મામ દીવાઈ તમે વમી રેકમે મા
 મો^૯ મુખમ છે અને નું મુખીની^{૧૦} છે.

મંત્રસિ ૪.

મુખકો જમી દીવા.

તુમી અવમીનેનો અવ મનમ તમે મમને^૧ મુખકો જમી દીવા.
 મેરે આતુને જમી મમ દીવા મેરે મિમીને તમ તમ દીવા. ૨
 તે કમ “અવમીને મેમને મુમ” તે મુમીને “મામ જમી” ૩
 તે દમમ મેમ પડી દીવા મુમે મમ તમે મમ દીવા. ૪
 તે મમેને^૨ જમીને નું જમીવ દુદ મીમને^૩ અવે જમીવર,
 મુમે જમીને મુમીવ મમ દીવા તે જમીને^૪ મુખકો મુમ દીવા. ૫
 તે મુમીવ મુખકો મે “અવમી” મે વમી તે મુખકો કમ મામ,
 તે દીવાવ^૬ જમીને દીવા દીવા મ મુમ તે મુખકો મુમ દીવા. ૪

સથી જા જા જા હર ઝોમે^૧ હે તું આપ જાનેવર^૧ જલવાગર,
મેને નામ અપના ચીટા હીયા મે જગત થી તુને મુના દીવા. ૫

ભાવાર્થ:—(આ મજ્ઞમાં પરમેશ્વરી યાદના દરદમાં આવી છે) ૧ હે પરમેશ્વર ! મારી છતીમાં^૧ આમ લાગી રહી છે, અને ચિન્તાની^૨ અધિએ મને એવો ભાગ્ય લાગ્યો છે કે મારી આંખમાંથી લોહી પડા કરે છે, અને મારા હાથમાં ડામ લગાડી દીધા છે. ૨ તે કશું કે “ શું હું તમારો પરમેશ્વર નથી ? ” એટલે મેં ખુશીથી કશું કે “ હા તું અભારો પરમેશ્વર છે ” આલો પ્રેમથી સરખા તે મને એવો ચાઈ દીધો કે હું મરત જાતી મરો. ૩ અત્યારે તું એક^૪ પોતે અલોપ^૫ છતો દતો અને મદમદનું^૬ તર (જગતવર) પેઠા કરીને સંસારમાં આવો થયો, અને અભારથી તે તારૂં મુખ જતાથ્યું છે ત્યારથી મેં કુનિષાથી^૭ (આ ભોલ અને પરચોથી) મને છોકારી દીધો છે. ૪ અભારથી તે મને “ મન આર” તું જ્ઞાન સંભગાથ્યું છે ત્યારથી મને તે જ્ઞાનને નિશા ચાલે છે અને અભારથી તારા અને મારા વચ્ચે જે જુલમને પડો^૮ દતો તે હારી મરો છે ત્યારથી ખરેખર તારા સખ (તારા કોમલ આધને કદુ છું કે) હું મારી જગતને ખુશી મરો છું. (“ મન આર” તું જ્ઞાન એટલે કે “ મન આર નરમદુ કદ આર નરમદુ ” અર્થાત્ જે કોઈ પોતે પોતાના આત્માને જોગમે છે તે પરમેશ્વરને જોગમે છે.) ૫ દરેક સ્વગમાં અને ઝીણી મજ્ઞમાં^{૧૦} અર્થાત્ દરેક વસ્તુમાં તારાજ પ્રકાશ^{૧૧} છે. હું આઈ નામ ખુશી મરો અને આ મજ્ઞ સંભગારચકલે પલુ તુંજ છે.

મજ્ઞ ૫.

દિવાના આતા : હે.

સંભલીયે^૧ ચમેરૂ^૨ મેહફલને^૩ અજ દીવાના આતા હે,
વડપતા હોલવા બેતાજ^૪ અયુ પરવાના^૫ આતા હે. ૧
જહાંમે મસહુરુંહે ઉચ જુતે^૬ કાફરકે^૭ દરયાનદો,
નજરમે અપને બેશક અજ પસંદ જુવજાના^૮ આતા હે. ૨

અદ્યેષે ચેહફીલે જુધામે^૧ એવ મેસ્તાં સંભલે બેઠા,
 યરાબે નાબકા^૨ સાકી^૩ લીચે પેમાના^૪ આતા હે. ૩
 નપટ^૫ ધુરકેલ હે મારો કુચે^૬ જાનામે^૭ કંઠમ^૮ રખત,
 કુચે^૯ ચમરીર^{૧૦} કાલીલકે^{૧૧} બે હે મરદાના^{૧૨} આતા હે. ૪
 બહારે^{૧૩} યુલચને^{૧૪} હસ્તીસે^{૧૫} કયા દિલ ભાંધીએ અનંબરે !
 હુધર દેખા હુધર જાળ તો નગર વેરાના^{૧૬} આતા હે. ૫

ભાવાર્થ:—(આ મઝલમાં પ્રેમસ્વરૂપ કેવું છે તે બતાવ્યું છે.)
 ૧ હે રિત્ત પ્રેમી લોકો! તમે સાવધ રહે. ૧ હવે સમાની ૧ અંતર
 દિવાનો આવે છે (અર્થાત્ તમારા સરીરમાં હવે પ્રેમનાં જુરસાનો
 પ્રવેશ થાય છે). ૨ નંગીઆની ૨ માફક દિવાનો ફરતો અને લોટનો
 બેચેનીમાં આવે છે (અર્થાત્ પ્રેમના પ્રકાશથી આકર્ષાઈ નંગી-
 આની માફક આવીને રૂંપલાવ છે.) ૩ ફુનિવામાં તે બના અકગિલ
 પ્યારા પરમેશ્વરને ૩ જોય મારે મસીતો કરતાં સરીર ૩ રૂપી મંદીર બેઠા
 મારી નગરમાં વધારે પસંદ પડે છે (અર્થાત્ મંદીરમાં જાત દર્શન
 કરવા કરતાં અંતઃકરણમાં પ્યાન ધરવું હું વધારે પસંદ કરું છું.) ૩
 હે પ્રેમી લોકો! તમે સંભાળીને અલગથી જુમરુત ૩ સમામાં બેમે
 જુઓ હવે લગન પાવાચો ૩ પરમેશ્વર ગુદ પવિત્ર ૩ દસગમે
 પ્યામે ૩ લઈને આવે છે (અર્થાત્ પ્રેમનો જોશ હવે ભરપૂર થાય
 છે.) ૪ હે પ્રેમી લોકો! મિ પરમાત્માની ૪ સ્ત્રીમાં ૪ પમહું ૪
 ભરવું તે થાલુંજ કાળ ૪ છે, કાલુ કે આરકવાયાની ૪ તરવારના ૪
 સામે ૪ જે પુરો ઘરરીર ૪ દેવ છે ને આવે છે (અર્થાત્ સંસ્કાર
 ત્યાગ કરી વૈષ્ણવ દશામાં જવું તે થાલું કાળ છે. દરિયાને વહ કરી
 કામ, કોપ, મદ્ય વીરેલી સામે જવું તે બધા ૪૬ મનચાળ મદ્યપ્રા-
 વનું કામ છે). ૫ આ વંદનારુથી ૫ નિગી રહેજા કંઠથી ૫ રૂ
 નંગીઆથી ૫ શું પ્રેમ ભાંધયો? કાલુ કે જ્યાં જોડું છું ત્યાં મને
 સવં ઉજાડ ૫ લાગે છે (અર્થાત્ આ કાવાથી જનુ પ્રીતિ ભાંધવાયો
 નથી કાલુ કે તે જનુ નહાય પામવાની છે.)

હેતુ^{૧૧} હું દેખ જાણ^{૧૨} અધ્યાયાં^{૧૩} તેરી મીયાં !
 ચે નાજી^{૧૪} ચે કરશમા^{૧૫} ચે અલ્લમ યજ્ઞાજ્ઞા,^{૧૬} ૫
 મુરતમે તેરી અપકે મે મહો^{૧૭} કર દીયા,
 દેખેમે તેરે મુજકે નશા હે યજ્ઞાજ્ઞા. ૬
 માવનેમે^{૧૮} મેને દેખ લીયા તુજકે બ જ બ જ,
 કયા વડે^{૧૯} હે કયા દર્દે^{૨૦} કયા નુકસા^{૨૧} ધીલાજ્ઞા^{૨૨} ? ૭
 બે કુછ હે સજ તુંહી હે નહીં મે નહીં દીનર,^{૨૩}
 દોષ કંદુ તો ખેદ^{૨૪} હે શીરકે^{૨૫} ઇલાજ્ઞા. ૮
 કયા અલ^{૨૬} જોર સીમાવમે^{૨૭} હે દર્દે દુઝરા,
 નીમજત તેરે મેરેમે દુઝા બરદો અજ્ઞા. ૯
 દેહવા હે તુંહી જોર હે મુનવા લી તુંહી તું,
 તાકત^{૨૮} દહાં હે મુજકે સવાલો જવાજ્ઞા ? ૧૦
 અરક^{૨૯} બે દો બો સમકે દે હે રમ્મે^{૩૦} મારેદત,^{૩૧}
 કયા દે બો શીર જવાજ્ઞા મજત લા જવાજ્ઞા ? ૧૧
 વામજ^{૩૨} બે જાતમે દે બો કયા બને ખેદો બીમ ?^{૩૩}
 અહલકે^{૩૪} ખેદ હેમા સવાબે^{૩૫} અજ્ઞાજ્ઞા. ૧૨
 અનવર હે તુંહી મજમે તુંહી મજમે જલવગર,
 તુને હી ઝીક^{૩૬} કર દીયા કવસેમે^{૩૭} કાજ્ઞા. ૧૩

ભાવાર્થ:—(આ મઝમનમાં પદોનંધર પ્રત્યે પ્રેમી બાજના કા-
 મુદ્ધ છે.) ૧ હે વરમાત્મા ! હવે તું મારે અમેથી તમા નાં કામને
 પાળે દેખી છે. આજ્ઞાની અમગ પડે^૨ સખસનું મુ કામું^૩ છે ?
 ૨ આ આજ્ઞા તમા મુખનું દેહન કામને પડે^૪ અરક^૫ છે. તું ત્યા
 મારે કરીમી^૬ ખીમી^૭ બોલે પડેનિ સંદર્ભ દેવા છે ? (અર્થ-
 તું ત્યા મારે કરીમી^૮ કુષર્ત મેલા છે ?) ૩ તું કામું છે, તું કામું છે,
 તું રિખું છે, તું અલોચ^૯ છે, તું તે મેલે સમુદ્ધ છે, પાનુ તમા
 પાપકાનું^{૧૦} ખસાવે છે. ૪ તું બેઈ છે, તમા શીરવ ને દિનિયામાં
 મીતું^{૧૧} કાંઈ નથી, દેહ દેખાવે તમા મુખ^{૧૨} રાષ્ટ્ર મુખે^{૧૩} કામું છે.

[illegible]

ગાઝલ ૧૧.

લગે દિલપે દાગ નયે નયે.

તેરે ઈશ્કમેં મુજે અય સનમ લગે દિલપે દાગ નયે નયે,
તપે દીનસે^૧ મેરે હુગર પર હુએ શુકકે બાગ નયે નયે. ૧
મેં હું ઈશ્કમેં તેરે નીમજ^૨ મુજે કુછ ન પરવા હે અય મીયાં !
મેં મેં બોલા “ખાદે તું આ ચહાં” તેં કીયે દીમાગ નયે નયે. ૨
મેં બોલા^૩ મુજમેં દીવા તવજ તુને બોલા “ચુપ રહે અય બેઅદબ” !
દીયાં બાઝીયાં તેં હે પુર મજત્ર સુનાયે મુરાગ નયે નયે. ૩
હહા મેં મેં મુજસેં બે હો કરીબ^૪ મેં હું બાગકા તેરે અન્દલીબ,^૫
હહા મુને કયા હુવા વા અલમ^૬ દેખે મુજસેં અમ^૭ નયે નયે. ૪
તેરે ચફમ નરગીસ દેખકર લગે દાગ અજ મુજે દાગ પર,
કયા ખુદે હે અનવર બર હુગર તેરે ચેહુ ચરાગ^૮ નયે નયે. ૫

ભાવાર્થ:—[આ ગઝલમાં પરમેશ્વર અને માનવ વચ્ચેના સંવાદ બતાવી બતાવેલા અક્રિયભાવ અને દુઃખની દસોરી અને દુઃખના ઉદ્ધાર બતાવ્યા છે.] ૧ દે પરમેશ્વર ! તારા પ્રેમમાં પડવાથી મારા મનમાં નરા નરા દાગ લાગ્યા છે (અર્થાત્ સંસારબંધારે મુકવાથી અને અમેદ માર્ગમાં પડવાથી સંસારની નવી નવી ઉપાધિઓ ઉભી થઈ છે અને કાંઈને દુઃખ પડ્યું છે); તારા વિયોગના^૧ તાપથી મારા કાગળ ઉપર નરા નરા દાગથી ફોંચવા બાગ થયા છે. ૨ હે પરમાત્મા ! હું તારા પ્રેમમાં અધમુઓ^૨ બની ગયો છું, અને તને તો કાંઈ પણ દરકાર નથી, “તું મારી પાસે આવ” એવું તને મેં બ્યારે કહ્યું ત્યારે તું શુદ્ધ શુદ્ધ મીબજ દરવા લાગ્યો. ૩ તને ચુંબન^૩ કરવાના મેં પ્રયત્ન કરી ત્યારે તે મને કહ્યું કે “હે બેઅદબ ! તું ચુપ રહે.” અને તું મને મુરસેં થઈને બાજે બોલવા લાગ્યો, અને નરી નરી વાતો સંભળાવી. ૪ બ્યારે મેં તારા સ-મુખ^૪ થઈને કહ્યું કે “હું તારા બામને જીવણુવ^૫ છું” ત્યારે તે મને કહ્યું કે “તેમાં

કંઝકે હર મસઅલે^૧ પર ખુબ જાણ યાકસે,
 ગંઝકો પાસા નહીં જોર રેવ^૨ તે દિલકો હીયા. ૬
 નહોમેદી અકલ યહો જોર સરકમે ઈસરાક ઉમર,
 મહો જળ તક નહીં દુઝા હીર બનકે સુસરીક રો હીયા. ૧૦
 નહનો અકરબ પદકે ક્યું બુઝા હીરે તું દર બ દર ?
 નહનો અકરબ એસા હે ક્યું સુલકે^૩ તઈ ખુશબો હીયા. ૧૧
 છાહ દે શીરકો^૪ દોઈ જોર દેખ હર જા વજોહ યાર ?
 હો મીસલ પરવાના આશક મેં નસીહત વ્હો હીયા. ૧૨
 અનવરે સરમસ્ત અપને પિયુસે રંગ ખેલકર,
 સરમે પાતક^૫ ખુદો રંગે આરેકતમે બીગો હીયા. ૧૩

ભાવાર્થ:—(બવદારજાન નહીં મેગવનં આત્મજ્ઞાન મેગવનું
 એ આ મગધમાં બતાવવામાં આપ્યું છે.) ૧ હે બસતજનો^૧ ! તમને
 પરમેશ્વર દરેક સીજની પરદેજ કરવાની અર્થાત્ ત્યામ કરવાની શક્તિ
 આપી છે. મને બેખુદીના (દુષણને બુધી જરૂં તે) દરિયામાં પ્રેમે
 ડુબાવી દીધા છે. ૨ હે સિખામણ અપનાર પુરો^૨ ! તમે મને સિખા-
 મણ આપી ચુક્યા, જસ હવે બંધ રહો. જુદિનું દહતર મેં દરિયા
 સરબથી અર્થાત્ પ્રેમરસથી પિર્ધ નાખ્યું છે. ૩ પરમેશ્વર સિવાયની
 બીજી તમામ વસ્તુઓ દુ બુધી મણે છું; મેં મારા અંતઃકરણમાં પગ
 આપ્યાના પ્રેમનું બીજ^૩ વાવી દીધું છે. ૪ હે મોલવી સાહેબ ! તમે
 પુત્રકો વાંચીને શું મેગવનું ? જાની પુરોને પરમેશ્વરે જે જ્ઞાન આપ્યું
 છે તે તમે શીખો. ૫ જાન તે એક જ્યારીક જિન્દ છે અને તેનો
 બંદ તમે શુઃ પાસેથી શીખો, જાહેર બવદારસું જ્ઞાન કે જે એક
 મોટો^૪ પાટો^૫ છે તે જ્ઞાન તમને આપેલું છે. ૬ “ લા ” શું
 છે ? “ ઈલાહ ” શું છે ? અને “ દક્ષિણાહ ” શું છે ? (લા, ઈલાહ,
 દક્ષિણાહ એ સુસવગન ધર્મના દલખા છે) જે તમને પરમેશ્વરે જ્ઞાન
 આપ્યું હોય તો તેનો બેદ અમને ખોલી બતાવો. ૭ હે મોલવી
 સાહેબ ! જે પરમેશ્વરે તમને સાચું^૬ બોલવાનું જ્ઞાન આપ્યું હોય
 તો “ મન અરે ” ના કેરવા બામ છે તે અમને કરો. ૮ હે કમ-

નમીન' તે મ્હા જમેથી છતુજી દાન મેળવું નહીં અને સ્વદેશ આ-
વડાવિઠા દાનમાં તે તારી આખી ઇંદમી માગી આપી. ૬ "કંઠ"
તામના દાનમંજરા યત્નો" કરી જણા દિખાવી તે કમળા કર્ણપાંડુ
મેળથી મુઠે જાળવે તે મેળવે નહીં અને ઉપર મીઠાને દુનિ"
આપુ. ૧૭ "વદે" તામનુ આગળ ચાંચમાં તે તારી અમર
નખાડી અને "મર" આગળ ચમચમાં તે તારી ઇંદમી મુખથી,
તું હજી મુઠી પેલાને જાગી નહીં તારી ત્યાં મુઠી તું મુખથી જાગી
આપેલો દાન મેળવ કરાવશે જાગી જાવશે કરી આખરો કલે.
૧૧ "વદે" આગળ " (દુનિજી જમે મું એ સ્વે) એ જલિ
સદા આપિ તું ત્યાં મારે દેશે જમે, તે મુઠે આપિ ૧૨ છે
તેની મુખમાં ડાલે" મુખ આપેલી છે તેણે "વદે" આ-
ગળ " છે. ૧૨ મેળવું" (દિનિજી) ડાલે રે, અને રે કૈયી! તું
છે? રાત્રી પાછાં મુખ એ. ૬ તમે દાનમળ આપુ મું
તું જાગેલો આગળ જમેજા ૧૩ આગળ જાગી નહીં ૧૩ અમર
દેવતા મળ જાગેને પેલાના પાછાં મારે દેવ કૈયી રાત્રીને
જાગી તે ૧૪ મુઠી" પેલાને દાનમાં જાગી રહિ છે.

ગાથા ૧૩.

ખેડ દી કાકુલકો ૭૩.

જાગ દુનિજાને મનમને ખેડ દી કાકુલકો' ૭૩,
દેખને દી ઉગે રિતમે પાઠ નથા સુખદી: ૭૪. ૧
એક ખેડા' ને તરમ ઉગને દિવ. બાં દેશે માન,
માટે મીઠાં છે છતું પર અપાદી પા. મુખો' ૭૫. ૨
મદને ઉગે નથા: ને સીઠાં મીઠાં છે ૭૬,
પેલાં દીને રાત્રી મદન નહીં ઉગ મુખો: ૭૭. ૩
ઉગ નથાં કાકીને અનવર રિત કલક ૭૮ અપા
એક મીઠાં પાઠ રહે તું દેવકે મુખો. ૭૯. ૪

ભાવાર્થ:—(આ મગલમાં પરમેશ્વરને સ્તોત્રે કાંઈ પ્રેમભાવ નહોતો છે.) ૧ દુનિયાથી જાગમાં પરમેશ્વરે મને ઝડી દીધે તેના મદદના વાગ્યે ખોલી નહોત્યા તે તેને લેનાંજ “મુખ્યુલ” નામના મડને અરેબીઈ આવવાથી તેને વગ-મુંઝાઈ વગવા લાગ્યાં. ૨ એક મુંઝનું દરવા મે આસપાસ કરી ત્યારે મુસ્લિમ લાઈ પોતાના દોઢ વૈશ્વ મંડળીના બદલે ઘડી લગવી દીધે. ૩ તેની યદ લેવામાં મે ૧૬ મારક મારી નાગર મીઠી બીજથી દીધી અને તેના આવવાની દુનિયાથીમાં મારી નાગરને જગ વજુ આવડામ નથી. ૪ હે અનવર! આ દુનિયામાં મન લગાડવાની થી મગલ છે? તું પરમેશ્વરને મગલમાં વગમડી દહને એકાંત વાસમાં બેથી રહે અર્થાત્ એકાંતમાં બેથી તેજું મનમાં જ્ઞાન વર્ણ કર.

મગલ ૧૬.

જા બેહુંગા બસ્તીએ.

- ગીરેમાં ચાકકર સેહેરામે^૧ જા બેહુંગા બસ્તીએ,
 લમે દિલ્લગરડી જવાદરામે શુઝર જાડંગા હસ્તીએ.^૨ ૧
 ચણમે હંરકને મુજકો દીવા હે એલા બેપરવા,
 હે ના મવલખ હે આદીએ ન જવાદરા મથે પરસ્તીએ.^૩ ૨
 મેરે ખારેકો દિલ દેકર બના હું મસ્ત મવચલા,
 હે દો આવડમ મુજે કરી નગર આલા હે મસ્તીએ. ૩
 દોઈ હે શેખ ઠેહેલાલા બીરહમન દોઈ બનના હે,
 મુજે નહીં હામ દુનિયાએ બુલંદી^૪ એર પરસ્તીએ.^૫ ૪
 હુમાવા દિલ મેરા હસને દીખાકરકે રૂખે અનવર^૬
 ટપલ એકદમ દીવા હસને મુજે તેમે દો દસ્તીએ.^૭ ૫

ભાવાર્થ:—(પ્રેમલગ્નની મગલ છે.) ૧ મારા કપડાની ગીરે-જાન ધડી તાબી દૂં દવે વસીયા નીકલે વખતમાં^૧ બેથી રહીય, અને ચાલે દીખીના હોડની (હોડના મુંગનની) દબામાં મારી

હાથી' મુલ્લી ઠાંક. ૨ પ્રેમરમે અને એવો બેપરવા મનાવી દિધો
 ૩ અને દરે ઠરાવ પાસપાસની ખાતમ નથી અને ઠરાવ પી-
 વાની' પણ જાણ નથી. ૩ મારા 'વાસને માફ દિધો આવી રાતે
 ૪ દરે મરત દિધો નવ્યો પુ, અને પ્રેમભાગીમાં અને મને દુનિયા
 ૫ મીલા રજામ' મરખી જાણ છે અર્થાત્ ગુપ્ત જાણ છે. જોઈ
 ૬ શેખ હરવા છે, જોઈ જાણ હરવા છે, મારે દરે મોડાઈથી' ૧
 ૭ દસમાઈથી' જોઈ માન નથી. ૫ તેને તેજુ પુનમુગન' મુખ રેખ-
 ૮ દિને મારા મનને પુમાવી લાગુ છે, અને તેને તેજ ને લાગ' ૧૯
 ૧૦ તરવારથી' જોઈને અને મારી નાખ્યો છે.

ગઝલ ૧૫.

સદા સાક્ષર એદમદકો.

૧ હા ૩૨ હાં દિલ રા રા સદા સાક્ષર એદમદકો,
 રખાવર પીર' દિલ દર મિ' દિલ સરદાર એદમદકો. ૧
 ૩ સલામ ઉમરો દમાઝ દો દુર' ઉમરો દો દર લમલ,'
 ૪ અલ મર ૩૩ સમઃ હંસકો મીલા રિત્તાર એદમદકો. ૨
 ૫ દલ એદવાઝ' એદમદકો દુવા માગુપ માદરો,'
 ૬ મવલ્લત' ૩૨ રહ એટલે દુઆ એદવારે એદમદકો. ૩
 ૭ માર દર કમલ દમકો દો અહાદ બોર મદમદકો,
 ૮ દમાઝ મુલ્ક દા એ ૩૬ પ્રસાર એદમદકો. ૪
 ૯ અલમ' દમ દમકો હીસા દો મીલા અહાદ બોર એદમદકો,
 ૧૦ રિત્તાર' હાલસ' કમીલ રખા હાલસ' એદમદકો. ૫

ભાવાર્થ— અઃ મધ્ય નેનુમી છે એટલે ૧૦મી દીર્ઘ
 વખતથી તેમજ ૧૬મી ગુજલદો એટલે મીઠાપણ અત્યંત જા-
 વદે નથી તે કાલુષી સ્વભાવ છે અનવર અમર દીર્ઘ એ વધ
 પણ ગમદર મુખી દલા નથી; અર્થાત્ પ્રેમર મારેનથી મુજબ
 વધમાં આવી છે.) ૧ દે અઃ મદમદકો અહાદ હાલસ તર જી

૨૨૨ ૧૧ અને તારા ફરતે ફરતે તેના નામનું પાનું થઈ જાય છે. તે મંદમાને અમારી સલામ હતી અને હરેક જગ્યાએ અમારાં અભિ-
વંદનં હતું. એ પેલાની ફરતે અગ્ર હરે છે ને જમણા મદમ-
ને પણ જણ છે. તે એકમતનું પેલીકું એની મેરુદાવણી તેમની
મને મદમ થઈ કે આ તો તેમને દેવદંડ છે. આ અભિવંદન એવી
જગ્યા છે. ૪ હરેક કામમાં અને અગ્ર અને મદમની માલ હતી
અમારી ને મદમ હતી તે બધી એકમાને હતી દીપ્તિ પ અમને
આદર કે એકમાને દિવાળ જાળ હતી વિનંત દેવ? અને માલ-
કારી એકમાને પુત્રે જાણુર? હરિઆદ સંભાવતર? રાખ્યો છે.

ગઝલ ૧૬.

મું મીસલે કતાં ચાંદકા દુકટે ન અગર હો.
મું મીસલે કતાં ચાંદકા દુકટે ન અગર હો,
એ નામુંને અંશુર? નગી મંદ નગર હો. ૧
એ અગર જાદર દેખ હો એકમાદી પેશની,
જા ૨૨૨? ખીજલવમે? પશીનેમે બંદો વર હો. ૨
કુમલકુકો? દેખે અગર અફઝાકે? અંશુર,
હનેપે? હીલ શમ્શ? હો જાંબેપે? કમર? હો. ૩
હદ જલ હલી શર્મમે સુલ હો રહે હેલન,
એ હદન? પેશબરકી લલાકુતરી? ખગર હો. ૪
ઉમ દિલમે ખુલ રહેલ હો જલ લાલમે ખાલ,
અમ દિલમે મંદમાદી મહેજલમ અગર હો. ૫
જલ ઈકમે દિલબર એ ગીઝ? ખુને અગર દે,
ના જાઉ અગર હાથમે જલપાસ સમર? હો. ૬
જલપ વી અગર ચાલું તો દીલરકે લીચે,
વર ના તો મુંજે કહેડો જલપાસી ફીર હો. ૭

હંદગી^૧ ગુબરી દર્શિ. ૨ પ્રેમરસે મને એવો બેપરવા બનાવી દિધો
 છે કે મને દરે સરાય પાવાવાળાની-મંત્રણ નથી અને સરાય પી-
 વાની^૨ પણ ઇચ્છા નથી. ૩ મારા મ્યારાને માફ દિધ આપી દરને
 હું દરે મસ્ત દિવાનો બન્યો છું, અને પ્રેમમસ્તીમાં મને બંને દુનિયા
 ઝીણા રમકણ^૩ સરખી બજાય છે અર્થાત્ તુમ્હ બજાય છે, ૪ કોઈ
 રોષ કહેવાય છે, કોઈ ખાદલુ કહેવાય છે, મારે દરે મોટાધી^૪ કે
 દસકાધી^૫ કોઈ હામ નથી. ૫ તેણે તેનું પુનઃસુરત^૬ મુખ દેખા-
 ડીને મારા મનને હુમાવી દીધું છે, અને તેણે તેના બે દાથ^૭ ૧૧
 નરચરથી^૮ એકદમ મને મારી નાખ્યો છે.

ગઝલ ૧૫.

સદા સાલાર એહમદકો.

હકા કર દઈ દિલ રા રા સદા સાલાર એહમદકો,
 રખાકર વીઈ^૧ દિલ હર મો^૨ દિલા સરદાર એહમદકો. ૧
 સલામ ઉસકો હમાય હો દુર^૩ ઉસકો હો હર લમક,^૪
 અદા મર કર સકા ઈસકો મીલા દિલદાર એહમદકો. ૨
 હલા ગેહવારા^૫ એહમદકા દુવા માલુમ માદરકો,^૬
 મવક્કલ^૭ હર રહા એહો દુઆ ગેહવારે એહમદકો. ૩
 મદદ હર કામકા હમકો હો અહાહ એર મદમદકા,
 હમાય મુદઆ હા સો કહા કુલકાર એહમદકો. ૪
 અલમ^૮ હમ હમકો હીમકા હો મીલા અહાહ એર એહમદ,
 દિલાવર^૯ દાદરસ^{૧૦} કામીલ રખા દાદાર^{૧૧} એહમદકો. ૫

ભાવાર્થ:—, આ મત્લબ બેનુમતી છે એટલે શરમી હીંદમાં
 ધખવાથી તેમાં કોઈ પણ નુખાવાયે એટલે મીઠાવાયે અમર આ-
 વતે નથી તે કારણથી મજબના છે? અનવર અમર દાની એ દમ
 પણ રમતાર મુઝી રખા નથી: આમાં પેશનર સુદેનની સુનિ કર-
 વામાં આવી છે.) ૧ દે મન! મદમદની આમગ દમેલો તારું કુન

સાથ હા અને તારા ફાટે ફાટે તેના નામનું પ્યાન કર્યા કરે.
 તે મદમદને અમારી સગામ દામે અને દરેક જગે અમર્યા અદિ-
 વેન કરો. જે પોતાની ફરતે આવ કરે છે તે જમદામ મદમ-
 ને ખાતે જાય છે. કે એમદમનું પેલીકે જેની મેદે વાવવાથી તેમની
 અને મદમ વર્ષ કે આ તે તેમને રેવનું દોઢા અદિવેન બેસી
 રાય છે. કે દરેક કામમાં મને અગ્રાહ અને મદમદની માત્ર દામે.
 અમારી જે મનસુખ દલી તે બધી એમદમને દલી રીધી. કે અમને
 અગ્રાહ કે એમદમ દિવાલ બીજા કોની વિનુ દોઢા અને માત્ર-
 રાની એમદમને પુરો બધાદરે દરીઆ અંમરદારદો. રાખ્યો છે.

મઘલ ૧૬.

કયું મીઠાણે કતાં ચાંદકા દુકટે ન છગર દો.

- કયું મીઠાણે કતાં ચાંદકા દુકટે ન છગર દો,
 જે નામુને અંમરવ નગી માં નગર દો. ૧
- જે અમ બાર દેખ દે એમદમદી પેચની,
 આ રસ ખીજાવતે પચીનેમે બેઠા તર દો. ૨
- ફળાકો દેખે અગર અફલાકે અંજમ,
 દહનેપે દીવ ચમકે દો બાંધેપે કમરે દો. ૩
- દા અમ દલી અંમે શુભ દો રહે હેરન,
 જે દહન પેંબારદી લગાવતી ખગર દો. ૪
- ઉંચ દિવમે પુલ રહેવા હે અમ તાવમે મેલા,
 હમ દિવમે મદમદી મહોજદમ અસર દો. ૫
- જન દિવમે દિવનર જે ગીચા પુને છગર દે,
 ના ખાતે અગર દાયમે જમવડા અમરે દો. ૬
- જાત બી અગર અદુ દો દીધારકે દીધે,
 જા ના તે મુજે કાઢેલા જમવડી ફિર દો. ૭

૧૨ ૧૨ અને નરુ ફરો ફરો તેના નામનું ખાન પર્વા ફરો
 મહત્ત્વને અમલી અમલ અને અને ફરો પર્વા અમલને અમલ-
 નેના અને નો પેનાની ફરો અમલ ફરો તે પર્વાના મહત્ત્વ
 ને મહત્ત્વ અને તે એકમનું પેનાની ફરો અને અને અને તેનાની
 નેના મહત્ત્વ અને તેના નો તેનાને ફરો અને અમલને અને નેના
 અને તે. ૪ ફરો મહત્ત્વ અને અમલ અને મહત્ત્વની મહત્ત્વ અને
 અમલી ને મહત્ત્વ અને તે નથી એકમને ફરો ફરો ૫ અને
 અમલ ૬ એકમને ફરો અને ફરો ફરો ફરો? અને મહત્ત્વ
 મહત્ત્વ એકમને પુરો મહત્ત્વ ફરો અને મહત્ત્વ ફરો. ૭ અને તે.

મહત્ત્વ ૧૬.

મહત્ત્વ મીમલે ફરો ફરો ફરો ન અમલ ફરો.

- ૧ મહત્ત્વ મીમલે ફરો ફરો ફરો ન અમલ ફરો,
- ૨ એ નમુને! અમલને નમી મહત્ત્વ નમલ ફરો.
- ૩ એ અમલ નમલ ફરો એ એકમની પેનાની,
- ૪ એ અને મીમલે અને પેનાને અને અને અને
- ૫ ફરો અને ફરો અને અને અને અને અને,
- ૬ એ અને પેનાની અને અને અને અને અને,
- ૭ એ અને પેનાની અને અને અને અને અને,
- ૮ એ અને પેનાની અને અને અને અને અને,
- ૯ એ અને પેનાની અને અને અને અને અને,
- ૧૦ એ અને પેનાની અને અને અને અને અને,
- ૧૧ એ અને પેનાની અને અને અને અને અને,
- ૧૨ એ અને પેનાની અને અને અને અને અને,

રૂચ કરે અને તારા રૂચટે રૂચટે તેના નામનું પ્યાન^૧ ધર્મા કરે.
 ૨ મહંમદને અમરી સગામ દળે અને ફરેક પત્રે^૨ અમારાં આસિ-
 વંચન^૩ દળે. જે પોતાની ફરળે જાણ કરે છે તે પરમાત્મા મહંમ-
 દને મળી જાય છે. ૩ એકમદનું ચોરીડ^૪ એની મેળે દાવવાથી તેમની
 ખૂને^૫ માલુમ થઈ કે આ તો તેમને દેવતા^૬ હોતો આસિવંચન બોલી
 રહ્યો છે. ૪ ફરેક કામમાં મને અગ્રાદ અને મહંમદની મદદ દળે.
 અમરી જે મનસુખ હતી તે જાણી એકમદને ફરી ઘીણી ૫ અમને
 અગ્રાદ કે એકમદ વિચાર જીભ ફાની ચિત્ત^૭ દોષ? અમે મદદ-
 આર^૮ એકમદને પુરો જવાદાર^૯ ફરીઆદ સાંભળવાવાળો^{૧૦} રાખ્યો છે.

ગઝલ ૧૬.

મધું મીઠલે કતાં ચાંદકા દુકટે ન જીગર હો.

મધું મીઠલે કતાં ચાંદકા દુકટે ન જીગર હો,

જો નાખુંને^૧ અંશુરત^૨ નબી મદ્દ નગર હો.

જો ચરમ જદર દેખ લે એકમદની પેશાની,^૩

ખા રશક^૪ ખીલાવતમે^૫ પચીનેમે^૬ બહો તર હો.

રૂખસાફો^૭ દેખે અગર અફલાકકે^૮ અંજમ,^૯

દહનેપે^{૧૦} ફીદા શમ્શ^{૧૧} હો બાંધેપે^{૧૨} કમર^{૧૩} હો.

ફટ જાય ફત્વી શર્મમે^{૧૪} શુલ હો રહે હેરાન,

જો દહન^{૧૫} પેયંબરકી લવાફતકી^{૧૬} ખબર હો.

ઉસ દિલમે^{૧૭} ખુદા રહેવા હે અય વાલમે^{૧૮} મોલા,

અસ દિલમે^{૧૯} મહંમદકી મહોબતકા અસર હો.

જબ ઈશકમે^{૨૦} દિલબર જો ગીઝા^{૨૧} ખુને જીગર દે,

ના ખાઉ અગર હાથમે^{૨૨} જતવકા સમર^{૨૩} હો.

જતવ જી અગર ચાહું તો દીદારકે લીધે,

પર ના તો મુજે કાહેકો જતવકી ફિકર હો.

હે વીઈ મેરે દિલમેં તો માયુકકા હરદમ,
 ઝાદેદકે લીયે સીજદા^{૧૦} ઝો તરબી^{૧૮} હો ઝીકર^{૧૯} હો. ૮
 દેખું ન મીલા તેરે દીસી ગેરકો યા રખ !
 યે ખ્યાલ મેરે દિલમેં હર એક શામે સદર^{૨૦} હો. ૯
 પદા યે ખુદીકા તું મીટા, કર મુજે એક રંગ,
 ગર તું હો અમુદર તો મેરી રૂઢ લેહર હો. ૧૦
 માયુક મહંમદ હો મેરે મેં રહું આશક,
 યે કૃષ્ણ^{૨૧} મેકે દિલદે ઉપર શાહે બચાર હો. ૧૧
 કયા બાગે શુબો ગુંચેકા^{૨૨} તાલબ રહે અશક,
 જબ તુખમ^{૨૩} મહોબતકા લગા દિલમેં શબર^{૨૪} હો. ૧૨
 આશકકો તો રૂથવાઇ^{૨૫} જહાં બીચ હે બેહેતર,
 ફીર દુથમેં દેખો તો ઉસે ઇન્સાને વફર હો. ૧૩
 માયલ બે તેરી ચરમકા હે ઠરવા હે કીસમ?
 બરસાદ હો તીફકા અબર^{૨૬} તેમે તબર^{૨૭} ૧૪
 યે અનવરે બોલકો તુ રખ તેરે મુકાબીલ,^{૨૮}
 દિલ હો મિશ હામુમેં તેરે કદમુપે^{૨૯} સર હો. ૧૫

ભાવાર્થ:—(“કૃષ્ણ મીમંસે કાલં ચંદ્રા કુકે ન છમરે પા”
 આ વાક્ય દ્વારજાનના કોઈ કવિએ કાઠી અનવર મીમાં ઉપર મોઝ
 ફેણ તે વખતથી અનવર મીમાંએ આ મત્રય રચી તે હરિ ઉપર
 મોકલી આપી હતી. આ મત્રયમાં પેનગરની ઉમત તારીએ અને
 પ્રાચીના કવિઓ આવી છે) ૧ એ પેનગરની આંખોએ^૨ નખ
 નજર લાગે આંખો દીવ તો ચંદ્રા કાગળના કણ દેવાનના કણની
 મુદક રમ ન જાતી જલ (અથવા વહી જોડે પેનગર પામે આંખ
 દલ દલ તેમજ કુકુ વનુ કે “એ અખને લમે કાંઈ અમનને જાન્યે
 ને, અને તુમજાન વહાઈ” તે ઉપરથી પેનગર મારેને એક નજર
 નજરનો કાગળો કવિ. તે જગત મંદના બે કણ કરી દેને
 નજર અને તેમજ કણના મીરજાનમાં વહાઈ એક અમન દાવની

ગતિ નહીં.

જરા ખુદાકે લીયે.^૧

- ૧ નીલાખ^૧ માંદને દા લે જરા ખુદાકે લીયે.
- ૨ જે સુ માંદને ન દા લે જરા ખુદાકે લીયે.
- ૩ ખુદાકે કરને આશકોઃ જાપને મરને દમ,
- ૪ જમાલ જાપના દીખા લે જરા ખુદાકે લીયે.
- ૫ તુમારે કીજને મરના દે દાકે અખમી દિત,
- ૬ મહેને જાપને લખ લે જરા ખુદાકે લીયે.
- ૭ જલાને આશકે બેરિતકોઃ ચાર પરદેમે,
- ૮ ન માંદકોઃ જાપને પુષા લે જરા ખુદાકે લીયે.
- ૯ દાપવા આશકે બીરમીલ^૨ દે રાં પુરખખમે,
- ૧૦ તુમ આકે ઉસકોઃ દા લે જરા ખુદાકે લીયે.
- ૧૧ રો બેસે^૩ દેકે દરે પુષા તુમારે આશકોઃ,
- ૧૨ જલા તુમ ઉસકી દુઆ લે જરા ખુદાકે લીયે.
- ૧૩ પુષાવા ખુખટોઃ બાકુમે તુમને કીસકે લીયે^૪ ?
- ૧૪ અખરતે માદકોઃ^૫ નીલાલે જરા ખુદાકે લીયે.
- ૧૫ તુમારે નાવકે^૬ મીઝાને દિલકો ઇત દીખ,
- ૧૬ ન લીર અશવેકે દા લે જરા ખુદાકે લીયે.
- ૧૭ તુમારે કુદેમે આશક દે કીરવા અરમરાં,^૭
- ૧૮ તુમ જાપને પાસ જુલા લે જરા ખુદાકે લીયે.
- ૧૯ બાહાર દે જે જવાનીપી ચાર દીન પ્યારે,
- ૨૦ લે દિલકે ચાવે^૮ નીલાલે જરા ખુદાકે લીયે.

૧ આ મનનમાં જાનેજરની પ્રવૃત્તિ સ્તી છે. ૨ નીલાખ = રૂઝા મેઝ
 જરા દાંકપાનેઃ જુઝિયા. ૩ બીરમીલ = અખમીલ. ૪ બેસા = મુંજન.
 ૫ માદ = મદ. ૬ નાવક = વીર. ૭ અરમરાં = ચાલ, બેઠાન. ૮ ચાવે =
 વિચારે, મનનુમા.

મુખ્ય ૨૫

મુને તો મહી.^૧

- અમારી જાતે દે અવ મહેરમા મુને તો મહી,
અશ કું તો મયે દમને માંવા મુને તો મહી ? ૧
- મુને કવા દઉ દમને મન્ય દે અવ પકારે ?
તુમરે હિરમે દે નીમમા^૨ મુને તો મહી. ૨
- દીવાન્ય જાતે દે મજનુ મીરન તુમરે લીયે,
હીરે દે મુને વ મનોજા કદા મુને તો મહી. ૩
- દે કોને મોસરે મનેસે^૩ હને^૪ હંમરમે,
દીને જાતે મેજનમા^૫ મુને તો મહી. ૪
- તુમની જાદમે દમ જાલી અવ રો દે,
દમદ હંમ દે મનમે અવ.^૬ મુને તો મહી. ૫
- દમને જાદ દે હંમ દિરમે દમ કીજનમા,
મીરમા મહી^૭ દે મીરમા કદા^૮ મુને તો મહી ૬
- દીજને કું દે મે અજાતે અમાન જમદા.^૯
મેદ કોને જાતે મેલી કમા મુને તો મહી.^{૧૦} ૭
- જામમ મુનેલી^{૧૧} અ. મુને મન કો: ન. દેવ
જામમે કવને દે દીરે. મન્ય^{૧૨} મુને તો મહી ૮
- અ. રે રેદેવ કો: અવ તો દમ નં નુ ૧૩
કોદ દે મુને મે અવજરદિ મે મુન. ૧૪ ૯

૧ આ દમને. ૨ નવને. ૩ કોને. ૪ હને. ૫ મેજનમા. ૬ અવ. ૭ મીરમા. ૮ કદા. ૯ અમાન. ૧૦ મેલી. ૧૧ મુનેલી. ૧૨ મન્ય. ૧૩ ન. ૧૪ અવજરદિ.

મઝલ ૨૫.

સુનો તો સહી.^૧

- અમારી અર્જ હે અથ મહેરબાં સુનો તો સહી,
ખફા કયું હો ગયે હમસે^૨ મીયાં સુનો તો સહી ? ૧
- કસુર કયા હુઇ હમસે^૩ જતા હો અથ ખ્યારે ?
તુમારે ધરકમે^૪ હું નીમલ^૫ સુનો તો સહી. ૨
- દીવાના બનકે હો મજનુ સીફત તુમારે લીયે,
હીરે હું કુચે વ મહીયાં કહાં સુનો તો સહી. ૩
- હું ફીરતે મીસલે બગોલેકે^૬ દરતો^૭ જંગલમે,
ઉડાતે ખાકકો બેખાનમાં^૮ સુનો તો સહી. ૪
- તુમારી ચાહમે હમ અપની જાન દેતે હું,
હમારા ધરક હે સબમે અયાં^૯ સુનો તો સહી. ૫
- લખુંપે આહ હે ઓર દિલમે દાગ હીજરતકા,
ગીરેબાં ચાક^{૧૦} હે મીસલે કતાં^{૧૧} સુનો તો સહી. ૬
- દીખાતે કયું હો યે આશકકો અબરુએ ખમદાર,^{૧૨}
ચેહ કીસકે વાસતે જેચી કમાં સુનો તો સહી ? ૭
- નઝારા સુર્મગી^{૧૩} આંખુંસે મત કરો સાહેબ,
હુગરમે લગતે હે તીરો સના^{૧૪} સુનો તો સહી. ૮
- ખ્યારે રહેમ કરો અબ તો હમ ગરીબું પર,
ફીદા હે તુમપે યે અનવરકી બં સુનો તો સહી. ૯

૧ આ મઝલમાં પરમેશ્વરની પ્રાર્થના કરવાના નાની છે. ૨ નીમલ = અધમુવા. ૩ બગોલે = બંટાળીએ. ૪ દરતો = જંગલ. ૫ બેખાન = ધરબાર રહિત. ૬ અયાં = જગેર. ૭ ચાક = રહેવા. ૮ કતાં = નવી જેવું કપડું. ૯ ખમદાર = વકેલા, વાંકાપણું. ૧૦ સુર્મગી = કાળજી નાખેલી. ૧૧ સના = ભરણી.

ગઝલ ૨૬.

જરા ખુદાકે લીયે.^૧

- ૧ નીમાળ^૧ મોંદને લા લે જરા ખુદાકે લીયે,
- ૨ જે મોંદને ન લાલે જરા ખુદાકે લીયે.
- ૩ ખુદાકે જસને આશકોઃ જાપને મરને દમ,
- ૪ જમાલ જાપના રીખા લે જરા ખુદાકે લીયે.
- ૫ તુમારે હીન્દમે મરવા દે દેહકે જખમી દિવ,
- ૬ મહેમે જાપને લગા લે જરા ખુદાકે લીયે.
- ૭ જલાને આશકે બેદિલકે ચાર પરદેમે,
- ૮ ન મોહકે જાપને પુખા લે જરા ખુદાકે લીયે.
- ૯ લગવા આશકે બીરમીલ^૨ દે દર્દ પુરકતમે,
- ૧૦ તુમ આકે ઉલકે લલા લે જરા ખુદાકે લીયે.
- ૧૧ દો બોલો^૩ દેકે કરે ખુદા તુમારે આશકોઃ,
- ૧૨ જલા તુમ ઉસકી દુઆ લે જરા ખુદાકે લીયે.
- ૧૩ પુખાયા ખુખરેકો જાહુંમે તુમને કીસકે લીયે ?
- ૧૪ અબરસે માહકો^૪ નીમાલો જરા ખુદાકે લીયે.
- ૧૫ તુમારે નાવકે^૫ મીઝગાને દિલકો છેદ દીયા,
- ૧૬ ન લીર અશવેકે લાલે જરા ખુદાકે લીયે.
- ૧૭ તુમારે કુશુંમે આશક હે કીસ્તા સરઝરહાં,^૬
- ૧૮ તુમ જાપને પાસ ખુલા લે જરા ખુદાકે લીયે.
- ૧૯ બાહાર હે જે જાપનીકી ચાર દીન પ્યારે,
- ૨૦ લે દિલકે આલો^૭ નીમાલો જરા ખુદાકે લીયે.

૧ આ મઝહમાં પરનેજરની પ્રાર્થના કરી છે. ૨ નીમાળ=દમ મોં
૩ દો બોલો=જુલો. ૪ બીરમીલ=અપખુલ. ૫ બોલો=બુંબન.
૬ માહ=મોંદ. ૭ નાવક=લીર. ૮ સરઝરહાં=મોંદ, બેચાન. ૯ ચારો=
ચારો, મનખુલા.

મીઝેહકે તીરને આ દિલમે બા કી.	૪
જુલ્લુ નાગન થી મેરે દિલકો -કસ ગઈ,	
ચડી હે લેહરે ઉસ કાલી બચાકી.	૫
કરું કયા ગમમે ઉસકે અય અઝીઝો ?	
જગરકા ખુન મેં અપની મીઝા કી.	૬
તડપતા હું સદા બીરમીલકે માનંદ,	
નઝર આતી નહીં મુરત રીફાકી. ^૧	૭
મરીઝે ^૨ ઈરક હું ઉઠો તબીબો !	
નહીં હરમીઝ મુજે ખ્યાહુય દવાકી.	૮
મીઝુંગા વારસે દિલ શાદ ^૩ અનવર,	
ચેહી હાંસલ હે મેરે મુદઆકી. ^૪	૯

ગઝલ ૩૦.

કલી કર કરમ કલી કર કરમ.^૫

તેરે જામ વસલત અય સનમ, બગા દિલ ઉપર મેરે હે અઝમ,
 કલી કર કરમ કલી કર કરમ, કલી કર કરમ કલી કર કરમ.
 મેં હું સીદક^૬ દિલસેં મુતી^૭ તેરા, ન જલા તું ફીતમે^૮ દિલ મેરા
 અરે બેરહમ, અરે બેરહમ, અરે બેરહમ, અરે બેરહમ.
 તેરી તેગ અજરૂ મેં આ મુકા, બંદો અમી તલક મેરે જગરકા,
 ન મીલાઃ ઝખમ ન મીલાઃ ઝખમ, ન મીલાઃ ઝખમ ન મીલાઃ ઝખમ.
 તુને કલ્લ કર મુજે અય સનમ, રખા નીમઝં નહીં તુજકો ગમ,
 ચે બગા જુલમ, ચે બગા જુલમ, ચે બગા જુલમ ચે બગા જુલમ.
 તેરે નાઝ મઝેને અય પરી, કીચે કલ્લ લાખું બ એક ધરી,

૧ સીદક=તનહુસ્તી. ૨ મરીઝ=બીમાર, દર્દી. ૩ શાદ=ખુશ.
 ૪ મુદઆ=મનઘણ. ૫ આ ગઝલમાં પાંચેયરમી પ્રારંભ કરવામાં આવ્યો
 છે. ૬ અઝમ=પીરો. ૭ સીદક=સાધિ. ૮ મુતી=લગ્નગણ.

મહોબતમે તુમે કુરબતમે ઝેચો,	
પ્યારે કુછ નહીં મકદુર ^૧ હમકો.	૨
હમારે દિલકો લેકર તુમ અય દિલબર,	
રખોગે કબ તલક અબ દૂર હમકો.	૩
મહોબતને તુમારી અય પ્યારે,	
નીહાયત કર દીવા મજબુર ^૨ હમકો.	૪
ન તાકત વરલકી ન તાબ હુરી,	
દીખા હો આપકો અબ નૂર હમકો.	૫
રહે કબ તક જુદાઈમે તડપતે ?	
કરો અબ દાર ^૩ પર મનમુર ^૪ હમકો.	૬
શરામે ઇશકસે અપને અય ભનાં,	
કરો અબ મરત ઓર મખમુર ^૫ હમકો.	૭
સદા રહેતી હે બેચેની કલબમે, ^૬	
કરો અબ વરલને મસરૂર ^૭ હમકો.	૮
ગુલામીમે રખો અનવરકો અપની,	
મહોબતમે રખો મામુર ^૮ હમકો.	૯

ગઝલ ૪૦.

ઈશક એહમદકા મેરે દિલકો ગવારા હો ગયા.^૧

ઈશક એહમદકા મેરે દિલકો ગવારા હો ગયા,

ઈશકની તલવાર ખાકે દિલ દોપારા હો ગયા. ૧

૧ મકદુર = ગાંધી. ૨ મજબુર = લાચાર. ૩ દાર = સૂળી. ૪ મનમુર = અમેદમાર્ગી : પાંચ નામ છે, તે મલાહાની દોવાથી લેખે તેના તાબે થયા અને હુ પરમેશ્વર હુ એવું તે કહીને કબાલી બાદશાહે તેને સૂળીએ બોલે દતો. ૫ મખમુર = નિશાવાળો. ૬ કલબ = ફૂલ. ૭ મસરૂર = ૧. ૮ મામુર = બરપુર. ૯ આ ગઝલમાં પરમેશ્વરની પ્રાર્થના કરી છે.

ન છેડા તુમેં મુજકો હરગીઝ રકીઓ-૧
 નચેમેં હો સરસાર^૧ આયા હુવા હું. ૩
 મહોબતકી મસ્તીસેં હું મસ્ત જાહદ,
 વોહ મેહબુબકા મય પીલાયા હુવા હું. ૪
 બીલામીમ^૨ એહમદકા મેં મુખતલા^૩ હું,
 હકીકતમેં ઉસકી બુલાયા હુવા હું, ૫
 અગર ઉસકો આહેદ સમજતે હું બંદા,
 વસે લોદ મેં ઉસકા પાયા હુવા હું. ૬
 હુવા કુન્તો કન્ઝનસેં યા કોન આહેર ?
 વોહ હસિયાર દિલમેં છુપાયા હુવા હું. ૭
 હુવા હે વોહ તુજોસેં કસરતકા દરતર,
 વોહ તુજોસેં મેં લી બનાયા હુવા હું.
 ન બુલો હયરમેં ચે અનવરકો એહમદ ?
 મેં કદમુંપે સરકો બુઝાયા હુવા હું. ૮

ગઝલ ૪૨.

મુજે શિકવ બતાતે બી નહીં.^૧

પ્યારે એહમદ તો મુજે શિકવ બતાતે બી નહીં,
 આપ આતે બી નહીં મુજકો બુલાતે બી નહીં. ૧
 મુન્તાઝર^૨ મેં તો હું દીદારકા લેકીન વોહ તો,
 મુસકરાતે^૩ બી નહીં પરદા ઉઠાતે બી નહીં. ૨
 બેકરાસીસેં મેં મરતા હું વોહ દિલબર મુજકો,
 મોંહ દીખાતે બી નહીં ખવાબમેં આતે બી નહીં. ૩

૧ સરસાર = મસ્ત. ૨ બીલામીમ = રડાકાં છે. ૩ મુખતલા = બાળક.

૪ આ નજવમાં પરમેશ્વરની પ્રાર્થના કરી છે. ૫ મુન્તાઝર = શાદ લેવાવાયેલ.

૬ મુસકરા તે = મોં મજકાવવા, મંદમંદ દાસ્તબ દસ્તા.

મગધ ૮૪.

આશકે હું મુખતિલા હું તુમારા.

- આશકે હું મુખતિલા હું તુમારા હું દિનને. ૧
- દિલમાં મેં તુમારેપે હે વન. હું દિનને. ૨
- ચેલા હું વડપડા હું જુદાં હું આપડી. ૩
- હીજરવને આપડીકી હું મન. હું દિનને. ૪
- તનમેં નહીં કરાર ન કરમ જાનકે. ૫
- દિલ હો મયા હે જલકે અગામી હું દિનને. ૬
- મીનેમેં મેરે હરકી આકર લગી હે અમ. ૭
- હાથ હે મેરે મોંદલે ચરચા હું દિનને. ૮
- વેહલે હું અરકે ચામુંતે દેખા હું મન. ૯
- જરી હે ચરમમેં ચેહ ફુવાર. હું દિનને. ૧૦
- આવથ લગી હે હરકી સજ તન જાનમેં આહ. ૧૧
- દિલ હો મયા હે મમને દેખા. હું દિનને. ૧૨
- અવ હમનશીનો અજ મેં ન મેડે નો કયા હું ? ૧૩
- મિલવા નહીં હે મેરા ખ્યાલ હું દિનને. ૧૪
- ચેલા હું દરો મમમેં કલેજ પકડે મેં. ૧૫
- કરવા હું મમમેં આહકા નાર. હું દિનને. ૧૬
- હેમેમેં વિસાલપી આપડી કે જાન મન. ૧૭
- વેળા હું સજમેં કરકે કનચા હું દિનને. ૧૮
- દિલ જાને તન વ આજકે મેરી તમામ ચાર ! ૧૯
- સાંપા હે મેને આપકે સાચા હું દિનને. ૨૦
- લીને ખજર ચિલાળીએ અનવરકી યા હવીખ ! ૨૧
- ફિરવા હે ચેલા મમમેં જિયાચ હું દિનને. ૨૨

માર હી ડાલા હે હમકો તુમને બતલાકે અઘ,^૧
 જખમ હમ ખાતે રહે તુમ નજ બતલાતે રહે. ૫
 વાહ રે કિરમત હમે હોતા નહીં હે વસ્ત્ર યાર,
 ઉઝલર હમ હાયકો મઝમલકે પસ્તાતે રહે. ૬
 બદનસીબીસે નહીં મિલતા હે હમકો માહર,^૨
 લાખ હમ દિવારો દરસે સરકો ટકરાતે રહે. ૭
 અખ નહીં ચારા હમારા તુમ કરો ઇસકા ઇલાજ,
 યા મહંમદ નહીં તો દુનિયા દીસે હમ બાતે રહે. ૮
 અખ તો સર રખખા હે કદમું પર તુમહારે યા હબીબ!
 સખ તરફસે ભાગકર હમ તુમ તરફ આતે રહે. ૯
 અખ કરો હમ પર રહેમ અય રહેમતુલ્લિહઆલમીન^૩ !
 કમું કે જબ “લાતકનતુ” તુમ આપ ફરમાતે રહે. ૧૦
 અખ તો મારો યા છુલાવો તુમ હી રખ લો આખર,
 કમતરી અનવર તો મહેલ^૪ આપકી ગાતે રહે. ૧૧

ગઝલ ૪૭.

કીજે નઝર ઇધરકો મહેરબાં કભી કભી.^૧

કીજે નઝર ઇધરકો મહેરબાં કભી કભી,
 લીજે ખબર સુનાકે દો બાતાં કભી કભી. ૧
 આરાક તુમહારા ફર્ત^૨ મહોબતકે રોકલે,
 કરતા હે સદકે^૩ દિલકો કભી બં કભી કભી. ૨
 મે દેખ સમે રૂખકો^૪ તુમહારે અય દિલરૂબા !

૧ અઘા=ચાળા. ૨ માહર=ચદ્ર. ૩ રહેમતુલ્લિહઆલમીન=આખી દુનિયા ઉપર દયા કરનાર. ૪ લાતકનતુ—નિદારા ન ચાન્વા.
 ૫ મહેલ=રત્ન. ૬ આ મઝમલમાં પરમેશ્વરની પ્રાર્થના નથી છે. ૭ નં=વધારે. ૮ સદકા=કુરબાન. ૯ સમે રૂખ=દીવા જેવો તેજસ્વી મહેલ.

ગુરુદેવ ૪૯.

દર્શી લાગ્યાએ નેા જાણે દુષ્ટે ને

દર્શી લાગ્યાએ ને જાણે દુષ્ટે ને

યદે કાઠ જાણે દુષ્ટે ને

દે જાણે દર્શીએ દર્શીએ જાણે

યે જાણે જાણે જાણે દુષ્ટે ને

દે જાણે જાણે દર્શીએ દર્શીએ

યે જાણે જાણે દર્શીએ દર્શીએ

જાણે જાણે દર્શીએ દર્શીએ

યે જાણે જાણે દર્શીએ દર્શીએ

જાણે જાણે દર્શીએ દર્શીએ

દુષ્ટે જાણે દર્શીએ દર્શીએ

યે જાણે જાણે દર્શીએ દર્શીએ

યે જાણે જાણે દર્શીએ દર્શીએ

દે જાણે જાણે દર્શીએ દર્શીએ

યે જાણે જાણે દર્શીએ દર્શીએ

જાણે જાણે દર્શીએ દર્શીએ

દર્શીએ જાણે દર્શીએ

દર્શીએ જાણે દર્શીએ

દર્શીએ જાણે દર્શીએ

જાણે જાણે દર્શીએ દર્શીએ

યે જાણે જાણે દર્શીએ દર્શીએ

દર્શીએ જાણે દર્શીએ

દર્શીએ જાણે દર્શીએ

૧૧

૧ જાણે જાણે દર્શીએ દર્શીએ ૨ જાણે જાણે ૩ જાણે જાણે ૪ જાણે જાણે ૫ જાણે જાણે ૬ જાણે જાણે ૭ જાણે જાણે ૮ જાણે જાણે ૯ જાણે જાણે ૧૦ જાણે જાણે ૧૧ જાણે જાણે

અનુક્ર. ૫૧.

અલગી ૬૨ અલગી ૧

हर हर लम पर ध्यान लगाके आइलहुँ, हर आइलहुँ,

“નહેને અકરણ” દિવસે હાલે અસાદુ ૩૨ અસાદુ. ૧

“શ્રી અનંતેશ્વર” મુદ્રિત જમડે ૩૫૨૬ ૬૨ ૩૫૩૬.

“बहोदा भजानुभू” नगर नीचे के अक्षर ६३ अक्षर ६३

[illegible]

"**सुखं दुःखं च**" अथवा "सुखं दुःखं च" इति ।

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

"अनुसूचित क्षेत्र" विषये प्रपत्रे मन्त्रालय द्वारा मन्त्रालय

“ସ୍ବପ୍ନାବସ୍ଥା” ଅର୍ଥାତ୍ ସ୍ବପ୍ନାବସ୍ଥା : ୧. ଅବସ୍ଥା.

१६।१६।१२ इतिवर्गे अङ्के अष्टादश इति अष्टादश,

જાહેર દોષી: જિલ્લો ખીટાકે અજકાદુ કર મનસ

જાહેર કન્ટેનર ટ્રેડિંગ સંસ્થાએ જાહેરાત : અ.સ.ક.ક.

ਪ੍ਰਥਮ ਘੋੜੇ ਦੀਆਂ ਖੁੰਭਾਂ ਦੇ ਅਛੇਦ ੩੨ ਅਛੇਦ

ਪ੍ਰਮੁਖ ਦੇਵੀ ਜੀ ਪ੍ਰਤਿ ਭਵੇਂ ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਦਾ

१. अथ नृपतुला समाधि चण्डाल विनि शत्रुत्वम् ।

[illegible]

પરચુરણ કાવ્ય સંગ્રહ.

શરત્રી ગજલ ૧.

અઝ મયે વરત બેદેહ જામમ.

મમરૂઝ^૧ પરેશાનમ સાદી તો અઝ મયે વરત બેદેહ જામમ,
મમમુસ^૨ શુદ્ધ દર રંભે અઝમ અઝ વરતમી^૩ મુકુમુદ. ક.મમ. ૧
મમકુહ^૪ તુર્ક મખદુમ^૫ તુર્ક મવજાન તુર્ક જ.શદ ચે મમમ,
મમલુક^૬ મનમ તો માલક મન મુલગાન તુર્ક મન ખુદ.મમ. ૨
મમલુલ^૭ મનમ અઝ રંભે અઝમ કુદનદા^૮ અજબ દંદિલખન
મમકુહ^૯ બેકુન માલ બ અગા દર વકત જે મુઝે. ૧. મમમ. ૩
મમલુન^{૧૦} શવમ અઝ મીતતે^{૧૧} તા શુકસા^{૧૨} મુકુમ દર દિલેનમ.
મમલુઝ^{૧૩} શવમ દર વહદવ તો માકુમ^{૧૪} કુનમ બીલકુલ ન.મમ. ૪
મમરૂઝ શવમ દર ઈસ્ક ઈલાહ માનમ તા કદર સ.બીન કદમન,
મમમુલ શવમ દર સહે ખુદ અનવર ચે શવદ ખુદ અંજામમ. ૫

ભાવાર્થ—૧ દે પ્રેમરૂઝ પી સંગમ પ.ચા. ૧૦ પંનેશર ૬

તારી શુદ્ધર્ણ હાથે નિમ્ન^૧ અને પ્રેમપેદે. વેલે ૭. ૩ કિમથી
વેશરો^૨ છુ. અને માઝ મગુ^૩ નમ્નયા^૪ મુકુમ ૧૩ હે નુટે તું મને
તારા મેગાપર પી સચળતો ખાલો પા. ૭ તું વખખપેલે ૫ હે, તું મુકુહ^૫
હે, તું મુજી હે, કવે મને યેન બીક હે ૬ તારે નર્ગિસપેલે^૬ છુ અર્થાત
હે, તું મીલકત છુ અને તું મારો માલક હે, તું મારો મુલગાન હે,
અને હું તારો દાસ^૭ છુ. ૩ ૬ કા અને પોશથી દેશન^૮ વેલો છુ
અને મારા હાથમાં એક અજબ વા શરૂ^૯ મારે તું દરેક વખતે
સંગ સવારે મહેરબાની કરી મને મદદ^{૧૦} કર. ૪ તારી મહેરબા-
નીથી^{૧૧} હું સદાનો તારો આભારી^{૧૨} બની રહું અને મારા દિલમાં
તારો હમેશનો ઉપહાર^{૧૩} મન્યા કરું, હું અહલવાજમાં મરેલો^{૧૪} રહું
અને દુષણ^{૧૫} હું બીલકુલ શુલી^{૧૬} બદ. ૫ હું વરમેશરૂઝ પ્રેમમાં

સિધી કાફી' ૧.

આહું નીન મુખડો ડીઆં પાંદજે.

આહું નીવ મુખડો ડીઆં પાંદજે મહનુજ ને,	અહું ૧
પાંદજે મહનુજને ડીવજે મનુજ ને.	
કરકલ હેનુ જથાહ જકથયે હલીક ખીઆ.	આહું ૨
જકથું વંત્રીક જથાહ મનડે મરનુજ રયે.	
કરક જથયે જથાહ જકથું હલીક ખીઆ.	અહું ૩
વનડે મુકયે સભવ મન મામુક રે વેહો.	
કરક મસ્તી જથાહ ડીવમંત હમી ખીઆ.	અહું ૪
હાણ મુજે લાજે જથાહ નામ મહંમદ માંડો.	
અનવરે રંગયે જથાહ કરકે રંગવીચ ખીઆં,	અહું ૫
પુલીક હલીક જથાહ પુલયી નેપુર રયે,	
કરકે ખાલો જથાહ અનવરે ચખીએ ખીઆં,	અહું ૬
ખાલો ડીલીએ જથાહ મનડે મસ્ત યક રંગો.	

સિધી કાફી ૨.

આહું આહયાં નુંહલે દામ.

આહું આહયાં નુંહલે દામ મુલ માનું કરમ પીર,	
માનું કરમ પીર મુલવાન સર્વદ અહમદ કબીર, આહું	
તે વડ અલીએ સગ દરગાહ ને, અહુત પુર વકસીર,	
હાથ બંધી આહું અરક કયા પીર, ડીવડે જા વન વીર; આહું ૧	
કરમ કરે હાણ મુલુલ સાંઈ, સમવલ વકસીર,	

૧ આ અને આ પછીની લખાણ કફીયાની શરૂઆતિ થી ૦ અને તેમા કશુંક દખલે કશુંક લખાણ નહીં આવેલા રે.

દેહથી મુરદેહ પવેથી દુન વણા, દીવ મંત્ર ના આહે ધીર. દે. મુરદેહ ૦ ૨
 કમરને બંદર સવાલ કરેલા, મોંવણે મુનકર નહીં,
 જ્યાજ વાંદા સુધી જમરએ, દુષ્ટિર આદ વગીર. દે. મુરદેહ ૦ ૩
 મેસર ભેડી જાયેલા વારે, હાંદ મળ દીવગીર.
 મુનકર સવાજ એ દિશાજ વાંદે, ધીરે દુષ્ટ વગીર. દે. મુરદેહ ૦ ૪
 દીવ મંત્ર હર આહે પુણ મીચત એ, આહે જાંતુ રમગીર.
 હણતું આહે દુનમયે સુખનજે, પુણ રમે ગેરીર. દે. મુરદેહ ૦ ૫
 સુધી મુચ્ચાદર આદન વારે, આદન સુધી દુષ્ટિર,
 હણતું આહે આજર સુમદે, પીર પેમંજર મોર. દે. મુરદેહ ૦ ૬
 જાદાં ભેડાં મેલા મુંઝ, તું આહે વયે કબીર,
 દુષ્ટ દરમ કરે માફ કરજ, જાનવરણ તરમીર. દે. મુરદેહ ૦ ૭

ત્રિધી કાફી ૫.

તું કરજા મુંહ વારે.

તું કરજા મુંહ વારે સુધે દુષ્ટને રમગી,
 દુષ્ટને રમગી વયે પીર, જવલે સમદની, તું કરજા ૦ ૧
 હમન દુષ્ટને એ દુષ્ટને આદન, આદન રમગી,
 મદમદ દે તું ખારે આદન, મેલુજ મુનકની, તું કરજા ૦ ૨
 દુષ્ટને જાદી જા આદન તુંદલ, દેર વજાની,
 દુષ્ટને જાદરા જા લેંદલ, જાદુ દુષ્ટની, તું કરજા ૦ ૩
 દુષ્ટને જાદરને પીર આદન, દીવને દરમની,
 જાદી તુંહ મદતું કર, દુષ્ટ દુષ્ટને કર દાની, તું કરજા ૦ ૪
 હવ બંધી આદું જાદું દુષ્ટ પીર, જાદર લદાની,
 જાનવરને દુષ્ટને કરદા, દદરણ દુષ્ટ દાની, તું કરજા ૦ ૫

સિધી કાફી ૬.

અરજું મુણ મીઆં અણાહ.

- અરજું મુણ મીઆં અણાહ આજમ બદકારણ,
 આજમ બદકારણ, ગાફલ ગુનેહવારણ, અરજું ૧
- રખણ તરફ વંચી, આજમ અરજું કરે,
 મદતું કરજા મીઆં મુંજ લાચારણ, અરજું ૨
- તોહજે દરતે અચી, ચઉધા ગાસીઉ સચી,
 આહું આહમાં ગોલી મીઆં, પાંહજે દીલદારણ, અરજું ૩
- તો વટ પાણ અચાં, ભાંદીઉ દરણ થીઆં,
 મુરત સેહણ દીસાં, મદતું વડ વારણ, અરજું ૪
- અનવર ચયેથો સદા, હરદમ હકણ રજા,
 હેક હી આંદી કઝા, તોહજે દરબારણ, અરજું ૫

સિધી કાફી ૭.

હો નબી મહંમદ રખજા પ્યારા.

- હો નબી મહંમદ રખજા પ્યારા નખુવતજા મામુર,
 નખુવતજા મામુર અણાહ, જોહજે મોં તે વરસે તુર, હો ૧
- સાચો દીન નબીજો આહે પુરકાન વીચ મશહુર,
 બીઈ કીતાબું મનમુખ આહન તોરાત ઈજ્જત જખુર, હો ૨
- રોશન રાહ શરેણ આહે, મોમીન ખે મંજુર,
 ફીકે હદીસ વટ હલ્લદા હુનખે, મીલદી જતત હુર, હો ૩
- સબી કીતાબું સબી પેગંબર, સબી મલક પુર તુર,
 હશર કયામત બરહકે અપહન, સાચો હી દસ્તુર, હો ૪
- સવાલ કબરજો પુલતે હલલું, મીઝન હક મનસુર,
 નેકી બહી કુલ અમર અણાહજો, કુરાન વીચ મસ્તુર, હો ૫

મુનાબત યાને પ્રાર્થના ૧.^૧

અય દિલ અગર મંદીનેકે સેહસમે બાધજે,
અપની નઝરકા ફર્ય^૨ ઝમી પર ઘીલાધજે,
હઝરતકે આયફેકો^૩ ઉસી પર ચલાધજે,
ઉનકે કદમકી ખાક ચરમમે લગાધજે,
યે મરતબા બડા હે અગર ઉસકો પાધજે,
હઝરતકે આયફેમે અપસકો ગીનાધજે. ૧

યસરબકે^૪ ગર કરીબ તું પહોંચે અય ખાકસાર,
તબ સાકીનાને જોહલે મંદીનેચે હો નીસાર,^૫
વહાંકી ગલીકી ખાક ઉઠાકર બ અરકબાર,
બર ચરમે બર છગર વ બદિલ રખ તું બારબાર,
આદાબ ઉસ જગેકા બહોતસા ઉઠાધજે,
તાઝીમ ઉસ જગેકી બબ દિલસે લાધજે. ૨

વહાંસે બસદ અદબ બમુએ રોઝેએ કુબાર,^૬
ચલ તું દરદાં^૭ પદતા હુવા દિલસે બેમુબાર,
જાકરકે શાહકે રોઝેચે કર જાનો દિલ નીસાર,
કુરબાન હો જા દિલકી મહોબતસે બર મઝાર,^૮
છુસ વક્ત શાહકે રોઝેકો નઝફમે લાધજે,
સદ^૯ શાહ દિલસે શાહચે કુરબાન બાધજે. ૩

વહાં બેઠકરકે શાહકી મહોબતમે અવ દિલા !
સલવાત^{૧૦} જોર સલામમે હર વક્ત દિલ લગા,

૧ સંવત ૧૯૩૭ માં અ્યારે કાઝી અનવર મીયાં મદદ અને મંદીને
દર કરવા ગયા હતા ત્યારે મદદમાં પોતાના મુઝમમાં બેસી આ મુનાબત
તેમણે લખી હતી. ૨ ફર્ય=ખીજાનું. ૩ અવર=ભરાણું. ૪ વસરબ=
મંદીનાનું નંજલ. ૫ નીસાર=નારી જનું. ૬ કુબાર=મેટા. ૭ દરદાં=
સ્તુતિ. ૮ બર મઝાર=કબર ઉપર. ૯ સદ=સો, સેંકડો. ૧૦ સલવાત=પ્રાર્થના.

১৪ (১০) প্রিন্সিপাল অফিসে গিয়ে একটি - ১০
 টাকার চেক (১০০ টাকার চেক) দেওয়া হবে।
 ১৫. ১০০ টাকার চেক (১০০ টাকার চেক) দেওয়া হবে।
 ১৬. ১০০ টাকার চেক (১০০ টাকার চেক) দেওয়া হবে।
 ১৭. ১০০ টাকার চেক (১০০ টাকার চেক) দেওয়া হবে।
 ১৮. ১০০ টাকার চেক (১০০ টাকার চেক) দেওয়া হবে।
 ১৯. ১০০ টাকার চেক (১০০ টাকার চেক) দেওয়া হবে।
 ২০. ১০০ টাকার চেক (১০০ টাকার চেক) দেওয়া হবে।
 ২১. ১০০ টাকার চেক (১০০ টাকার চেক) দেওয়া হবে।
 ২২. ১০০ টাকার চেক (১০০ টাকার চেক) দেওয়া হবে।
 ২৩. ১০০ টাকার চেক (১০০ টাকার চেক) দেওয়া হবে।
 ২৪. ১০০ টাকার চেক (১০০ টাকার চেক) দেওয়া হবে।
 ২৫. ১০০ টাকার চেক (১০০ টাকার চেক) দেওয়া হবে।
 ২৬. ১০০ টাকার চেক (১০০ টাকার চেক) দেওয়া হবে।
 ২৭. ১০০ টাকার চেক (১০০ টাকার চেক) দেওয়া হবে।
 ২৮. ১০০ টাকার চেক (১০০ টাকার চেক) দেওয়া হবে।
 ২৯. ১০০ টাকার চেক (১০০ টাকার চেক) দেওয়া হবে।
 ৩০. ১০০ টাকার চেক (১০০ টাকার চেক) দেওয়া হবে।

As a result of the above, the authors have concluded that the use of the proposed model is not only feasible but also effective in predicting the behavior of the system. The model is able to predict the behavior of the system with a high degree of accuracy, and it is able to predict the behavior of the system with a high degree of accuracy.

વહાં જાયા હું મેં રોગ બહોળ સુખવતી માર. ૧
 ન હોઈ જાણ્યા મુજકે નવલ જાણ્યા બીજા. ૨
 ગુમારે જામને જાકરકે મેં દમન^૧ પચા. ૩
 ગુમી વાકી હો જામ મેરે મુદમ જામ મેં ગુમ. ૪
 રહમ ફરમાકે જામ મુજકે નીબા. ૫ યા. મુદમ જાણ્યા.
 ગુમારે જામના જાણ્યા કહા. ૬ યા. મુદમ જાણ્યા.
 ખ્યારે જામ નાદિ છે. ૭ મેં દમન જાણ્યા. દમન.
 ગુમારે દરકા દુવા હો દમન મેં વહાં મચકન.^૨
 શીવાપીને^૩ શીવાએ ગુમ મેં જાણ્યાકે ના. દમન.
 મેરે શીનેકે દમ. જામ ગુમારે દમકે મુદમ.
 મેરે શીને હમકા મુદમ ખીજા. ૮ યા. મુદમ જાણ્યા
 મુજે જામ દમકે દમને જા. ૯ યા. મુદમ જાણ્યા.
 ખ્યારે જામને હમ દુનિયાને મુજકે. દમ જાયા હું
 મહોજાવ છે. દુનીયાકી ગુમીને શીવ જા. ૧૦
 ગુમારે દમ જામ જાકે મેરે શીને જા. ૧૧
 શીવાને દમ મેં જાપને ના. રહમી^૪ જા. ૧૨
 શીવાને જાકે જામ મેરી શીવા. ૧૩ યા. મુદમ જાણ્યા
 મુજન^૫ મીકે જામાને ગુમ મુદમ. ૧૪ યા. મુદમ જાણ્યા.
 ગુમારે દમને હાલવ મેરી જા. ૧૫ યા.
 દમ હોવા હો મે. ૧૬ દમ હોવા હો શીવા.
 દમ નાં સમજવા હો હો મુજા. ૧૭ દમ જા.
 દમ હોવા મુજામાં હો શીને મે. ૧૮ ખેજા.
 હરક કરવા હો હું શીને જા. ૧૯ યા. મુદમ જાણ્યા.
 મેરે શીવા દુવા ગુમને જા. ૨૦ યા. મુદમ જાણ્યા.

૧. દમન = પાણી ૨. મચકન = મેકે હો ૩. દમન = દમન ૪. રહમી = રહમી. ૫. મુજા = મુજા. ૬. જા. = જા. ૭. દમ = દમ. ૮. દમ = દમ.

મગા ઉસકા મેં અપને દિલમેં હું ચખતા,
 જો અંદરમેં ઉભરા તો ફીર મેં હું બકતા, મુનો૦ ૧૩
 સમસ્યામેં કરતા હું મેં કુછ ઇસારા,
 જો સમજત તો દિલ ઉસકા હોતા દોષારા,
 જો ન સમજે બંધો તો કયા બંને બિચારા, મુનો૦ ૧૪
 મગર બાતે કરનેમેં હાંસલ ન હોવે,
 યું બાતુદી બાતુમેં સબ ઉમ્ર ખોવે,
 ગુરૂ પીર બિન મનકા કયું મેલ પાવે ? મુનો૦ ૧૫
 ગુરૂ કરકે જબ કુછ સ્વાજત કરે બંધો,
 ગુરૂકે કહે પર જો સાબિત રહે બંધો,
 તો અપની મતલબ જો હે દેખ લે બંધો, મુનો૦ ૧૬
 જો જ્ઞાનીને ઇશમેં સમ્માધિ બનાઈ,
 ઉસી રીત મુશબ જો માઈ અથ બાઈ!
 તો ઉમ્રમેં ઉમે કુછ બી રહે લીખાઈ, મુનો૦ ૧૭

તારીખ ૧.

વલ વજા ઝાંક મહોબતકા મેરે દિલમેં ઉઝા,
 દક્તરે ઇસ્કકો મેં ચમકે પાનીને લીખા,
 નામ ઇસકા હેરખા ‘મુલ્કશાને ખુશી’ અનવર,
 ૧ ૩ ૧ ૬ (દીગરી)

ઈસકી તારીખ બી હંચ નામમેં નીકલે હે બખ્ત.

ભાવાર્થ:—માન અલ્પજ્ઞમાં હવે પ્રતિ પ્રેમના અવેશ
 ચણી મેં ખુશ પ્રેમનો ઉમરો ચહુ બીજીનીને અર્થના નામ તમને
 પૂરક આ પુસ્તકપે બહાર પાડ્યો અને તેને “મુલ્કશાને ખુશી”
 એટલે “ખુશીનો ગાય” એ નામ આપ્યું અને “મુલ્કશાને
 ખુશી” એ સમગ્ર અલ્પજ્ઞની શામનીય અનુભવ દિશાની

